

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK MALİ GÖRÜNÜM

2001 yılında yaşanan ekonomik krizin ardından, 2003 yılından itibaren uygulamaya konulan programda mali disiplinin sağlanmasına odaklanılmıştır. Bu çerçevede kamu kesiminde faiz dışı fazla sağlanması stratejik tercih olarak belirlenmiştir. Bu hedefe ulaşmada ise öncelikle faiz ödemeleri dışında kalan bütçe harcamalarının kısılmasını, dolayısıyla reel olarak azaltılmasını, ayrıca dolaylı vergilerin yüksek boyutlarda artırılmasını gerektirmiştir. Böylece reel harcamalar ve transfer ödemelerinin büyük bölümünde kısıntılara gidilmiştir. Ancak nispeten görece bu düzelmeye kısaca değerlendirildiğinde, mali disiplinin hangi amaca hizmet ettiğinin sorgulanması gereklidir.

2006 ve 2007 yıllarının ilk 5 aylık dönemi itibariyle Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırmaya göre dağılımları incelendiğinde birbirine çok yakın oranlarla karşılaşılmaktadır. 2006 yılının ilk 5 ayı ile 2007 yılının ilk 5 ayı bütçe giderleri karşılaştırıldığında, toplam 14 milyar 960 bin 433 YTL'lik bir artış gözlenmektedir. Bu artış bir önceki yıla göre % 21,83'üne denk gelmektedir. Dolayısıyla bütçede yılın ilk 5 ayı itibariyle %21,83'lük bir gider artışı sağlanmıştır.

Toplam harcamalarda GSMH4'ye oran açısından %1,3'lük bir artış görülürken, genel nitelikli transferlere ilişkin hizmetlerde yaklaşık %1'lik bir artış görülmektedir.

2007 yılının ilk 5 ayının gerçekleşmelerine bakıldığında, harcamaların başlangıç ödeneğine göre yüksek oranda olduğu, bu tür sapmaların yıl boyunca devam etmesinin toplam harcamaların başlangıç ödeneğinden daha fazla gerçekleşmesine yol açtığı saptanmıştır.

Bütçe büyüklüklerine ilişkin oranlar çerçevesinden bakıldığında, ilk olarak bütçe gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranını yansıtmak gerekecektir. Özellikle 2007 yılının Ocak ve Şubat aylarında bütçe harcamalarıyla bütçe gelirleri arasında önemli bir fark olduğu görülmektedir. Her ne kadar 2007 Mart ayında bütçe gelirleri harcamalara göre daha yüksek gerçekleşmişse de, Nisan ayında tekrar harcamaların gelirlerden daha fazla olduğu izlenmektedir. Mayıs ayındaki Nisan ayına göre gerçekleşen tersi durum, bütçe göstergelerinin istikrarlı bir seyir izlemediğinin ifadesidir. Bu tür istikrarsız harcama ve gelir göstergeleri, 2007 yılı sonu itibariyle öngörülenden daha yüksek bütçe açığının verilmesine neden olabilecektir. Bu durum seçim ekonomisinin bütçe göstergelerine yansımaları olarak da açıklanabilir.

Kamu maliyesi göstergelerine merkezi bütçe gelirleri açısından bakıldığında, 2007 yılı içinde gelirlerde önemli gerilemeler yaşandığı görülmektedir. Gelirlerdeki bu azalış trendinin en büyük nedeni, 2006 yılında bütçe gelirleri performansını olumlu yönde etkileyen bir defalık tedbirlerin, 2007 yılında aynı düzeyde gerçekleşmemiş olmasıdır.

2006 yılında çıkarılan 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi oranı %20'ye indirilmiş ve bu hareket neticesinde mükelleflerin vergiye uyumlarındaki güçlüklerin gönüllü olarak aşılmasıyla kurumlar vergisi hasılatında bir artış olacağı savı ileri sürülmüştü. Ancak kurumlar vergisinden elde edilen hasılatın yaklaşık %80'inin kamu kurum ve kuruluşları ile bankacılık kesiminden elde edildiği dikkate alınır, yapılan indirimin vergiden kaçınma şansı olmayan bu kesimlerin vergi yükünü azaltmaktan başka bir işe yaramayacağı, bu nedenle de sözkonusu vergi hasılatında düşüşler yaşanmasının doğal olacağının bilinmesi gerekirdi. Bunun yanı sıra, özellikle kamu kesiminde son 4 yıl hedeflenen enflasyon oranında yapılan maaş ayarlamalarında, enflasyon hedefi sapsa bile bir iyileştirmeye gidilmemesi neticesinde iç talepte bir kısıtla-

manın oluştuğu, meydana gelen talep daralmasının ise tüketimi azaltması sonucunda da özellikle ÖTV ve KDV tahsilatlarında düşüş yaşandığı söylenebilir. Yine, KDV tahsilatının düşük gerçekleşmesinin bir diğer önemli nedeni, vatandaşların topladıkları fiş ve faturalar karşılığında vergi iadesi almalarına ilişkin uygulamanın kaldırılması olabilir.

Bu yılın seçim yılı olması nedeniyle, mevcut hükümetin ya da seçimlerden sonra iktidara gelebilecek herhangi bir hükümetin doğrudan yeni bazı vergiler getirmek veya halihazırdaki vergilerin oranlarını arttırmak suretiyle genel bütçe gelirleri kalemlerinde görülen mali disiplinden uzaklaşma yönündeki göstergeleri değiştirebilmesi pek de mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle, 2007 sonunda vergi gelirlerinin mevcut performansıyla GSMH'nin %25'inin biraz üzerinde gerçekleşeceği yönündeki bütçe hedefi iddialı olmaktan öteye geçmeyecektir.

Kamu gelirlerinin giderlerini karşılamaması halinde ülkelerin vazgeçemediği gelir kaynaklarından biri olan borçlanma ve getirdiği sorunlar, ülkemiz için de geçerlidir.

İç borç stokunda GSMH'ya oran olarak 2003 yılından bu yana meydana gelen azalış trendi, 2006 yılının ilk altı aylık dönemine kadar devam etmiş, Mayıs 2006'da yaşanan mini kriz sonucu bir puan yükselmiş, 2006 yılı, iç borç stokundaki hareketlilik ile kapanmıştır. 2007 Ocak-Mayıs döneminde iç borç stoku GSMH'nin ortalama 41,4'ü düzeyinde gerçekleşmiş, bu haliyle bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,7 oranında azalış göstermiştir. Esasen bu azalış iç borç stokunda cari fiyatlarla meydana gelen azalıştan değil, 2007 yılı GSMH rakamının bir önceki yıla oranla yüzde 9,7 oranında yüksek programlanmasından kaynaklanmıştır.

2006 yılı sonunda 93,579 milyon YTL olan merkezi yönetim dış borç stoku 2007 Mayıs ayında 83,073 milyon YTL düzeyine gerilemiştir. Bu demektir ki, 2007 yılına gelindiğinde bir miktar azalış olmuş, daha doğrusu Mayıs 2006'daki ekonomik dengesizliğin yarattığı dış borç stoku artış hızı durdurulmaya çalışılmıştır.

Vadeleri açısından dış borçlara baktığımızda, 2005 yılında 131,746 milyon \$ olan orta-uzun vadeli toplam dış borç stoku, 2006 yılında % 25 artmış ve 165,390 milyon \$'a ulaşmıştır. Bu yıldaki artışta, resmi kreditorlerin payındaki azalışa karşılık özel kreditorlerden alınan borç miktarındaki artışın etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Son yıllarda Türkiye'nin dış borç yapısı yapısal bir değişiklik kazanmıştır. Özel sektörün dış borç stoku, toplam dış borcun yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Devletin borçları IMF programı çerçevesinde programlı bir şekilde azalırken, özel kesim borçları artmıştır.

Özetlemek gerekirse; bütçeler hükümetlerin bir yıllık icraatlarını gösteren, toplumsal güç dengelerine – ya da dengesizliklerine – göre oluşan sosyo-ekonomik durumun yansıdığı belgelerdir. O nedenle, bütçenin harcama kalemlerinde yapılan kısıtlamalar ve gelir kalemlerini artırıcı uygulamalar toplumu sosyo-ekonomik açıdan etkilemektedir. Son dönemlerde mali disiplin amacı güdülerek bütçede gerçekleştirilen bu uygulamalar sonucu yaratılan sosyal maliyetler, toplumsal ve ekonomik sorunların artmasına neden olabilecek etkenlerdir. Eğer bu sosyal maliyetler mali disiplinin getirdiği avantajlardan daha fazla değer taşıyorsa, sağlanan mali disiplinin sorgulanması gerekecektir.

Elbetteki son yıllarda görülen ekonomik göstergelerdeki düzelmeler önemli adımlardır. Ancak büyüme ve enflasyonda sağlanan bu düzelmeler, topluma yeterince yansımıyorsa, mali disiplin göstergeleri sadece suni bir refah ifadesi olacaktır. Bu noktada önemli olan, toplumdaki gelir dağılımını ve toplumun sosyo-ekonomik ihtiyaçlarını öngören politikaların uygulanabildiği sosyal devlet anlayışının kamu yönetimince üstlenilmesidir.

1. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GİDERLERİ GELİŞMELERİ *

2007 yılındaki bütçe giderleri gelişmelerine geçmeden önce, kamu mali yönetiminde son dönemdeki değişikliklerin yansıtılması gereklidir. 1050 sayılı Kanun yerine uygulamaya geçilen 5018 sayılı Kanun ile kamu mali yönetiminde önemli değişiklikler sağlanmıştır. 5018 sayılı Kanuna geçilmesinin ana nedeni 1050 sayılı Kanunun uygulandığı dönemde kamu mali yönetiminde yaşanan sorunlardır. Bu kapsamda Türk bütçe sisteminde 1050 sayılı Kanun dönemindeki aksayan noktalar şu şekilde özetlenebilir (Mutluer vd., 2005: 129-131):

- Bütçeleme sürecinde plan-program, program-bütçe ve plan-bütçe ilişkileri kurulamamıştır.
- Kamu mali yönetiminde stratejik planlar yapılmamıştır.
- Kamu kurumlarının görevleri açıkça tanımlanmamıştır.
- Kamu mali yönetiminde denetim sadece mevzuat yönünden yapılmıştır, etkinliğe dikkat edilmemiştir.
- Verilen ödenekler sonlandırılmamış ve sadece bir önceki yılki harcamalar dikkate alınmıştır.
- Yönetimsel sorumluluklar tam olarak tanımlanmamıştır.
- Borçlanma ile ilgili bazı işlemler bütçeleştirilememiştir.
- Sık sık çıkarılan ek bütçeler gerçek bütçelerin boyutlarını aşmıştır.
- Devlet varlıklarının kontrolü ve denetimi yapılamamıştır.
- Vergi istisnaları, indirimler ve muafiyetler bütçeleştirilememiştir.
- KİT'lere ilişkin bütçeleme işlemlerinde sorunlar yaşanmıştır.
- Mevzuat sayesinde iç-dış borç ödemeleri ve sosyal güvenlik transferlerine imkan tanınmıştır.

1050 sayılı Kanunda yaşanan bu aksaklıkların sonucunda, 5018 sayılı Kanunla mali yönetime bazı yenilikler getirilmiştir. 10 Aralık 2003'de kabul edilen 5018 sayılı kanun, kamu mali yönetimini, "Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri" olarak tanımlamaktadır. 5018 sayılı Kanunla getirilen yenilikler kamu maliyesinin temel ilkeleri ve kamu kaynağının kullanımı bakımından incelenebilir. Bu bağlamda kamu maliyesinin temel ilkeleri bakımından getirilen yenilikler şunlardır (Mutluer vd., 2005: 135-137):

- Bütçe türleri uluslararası standartlarda benimsenen biçimde yeniden tanımlanmış ve sınıflandırılmıştır. Katma bütçe kaldırılmış, kamu idareleri, idari ve mali statülerine göre genel bütçeli veya özel bütçeli hale getirilmiştir.
- Bütçe hakkının en iyi şekilde kullanılması amacıyla, bütçenin kapsamı genişletilmiştir. Döner sermayeli işletmeler ile fonlar bütçe için alınmış ve belli bir süre sonra tasfiyesi öngörülmüştür.
- Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderlerinin bütçede yer alması sağlanmakta, bütçe dışında gelir ve gider işlemleri önlenmek istenmektedir.
- Kalkınma planları ile bütçeler arasında sıkı bir bağ kurulmuş, stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme ile çok yıllık bütçeleme sistemine geçilmiştir.

* Çalışmanın bu bölümünde kullanılan istatistiki veriler Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Bakanlığı'ndan edinilmiştir.

- Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde kamu idarelerine önemli esneklikler getirilmiştir. İç denetim yetkileri ilgili kamu idarelerine verilmiştir.
- Sayıştay tarafından yapılan taahhüt ve sözleşme tasarılarının vize işlemi 2005'den itibaren kaldırılmış, böylece harcama öncesi kontroller azaltılarak kamu hizmetlerinin hızlı gerçekleşmesine olanak tanınmıştır.
- Denetimde uzmanlaşmanın önünü açmak suretiyle bir iç denetim sistemi kurulması amaçlanmıştır.
- Kamuda aynı muhasebe sistemi kullanılması zorunluluğu getirilmiştir.
- IMF'nin Devlet Mali İstatistikler standartlarına uygun olarak bütçe sınıflandırılması uygulamaya geçilmiştir.
- Mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe büyüklüklerinin Meclisin bilgisine sunulması sağlanmaktadır.
- Vergi muafiyeti, istisna ve indirimleri ile vazgeçilen kamu gelirleri (vergi harcamaları) cetveli, bütçe kanunlarına eklenecektir.

5018 sayılı Kanunla kamu kaynağının kullanımı bakımından getirilen yenilikler ise mali saydamlık, hesap verme sorumluluğu, performans esaslı bütçeleme, stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu, çok yıllık bütçeleme ve analitik bütçeleme kavramları olarak sıralanabilir (Mutluer vd., 2005: 138-153).

5018 Sayılı Kanunda Bütçe Türleri

5018 sayılı Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrolünü kapsamaktadır. 5018 sayılı Kanun, merkezi yönetim içindeki kurumların mali işlemlerinin yönetimini ve kontrolünü düzenleyen çerçeve bir kanundur. Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerde durum biraz farklıdır. Sosyal güvenlik kurumları, idari mali özerkliğe sahip, üyelerinden prim toplayıp emeklilik maaşı ödeyen kurumlardır. Mahalli idareler ise yetkileri belli coğarfi bölgelerde sınırlı kamu kurumlarını içerir. Bu kurumların mali yönetim ve kontrolü, genel hükümler bakımından 5018'e, özel hükümler bakımından kendi özel mali mevzuatlarına tabi olacaktır.

Merkezi yönetim bütçesi, genel bütçe, özel bütçe ve düzenleyici-denetleyici kurum bütçelerinden meydana gelmektedir (Mutluer vd., 2005: 187-194):

Genel bütçe : Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve kanunun (I) sayılı cetvelinde yer alan kamu idarelerinin bütçeleri şeklinde tanımlanır. Temel kamu hizmetlerini yerine getiren, kendi gelirleri olmayan ve hizmet maliyetleri vergi gelirleri ile karşılanan kurumlardır. Genel bütçenin tek bir gelir cetveli olur ve tüm genel bütçe gelirleri bu cetvelde yer alır. Daha önce katma bütçe içindeki giderlerinin çoğunu vergilerle karşılayan DSİ, Karayolları gibi kurumlar genel bütçe içine alınmıştır. Ayrıca 2007 sonuna kadar kapatılacak bütçe içi ve dışı fonların gelirleri genel bütçe geliri olacak, yürütülen hizmetler de ilgili bakanlıkların bütçelerinde yer alacaktır.

Özel bütçe : Bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunlarla düzenlenen kamu idarelerinin bütçesidir. (II) sayılı cetvelde yer alır. 5018, katma bütçeli kurumların bir kısmı ile bütçeden yardım alan kuruluşları özel bütçe altında sınıflandırmıştır. Özel bütçeli kurumlar, genel bütçelilerden farklı olarak kendi öz gelirleri olabilen, ürettikleri mal

ve hizmetlerinin faydası bazı durumlarda tamamen bazı durumlarda ise kısmen bölünebilen ve fiyatlandırılabilen kurumlardır. 1050'nin katma bütçe uygulamasında, kurumlar öz gelirlerinin büyük kısmını, döner sermaye, özel hesaplar, vakıf ve dernekler aracılığıyla sağlamaktaydılar. Yeni sistemde döner sermayelerin kaldırılmasıyla özel bütçeli kurumların tüm gelirleri özel bütçe kapsamına dahil edilecektir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçeleri : Bankacılık, telekomünikasyon ve elektrik gibi belirli sektörleri düzenlemekle görevli kurumları, siyasi müdahaleden uzak tutmak ve idari ve mali özerkliklerini teminat altına alma çabası bu kurumları ortaya çıkarmıştır. 5018'de bu kurumlara sağlanan ayrıcalık, bütçe tasarılarını doğrudan Meclise sunmaları ve mali kontrol sistemlerini 5018'e tabi olmadan kendi mevzuatlarına göre düzenlemeleridir. (III) sayılı cetvelde yer alırlar. (IV) sayılı cetvelde ise sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idareler yer alır.

Türkiye ekonomisinde özellikle 1990'lı yılların sonlarına doğru gözlenen tikanıklıklar, kamu maliyesi alanına da yansımıştır. Kamu maliyesi göstergelerinde artan dengesizlikler ilk aşamada kamu bütçesinde açıklara neden olmuş, varolan açıklar borçlanma gelirleriyle karşılanmaya başlanmış ve yaşanan ekonomik krizlerle ülke ekonomisi tam anlamıyla ekonomik darboğazdan kurtulamamıştır. 2001 krizinden bu yana uygulanmaya çalışılan IMF programı ile son dönemde kamu maliyesi göstergelerinde önemli düzenlemeler sağlanmıştır. Ancak IMF programlarının uygulanması, beraberinde bazı sosyal maliyetleri de getirmiştir. Faiz dışı fazla hedefinin tutturulması amacıyla bütçe harcamalarında önemli kısıtlamalara gidilmiş, ücretler baskı altında bırakılmıştır. Öte yandan 2001 sonrası dönemde kriz dönemine kıyasla ekonomik düzelmelerin yaşanması olağan bir gelişmedir. Dolayısıyla kriz sonrası ekonomik gelişmeleri incelerken kriz dönemindeki olağanüstü gelişmelere endeksli değerlendirmemek gereklidir.

Kamu maliyesinde son dönemlerde görülen düzelmeler ve sağlanan mali disiplinin nasıl sağlandığı büyük önem arz etmektedir. Kamu maliyesinin harcama kısmını kapsayan kamu giderlerinin nasıl kullanıldığı ve hangi amaçlara hizmet ettiği dikkat edilmesi gereken bir husustur. Eğer bütçedeki harcamaların önemli bir kısmı faiz ödemesine ayrılıyor ve diğer harcamalarda kısıtlamalara gidiliyor ise, bütçenin sosyal devlet anlayışında yeterli kamu hizmeti üretmesi ve üretilen değerlerin bölüşümü arka plana bırakılmış, demektir. Oysaki kamu bütçesi sosyal devlet anlayışını benimseyen bir yapıda nitelikli kamu hizmeti üretme amacını taşımalıdır.

Güçlü Ekonomiye Geçiş programıyla yapılan uygulamalar ekonomik istikrarı hedefleyen IMF ve Dünya Bankası'nın destek verdiği bir programdır. Yetkililere göre 2005-2007 dönemini kapsayan 19. stand-by düzenlemesi de yine aşırı borç ve istikrarsızlıktan çıkışı, mali disiplinin sağlanmasını amaçlamaktadır. Sürdürülen büyümenin yanısıra enflasyonun düşürülmesi ve belirlenen faiz dışı fazlaya ulaşılması hedeflenmektedir. 26 Nisan 2005 tarihli Niyet Mektubu'nda da belirtildiği üzere bütçe kalemlerinde önemli kısıtlamalara gidileceği açıklanmıştır: *"Yeni program yüksek seviyede faiz dışı fazla üretilmesi suretiyle borcun azaltılması üzerine odaklanmaya devam etmektedir. Yüksek faiz dışı fazla, kamu politika kararlılığımıza ilişkin açık bir mesaj iletmiştir.... (B)ir yandan bütçenin esnekliğini geliştirmek amacıyla sosyal güvenlik ve kamu sektörleri reformları hayata geçirilirken, diğer yandan sağlık ve eğitim harcamalarının verimliliği artırılacaktır.... 2005 bütçesi konsolide kamu sektörü için yüzde 6.5 (konsolide bütçe için yüzde 5) oranında bir faiz dışı fazlayı hedeflemektedir.... Sosyal güvenlik harcamaları, ilaç ve diğer tıbbi malzeme giderlerinde son yıllarda görülen hızlı artışın önünün kesilmesi suretiyle kontrol altına alınacaktır. Bu konudaki tedbirler, ilaç ve tıbbi hizmetler için daha düşük tedarik fiyatları uygulamasını içermektedir"* (Bağımsız Sosyal Bilimciler, 2007: 58).

Özü yukarıda belirtilen kısıtlar altında merkezi yönetim bütçe gerçekleştirmeleri bundan sonraki bölümlerde hem analitik, hem ekonomik, hem de fonksiyonel açıdan incelenerek uluslararası karşılaştırmalara yer verilecektir. Veriler aylık nominal veriler olmakla birlikte, bütçe ve GSMH içindeki payları itibarıyla de sunulacaktır.

1.1. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Öngörülen bütçe açığından daha düşük bir değerde açık veren 2006 bütçesinde, bütçe gelirleri 171,3 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gelirleri hedefinin 11 milyar YTL aştığı bu dönemde, bütçe giderlerinde sadece 1 milyar YTL'lik sapma meydana gelmiştir. Bütçe açığının 4 milyar YTL olarak sonuçlandığı bu dönemde, bütçe performansının başarılı olduğu görülmektedir. Ancak bütçe performansının değerlendirilmesinde 2006 yılına özgü bir defalık düzenlemele rin önemi gözardı edilmemelidir. Gelirlerde sağlanan artışların yanında, bazı harcama kalemlerinin gider olarak 2006 bütçesine kaydedilmeyerek 2007 yılına aktarılması, giderlerin düşmesine neden olmuştur.

Merkezi yönetim bütçe gerçekleştirmelerine aylar itibarıyla bakıldığında 2007 Ocak ayı gerçekleşmesinde 2006 Ocak ayına göre %60 artış görülürken, Şubat ayında kayda değer bir artış sözkonusu olmamıştır. Ancak Mart ayıyla başlayan yükseliş, Nisan'da tekrar düşmüş, Mayıs'ta yüzde 26 düzeyine denk gelen bir artışla sonuçlanmıştır.

2007 Mayıs ayında Merkezi Yönetim bütçe giderleri 17,6 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılı Mayıs ayı Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin; 4,6 milyar YTL'si faiz harcamaları, 13 milyar YTL'si ise faiz dışı harcamalardan oluşmaktadır.

2007 yılının ilk 5 aylık harcama toplamı, 2006 yılının ilk 5 aylık harcama toplamından her ne kadar %22'lik bir artış gösterse de, yıllık bütçe tahminine oranla bir önceki yıla göre eşit düzeyde seyretmiştir. 2006 yılının ilk 5 aylık harcama toplamı toplam yıllık bütçenin %39'una denk düşerken, 2007 yılının ilk 5 aylık harcama toplamı da yıllık bütçe hedefinin %40,7'sini oluşturmuştur.

2007'nin ilk 5 ay itibarıyla harcama kalemlerindeki en büyük oransal artış personel giderlerinde görülmektedir. Ancak son aylardaki cari transferler kalemindeki oransal artış da dikkat çekicidir.

Tablo 1. Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri-2006

2006 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ (2007 Yılı Bazına Getirilmiş)													
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Agu	Eyl	Eki	Kas	Ara	(Bin YTL) Toplam
Harcamalar	11.608.919	15.310.976	12.460.017	15.142.070	14.015.972	13.065.611	16.896.757	16.553.105	14.374.898	14.912.782	13.364.721	17.603.167	175.303.995
1-Faiz Harıç Harcama	9.342.443	8.548.355	10.202.126	11.031.167	9.346.198	10.252.660	11.134.792	11.054.787	10.883.797	11.739.263	10.097.485	15.725.690	129.358.763
Personel Giderleri	3.483.102	2.706.128	2.748.564	3.249.198	3.176.503	3.159.394	3.349.328	2.939.704	3.387.104	3.612.986	3.322.061	2.596.646	37.732.718
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	470.848	372.700	370.734	383.276	400.798	386.320	390.908	378.412	405.149	425.407	408.483	674.217	5.067.252
Mal ve Hizmet Alımları	478.662	909.331	1.250.622	1.239.848	1.413.215	1.494.535	1.900.271	1.261.014	1.171.751	1.505.135	1.574.600	4.447.465	18.646.449
Carri Transferler	4.086.175	4.063.957	4.989.113	4.819.523	2.931.180	4.023.532	3.574.340	4.650.009	4.664.521	4.720.713	3.598.338	3.481.905	49.603.306
Sermaye Giderleri	294.206	352.221	352.139	507.611	808.257	718.567	1.127.486	1.101.502	785.194	1.073.992	926.449	3.891.582	11.934.206
Sermaye Transferleri	0	1.000	318.911	82.264	364.124	85.715	509.478	426.295	229.141	208.357	68.013	343.758	2.637.056
Borç Verme	527.450	143.018	172.043	749.447	2.57.121	384.597	282.981	297.851	240.937	192.673	199.541	290.117	3.737.776
Yedek Ödenekler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2-Faiz Harcamaları	2.261.476	6.762.621	2.257.891	4.110.903	4.669.774	2.812.951	5.761.965	5.498.318	3.491.101	3.173.519	3.267.236	1.877.477	45.945.232
Gelirler	13.619.028	12.807.061	11.899.134	12.164.486	18.347.636	15.183.992	14.928.729	16.571.893	12.516.630	12.510.702	17.215.109	13.544.931	171.309.331
Vergi Gelirleri	10.133.905	11.179.272	9.942.446	9.604.407	14.014.313	11.130.974	11.894.202	13.476.481	10.680.827	10.529.901	13.428.856	11.537.972	137.553.556
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	969.322	402.397	633.685	966.428	2.570.933	835.401	657.778	666.861	684.200	857.358	523.680	548.866	10.316.909
Alman Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	61.033	77.410	94.706	89.114	68.414	84.556	56.425	45.436	129.881	127.592	104.714	963	940.244
Faizler, Paylar ve Cezalar	2.434.102	1.103.961	1.197.309	1.476.606	1.668.721	3.107.882	2.291.432	2.364.822	984.964	971.191	1.055.397	1.989.975	206.463.62
Sermaye Gelirleri	206.666	44.021	30.988	27.931	25.255	25.179	28.892	18.293	36.758	24.660	2.102.462	-53.2.845	1.852.260
Bütçe Dengesi	2.015.109	-2.503.915	-560.883	-2.977.584	4.331.664	2.118.381	-1.968.028	18.788	-1.858.268	-2.402.080	3.850.388	-4.058.236	-3.994.664
Faiz Dışı Denge	4.276.585	4.258.706	1.697.008	1.133.319	9.001.438	4.931.332	3.793.937	5.517.106	1.632.833	771.439	7.117.624	-2.180.759	419.505.68

Tablo 2. Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri-2007

2007 Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri									
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam	2007 Bütçe Tahmini	(Bin YTL.)	
Harcamalar	18.487.861	15.313.502	15.640.534	16.362.700	17.688.790	83.493.387	204.988.546		
1-Faiz Harıç Harcama	11.467.005	10.346.573	11.661.529	13.282.377	13.070.782	59.828.266	152.042.522		
Personeel Giderleri	4.360.556	3.427.153	3.404.677	3.620.372	3.575.461	18.388.219	43.669.799		
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	546.960	429.219	429.403	440.374	444.687	2.290.643	10.101.779		
Mal ve Hizmet Alımları	837.912	1.226.122	1.396.979	1.881.916	1.678.407	7.021.336	15.587.406		
Cari Transferler	4.885.015	4.556.612	5.415.417	5.751.921	5.742.382	26.351.347	60.862.989		
Sermaye Giderleri	145.987	483.680	628.454	1.075.635	859.426	3.193.182	12.103.930		
Sermaye Transferleri	324.667	60.321	53.158	276.745	522.261	1.237.152	3.647.400		
Borç Verme	365.908	163.466	333.441	235.414	248.158	1.346.387	3.694.600		
Yedek Ödenekler						0	2.374.619		
2-Faiz Harcamaları	7.020.856	4.966.929	3.979.005	3.080.323	4.618.008	23.665.121	52.946.024		
Gelirler	12.391.874	13.236.301	20.481.266	14.314.835	19.725.238	80.149.514	188.158.954		
1-Genel Bütçe Gelirleri	12.306.360	13.014.233	20.112.534	13.397.716	19.132.165	77.963.008	183.460.083		
Vergi Gelirleri	11.076.715	11.540.191	11.324.450	9.859.064	15.423.193	59.223.613	158.152.898		
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	387.637	293.431	798.078	1.635.351	2.117.348	5.231.845	7.817.781		
Ahnan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	30.915	108.359	59.594	20.460	28.702	248.030	480.118		
Faizler, Paylar ve Cezalar	801.905	1.064.858	2.065.489	1.848.215	1.542.274	7.322.741	14.443.470		
Sermaye Gelirleri	9.188	7.394	5.864.923	34.626	20.648	5.936.779	2.565.816		
2-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	81.287	196.995	365.561	279.514	428.373	1.351.730	3.263.092		
3-Düzen. ve Denet. Kurumların Gelirleri	4.227	25.073	3.171	637.605	164.700	834.776	1.435.179		
Bütçe Dengesi	-6.095.987	-2.077.201	4.840.732	-2.047.865	2.036.448	-3.343.873	-16.829.592		
Faiz Dışı Denge	924.869	2.889.728	8.819.737	1.032.458	6.654.456	20.321.248	361.643.2		

2006 bütçesine bakıldığında, faiz hariç harcamalar bütçenin %74'ünü oluştururken, faiz harcaması %26'dır. Faiz hariç harcamalardaki en yüksek paya cari transfer (%28) ve personel giderleri (%21) kalemleri sahiptir. 2006 yılının bu verilerine karşılık 2007 yılındaki 5 aylık verilere göre, faiz hariç harcamalar bütçe harcamalarının %72'sini meydana getirirken, faiz harcamaları %28'ini oluşturmaktadır. Bu yılın ilk 5 ayındaki faiz hariç harcamalardaki en yüksek paya yine cari transferler (%31) ve personel giderleri (%22) kalemleri sahiptir. Öte yandan 2007 yılının ilk 5 aylık harcama ve gelir toplamları yıl sonu tahmininin %40'ı civarındadır ki, bu oran 2006 yılının aynı dönemine yakın bir orandır.

Tablo 3. Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri/GSMH (%) 2006

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Agu	Eyl	Eki	Kas	Ara	Toplam
Harcamalar	2,0	2,7	2,2	2,6	2,4	2,3	2,9	2,9	2,5	2,6	2,3	3,1	30,4
1-Faiz Hariç Harcama	1,6	1,5	1,8	1,9	1,6	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	1,8	2,7	22,5
Personel Giderleri	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	6,6
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,9
Mal ve Hizmet Alımları	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,8	3,2
Cari Transferler	0,7	0,7	0,9	0,8	0,5	0,7	0,6	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6	8,6
Sermaye Giderleri	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,7	2,1
Sermaye Transferleri	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
Borç Verme	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2-Faiz Harcamaları	0,4	1,2	0,4	0,7	0,8	0,5	1,0	1,0	0,6	0,6	0,6	0,3	8,0

2006 bütçe harcamalarının GSMH'ye oranı %30,4 iken, 2007 tahmini bütçe harcamaları %32,5'e yükseleceğini işaret etmektedir. 2006 yılındaki faiz harcamaları GSMH'nin %8'i iken, 2007 yılında yıl sonu tahmini itibariyle faiz harcamalarının GSMH içindeki payının %8,4'e yükselmesi beklenmektedir.

Tablo 4. Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri/GSMH (%) 2007

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam	2007 Bütçe Tahmini
Harcamalar	2,9	2,4	2,5	2,6	2,8	13,2	32,5
1-Faiz Hariç Harcama	1,8	1,6	1,8	2,1	2,1	9,5	24,1
Personel Giderleri	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	2,9	6,9
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	1,6
Mal ve Hizmet Alımları	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	1,1	2,5
Cari Transferler	0,8	0,7	0,9	0,9	0,9	4,2	9,6
Sermaye Giderleri	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,5	1,9
Sermaye Transferleri	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6
Borç Verme	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,6
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
2-Faiz Harcamaları	1,1	0,8	0,6	0,5	0,7	3,7	8,4

Tablo 5. Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri/Bütçe Toplamı (%) 2006

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Agu	Eyl	Eki	Kas	Ara	Toplam
Harcamalar	6,6	8,7	7,1	8,6	8,0	7,5	9,6	9,4	8,2	8,5	7,6	10,0	100,0
1-Faiz Hariç Harcama	5,3	4,9	5,8	6,3	5,3	5,8	6,4	6,3	6,2	6,7	5,8	9,0	73,8
Personel Giderleri	2,0	1,5	1,6	1,9	1,8	1,8	1,9	1,7	1,9	2,1	1,9	1,5	21,5
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	2,9
Mal ve Hizmet Alımları	0,3	0,5	0,7	0,7	0,8	0,9	1,1	0,7	0,7	0,9	0,9	2,5	10,6
Cari Transferler	2,3	2,3	2,8	2,7	1,7	2,3	2,0	2,7	2,7	2,7	2,1	2,0	28,3
Sermaye Giderleri	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	0,4	0,6	0,6	0,4	0,6	0,5	2,2	6,8
Sermaye Transferleri	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,2	1,5
Borç Verme	0,3	0,1	0,1	0,4	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	2,1
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2-Faiz Harcamaları	1,3	3,9	1,3	2,3	2,7	1,6	3,3	3,1	2,0	1,8	1,9	1,1	26,2

2006 yılının ilk 5 aylık harcamaları toplam bütçe harcamalarının %39'una denk gelirken, 2007 yılında bu oran %41'e yaklaşmıştır. Aradaki %2'lik fark seçim yılı olması gerekçesiyle açıklanabilir.

Tablo 6. Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri/Bütçe Tahmini (%) 2007

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam	2007 Bütçe Tahmini
Harcamalar	9,02	7,47	7,63	7,98	8,63	40,73	100,00
1-Faiz Hariç Harcama	5,59	5,05	5,69	6,48	6,38	29,19	74,17
Personel Giderleri	2,13	1,67	1,66	1,77	1,74	8,97	21,30
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	0,27	0,21	0,21	0,21	0,22	1,12	4,93
Mal ve Hizmet Alımları	0,41	0,60	0,68	0,92	0,82	3,43	7,60
Cari Transferler	2,38	2,22	2,64	2,81	2,80	12,86	29,69
Sermaye Giderleri	0,07	0,24	0,31	0,52	0,42	1,56	5,90
Sermaye Transferleri	0,16	0,03	0,03	0,14	0,25	0,60	1,78
Borç Verme	0,18	0,08	0,16	0,11	0,12	0,66	1,80
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,16
2-Faiz Harcamaları	3,42	2,42	1,94	1,50	2,25	11,54	25,83

1.1.1. ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASINA GÖRE MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GİDERLERİ GERÇEKLEŞMELERİ

Yukarıda belirtildiği üzere 2006 yılında bütçe kalemlerine ilişkin bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler gerek harcamaların gider olarak ertesi yıla kaydırılması uygulamalarını içerirken gerekse bazı harcamalarda meydana getirilen kısıtlamaları da kapsamaktadır. Bu düzenlemeler şu şekilde sıralanabilir (Bağımsız Sosyal Bilimciler, 2007: 60-61) :

- Sağlık ve yatırım ödeneklerinde kısıntıya gidilmesiyle birlikte bazı harcamaların tahakkuk ettirilmemesi nedeniyle 2007 yılına devri sözkonusu olmuştur. 2006 bütçesinde görülen “Bütçeleştirilmiş Borçlar” kalemindeki 1,7 milyar YTL’lik harcama gerçekleşmesine rağmen, bütçe gideri olarak kaydedilmemiştir.

- Mahalli İdare Payları 2006 bütçesinde gider olarak kaydedilmeyerek, yaklaşık 1,2 milyar YTL'lik gider 2007 yılı bütçesine devredilmiştir.
- Öte yandan borçlanma vadelerinden kaynaklanan sarkma nedeniyle yüksek faiz ödemelerinin 2007 yılında yapılacak olması 2006 bütçesinin göstergelerine olumlu katkıda bulunmuştur. Örneğin Aralık 2006'daki 1,8 milyar YTL'lik faiz ödemesi Ocak 2007'de 7 milyar YTL'ye sığırarak, bir önceki yılın aynı dönemine göre %32,8'lik bir artışa neden olmuştur.
- Ayrıca son yıllarda güdülen düşük kur politikası bu dönemde de devam ederek hem dış borç ödemeleri hem de dövize dayalı kamu harcamalarının yerli para cinsinden değerini düşürmüştür.
- Özelleştirme gelirlerinin bir kısmı bütçeye gelir olarak yazılarak gelir göstergelerinde artış sağlanmıştır.
- SSK ve Bağ-Kur'da uygulanan prim affı nedeniyle tahsil edilen 3,8 milyar YTL bütçeye kaydedilmemiştir.

Eğer bu düzenlemeler ve uygulamalar dikkate alınarak bütçe performansı yeniden gözden geçirilecek olursa, 2006 yılı bütçe açığı resmi yetkililerce açıklandığı gibi GSMH'nin %0,7'si değil, %2,7'sine ulaştığı görülebilmektedir (Bağımsız Sosyal Bilimciler, 2007: 61).

Tablo 7. 2006 Yılı Düzeltilmiş Merkezi Yönetim Bütçesi (milyar YTL)

	Bütçe Gerçekleşmeleri (1)	Düzeltilmiş Bütçe Gerçekleşmeleri (2)	(1)/GSMH (%) (3)	(2)/GSMH (%) (4)
Harcamalar	175,3	180,1	30,4	32,0
Faiz Hariç Harcama	129,4	134,2	22,5	23,9
-Belediye Payları(+)		1,0	0,0	0,2
-Sos.Güv.Prim Affı (+)		3,8	0,0	0,7
Faiz Harcamaları	45,9	45,9	8,0	8,2
TMSF'nin Vergi, Gecikme Zammı, Faiz ve Benzeri Ödemeleri (-)		6,2	0,0	1,1
Bütçe Dengesi	-4,0	-15,0	-0,7	-2,7
FDF	42,0	31,0	7,3	5,5
GSMH	576,0	576,0		

Kaynak : (Bağımsız Sosyal Bilimciler, 2007: 61)

Yukarıdaki açıklamaların yanında analitik bütçe sınıflandırmasına göre merkezi yönetim bütçe harcamalarının alt ana başlıkları toplam bütçe harcamalarına oranı açısından incelendiğinde 2006 yılında mal ve hizmet alımı giderlerindeki savunma-güvenlik %4,3, sağlık giderlerinin %3, diğer mal ve hizmet alım giderlerinin ise %3,3 olduğu görülmektedir. Cari transfer kaleminin alt başlıklarından görev zararları %4,1, hazine yardımları %12,4, tarımsal destekleme %2,7 olarak en yüksek payları almıştır.

2007 yılında ise 5 aylık rakamlar kendi içinde değerlendirildiğinde, mal ve hizmet alımı giderlerindeki savunma-güvenliğin %2,1, sağlık giderlerinin %3,3, diğer mal ve hizmet alım giderlerinin ise %2,9 oranına sahip olduğu görülmektedir. Cari transfer kaleminin alt başlıklarından görev zararları %0,5, hazine yardımları %17,8, tarımsal destekleme ise %4,5 olarak pay almıştır.

Tablo 8. Analitik Bütçe Sınıflandırmasına Göre Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri Gerçekleşmeleri-2006

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Agu	Eyl	Eki	Kas	Ara	Toplam	Başlangıç Ödeneği
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri (A+B)	11.603.919	15.310.976	12.460.017	15.142.070	14.015.972	13.065.611	16.896.772	16.553.105	14.374.898	14.912.782	13.364.721	17.603.167	175.303.995	174.321.617
A) Faiz Harcı Bütçe Giderleri	9.342.443	8.548.355	10.202.126	11.031.167	9.346.198	10.252.660	11.134.928	11.054.787	10.883.797	11.739.263	10.097.485	15.725.690	129.358.763	128.061.592
1. Personel Giderleri	3.485.102	2.706.128	2.748.564	3.249.198	3.176.503	3.159.394	3.349.328	2.939.704	3.387.104	3.612.986	3.322.061	2.596.646	37.732.718	36.020.854
Memurlar	3.154.145	2.344.135	2.382.420	2.744.169	2.638.073	2.645.439	2.812.365	2.510.389	2.841.499	2.946.869	2.811.723	19.472.70	31.778.496	30.148.900
İşçiler	147.738	199.626	184.073	229.741	307.198	277.788	284.142	231.270	363.087	38.953	260.147	341.886	3.210.649	3.301.096
Sözleşmeli Personel	72.536	73.102	61.688	87.304	89.104	92.522	104.406	84.678	84.844	124.051	102.079	107.436	1.083.750	1.074.453
Geçici ve Diğer Personel	110.683	89.265	120.383	187.984	142.128	143.645	148.415	113.367	97.674	158.113	148.112	200.054	1.659.823	1.496.408
2. Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	470.848	372.700	370.734	383.276	400.798	386.320	390.908	378.412	405.149	42.5407	408.483	674.217	5.067.252	4.974.632
Memurlar	438.943	316.799	311.373	309.731	313.565	311.582	320.209	316.906	322.088	349.192	330.642	561.237	4.202.267	4.124.659
İşçiler	16.217	37.126	35.727	45.220	57.827	45.310	48.447	43.522	65.164	50.170	46.996	64.570	556.306	602.214
Sözleşmeli Personel	6.242	7.376	6.607	9.138	9.746	8.514	8.088	8.192	8.599	8.879	9.795	10.386	101.562	91.816
Geçici ve Diğer Personel	9.446	11.399	17.027	19.177	19.660	20.914	14.164	9.792	9.298	17.166	21.050	38.024	207.117	155.943
3. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.78.662	909.331	1.250.622	1.239.848	1.413.215	1.494.535	1.902.271	1.261.014	1.171.751	1.505.135	1.574.600	44.474.65	18.644.49	17.720.624
a) Savunma-Güvenlik	37.623	123.162	305.010	379.261	336.758	584.596	748.481	586.921	470.663	542.537	585.507	27.925.28	7.493.047	7.845.000
MSB	30.014	87.401	229.904	297.675	251.725	437.300	533.324	445.384	347.097	436.651	448.960	23.480.17	5.893.652	6.330.000
Jandarma	1.614	17.313	5.1029	43.976	47.400	102.199	102.155	94.326	863.12	60.952	75.116	274.510	1.012.002	965.000
Emniyet	5.995	18.248	24.077	37.610	37.633	45.097	57.902	47.211	372.54	44.934	61.431	170.001	587.393	550.000
b) Sağlık Giderleri	321.520	565.186	571.763	489.718	472.349	528.365	621.666	209.239	305.590	342.070	440.390	476.727	5.344.560	4.054.696
Genel Tedavi ve Sağlık Malzemesi Gid.	70.755	168.547	97.473	125.098	146.939	139.242	151.860	105.334	111.894	130.624	159.471	222.563	1.629.800	1.276.495
Genel İlaç Giderleri	39.546	93.259	61.925	79.863	69.687	63.172	61.693	45.258	43.887	59.259	73.967	106.363	804.149	1.178.201
Yeşil Kart Sağlık Hizmetleri	211.219	303.380	412.365	284.757	255.723	325.951	402.113	58.377	149.809	152.164	206.952	147.801	2.910.611	1.600.000
-İlaç Giderleri	107.462	176.427	68.098	46.873	55.807	79.268	84.764	30.543	83.881	41.102	67.745	80.903	922.873	640.000
-Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	103.757	126.953	344.267	237.884	199.916	246.683	317.349	273.34	65.928	111.062	139.207	66.898	1.987.738	960.000
c) Borçlanma Genel Giderleri	5.983	11.287	3.984	2.682	8.521	6.943	3.921	18.163	11.321	277	287	11.991	85.360	80.000
d) Diğer Mal ve Hizmet Alım Giderleri	113.536	209.696	369.865	368.187	595.587	374.631	526.203	446.691	384.177	620.274	548.416	1.166.219	5.723.482	5.740.928
4. Cari Transferler	4.086.175	4.063.957	4.989.113	4.819.523	29.311.80	4.023.532	3.574.340	4.650.009	4.664.521	4.720.713	3.598.338	3.481.905	49.603.306	49.107.865
a) Görev Zaranları	439.473	274.799	98.8262	897.737	474.735	761.232	706.998	397.659	835.661	768.767	430.463	3.16.453	7.242.239	5.318.653
-KIT- Görev Zaranları	139.353	1.539	86.391	1.3326	0	7.058	1.66.001	0	12.404	110.000	76.000	98.688	710.760	670.000
-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Görev Zaranları (Emekli Sandığı)	300.051	250.000	840.000	549.722	349.999	647.505	436.748	260.478	597.054	500.546	197.300	45.862	4.975.265	4.348.000
-Halk Bankası	0	5.114	7.500	6.000	6.500	9.250	8.500	11.000	12.500	13.000	10.500	16.906	106.770	90.000
-Ziraat Bankası	0	0	0	0	182.15	5.959	4.158	11.053	15.893	24.090	21.812	28.819	129.999	120.000
-Diğer Zaranları	69	18.146	4.371	3.28.689	100.021	91.460	91.591	115.128	197.810	121.131	124.851	126.178	1.319.445	90.653
b) Hazine Yardımları	2.364.701	2.508.259	2.486.976	1.769.796	10.233.66	1.262.243	1.388.760	1.038.436	2.194.597	2.678.583	1.886.213	1.117.544	21.739.476	22.074.358
- Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına Hazine Yardımları	2.189.000	2.327.000	2.202.000	1.708.962	827.447	1.041.422	1.225.690	910.146	1.803.990	2.359.099	1.698.378	907.928	19.201.062	19.543.537
Emekli Sandığı	1.179.000	390.000	560.000	330.000	150.000	400.000	440.000	360.000	570.000	787.000	381.000	140.000	5.687.000	5.493.537
Bağ-Kur	510.000	640.000	720.000	602.000	0	0	0	0	334.000	53.600	516.000	472.000	4.330.000	6.750.000
SSK	500.000	1.297.000	922.000	582.000	625.000	587.000	730.000	491.000	843.000	979.000	740.000	230.000	8.526.000	6.700.000
İşsizlik Sigortası Fonu	0	0	0	194.962	52.447	54.422	55.690	591.46	56.990	57.099	61.378	65.928	658.062	600.000
- Mahalli İdarelere Hazine Yardımları	116.410	99.375	147.767	122.329	165.552	118.738	108.526	101.301	170.565	154.536	101.514	102.419	1.509.032	1.623.984

Belediyelere Yardım	0	0	51.435	2.724	677	550	200	950	160	800	735	1.620	59.851	0
İl Özel İdareleri (Kıy Hizmetleri Personelinin Ücret Ödemeleri)	116410	99.375	96.332	119.605	164.875	118.188	108.326	100.351	170.405	153.736	100.779	100.799	1449.181	1.623.984
-Diğer Hazine Yardımları	59291	81.884	137.209	-61.495	30.367	102.083	54.544	46.989	220.042	164.950	86.321	107.197	1029.382	906.837
DİİF	0	0	50.000	37.000	0	38.000	30.000	17.000	30.000	38.000	40.000	40.000	3.20.000	400.000
Diğer	59291	81.884	87.209	-98.495	30.367	64.083	24.544	29.989	190.042	126.950	46.321	67.197	709.382	506.837
c) Kar Amacı Götürmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	92.815	2.529	5.777	7.426	4.192	4.090	7.994	6.962	2.560	25.247	6.691	18.805	185.088	178.270
Siyasi Partilere Yardım	92.143	1	-1	0	0	0	0	1	-1	8891	0	0	101.034	90.000
Diğer	672	2.528	5.778	7.426	4.192	4.090	7.994	6.961	2.561	16.356	6.691	18.805	84.054	88.270
d) Hane Halkına Yapılan Transferler	4183	13.659	53.096	139.542	91.477	84.187	63.962	51.878	30.423	60.901	87.978	116.727	798.013	737.168
Burslar ve Harçlıklar	3080	4.845	9.279	99.051	31.697	55.253	30.085	26.017	6.819	25.125	31.352	55.612	378.215	297.735
Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	879	2.032	31.479	30.091	32.898	8.243	20.470	17.033	16.939	25.631	38.393	42.075	266.163	331.842
Sağlık Amaçlı Transferler	82	5.089	4.568	3.398	4.449	4.525	3.202	3.500	2.191	3.099	3.698	8.110	45.911	55.092
Yıcecek Amaçlı Transferler	111	559	5.341	5.772	20.480	14.777	7.825	3.764	2.541	5.549	12.618	17.131	96.468	51.299
Barınma Amaçlı Transferler	31	1.134	2.429	1.230	1.953	1.389	2.380	1.564	1.933	1.497	1.917	-6.201	11.256	1.200
e) Tarımsal Destekleme Ödemeleri	1.175.000	170.000	65.000	897.065	137.570	59.529	1.30.167	1.740.955	1.122	172.303	10.085	187.986	474.672	3.999.832
Doğrudan Gevür Değiştirme	1.000.000	0	0	0	0	0	42	1.656.387	0	12.002	6.091	50.500	272.522	2.240.000
Ürün Destekleme Ödemeleri	115.000	45.000	25.000	800.000	100.000	0	0	0	0	0	0	19.884	120.484	785.000
Hayvancılık Destekleme Ödemeleri	60.000	125.000	40.000	15.000	35.522	53.005	1.30.044	82.000	2	120.000	0	403	660.976	550.000
Tarım Reformu Uygulama Projesi	0	0	0	5	2.048	24	81	93	1.120	301	3.484	6.494	1.3.650	74.832
Çay Desteklemesine İlişkin Hizmetler	0	0	0	82.000	0	6.500	0	1.500	0	40.000	0	10.000	140.000	150.000
Tarım Ürünleri Sigortası	0	0	0	0	0	0	0	775	0	0	510	705	1.990	200.000
f) Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	35	5.689	10.830	12.928	49.601	14.590	65.182	18.930	44.738	24.318	32.791	49.391	329.023	443.475
Sosyal Amaçlı Transferler	539	1.072	2.449	2.028	2.294	2.638	2.728	2.386	3.249	2.238	2.424	2.925	26.970	1.624.017
h) Yatırıma Yapılan Transferler	9.419	9.673	38.488	51.722	73.315	128.980	81.472	62.042	28.848	22.278	25.602	60.361	592.200	567.534
Kıbrıs	0	0	16.000	8.000	8.000	8.000	8.000	9.000	9.000	9.000	10.000	15.500	100.500	100.520
Uluslararası Kuruluş Katılım Payı	1	3.828	17.438	27.851	59.973	110.933	60.649	46.646	7.217	6.158	6.444	21.619	368.757	317.182
Diğer	9418	5.845	5.050	15.871	5.342	10.047	12.823	6.396	12.631	7.120	9.158	23.242	122.943	149.832
İ) Gevürden Ayrılan Paylar	10	1.078.277	1.388.235	1.041.339	1.074.630	1.706.043	1.127.077	1.310.761	1.523.323	966.076	1.116.091	1.611.713	1.394.575	14.164.558
-Mahalli İdare Payları	0	876.200	1.026.874	842.133	770.051	1.285.806	948.079	1.019.989	1.177.893	868.658	878.823	1.211.687	1.090.619	11.180.000
İl Özel İdarelerine	0	86.644	100.983	83.066	75.694	125.333	93.172	100.961	116.943	86.803	87.833	119.963	1077.395	0
Büyükşehir Belediyelerine	0	32.5394	384.909	314.068	288.852	489.048	355.770	378.166	434.470	316.836	320.455	449.065	4057.033	0
Diğer Belediyelere	0	464.162	540.982	444.999	405.505	671.425	499.137	540.862	626.480	463.019	470.535	642.659	5771.765	0
-Fon Payları	0	163.913	312.382	142.737	136.935	361.042	157.915	193.926	305.521	148.143	185.041	359.348	246.690	2.957.400
SSDF	0	84.957	165.556	72.853	71.712	196.024	83.439	103.774	165.845	78.629	99.503	196.024	131.8316	2.939.000
SYDİF	0	78.956	146.826	69.884	65.223	165.018	74.476	90.152	139.676	69.514	85.538	163.324	114.8387	10.000
Diğerleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.400
-Diğer Paylar	10	38.164	48.979	56.469	167.644	59.195	21.083	96.846	39.019	-50.725	52.227	40.678	570.479	27.158
Eğitime Katkı Payı	0	0	55.758	27.123	26.199	34.396	24.782	24.900	28.107	21.220	22.415	28.470	293.364	0
Toplu Konut (danesi)	0	8.765	4.857	6.365	10.516	10.248	8.988	9.251	8.099	10.366	9.982	7.430	94.777	0
Diğer	10	29.399	-11.636	22.981	130.935	14.551	-12.597	62.695	3.703	-8.211	19.830	4.778	182.338	27.158
5. Sermaye Giderleri	2.942.06	35.221	35.219	507.611	803.257	718.567	1.127.486	1.101.502	785.194	1.073.992	926.449	3.891.582	11.934.206	12.451.901
Mamul Alınları	617	9.767	9.470	11.862	47.874	38.132	76.761	62.287	81.094	99.516	125.139	632.194	1.194.733	1.570.098

2007 Mali İzleme Raporu (Ara Rapor) Ekonomiye Güven ve Beklentiler Anketi
istanbul smmm

Gayrimenkul Alımlar ve Kamulaştırması	15	5.165	45.781	48.407	48.016	52.641	76.980	69.911	59.868	3.882,8	45.991	1.47.582	639.185	556.642
Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	293.318	33.5760	28.8293	4.22.542	663.735	585.524	924.529	902.800	545.380	79.6059	6.40.833	2.595.198	8.993.971	8.726.929
Gayrimenkul/Büyük Ölçüde Üretim Giderleri	0	270	1.355	15.367	22.429	30.000	27.040	41.706	73.462	10.8627	78.489	3.70.921	769.666	888.804
Diğer Sermaye Giderleri	256	1.259	7.240	9.433	21.203	12.250	22.176	24.798	25.390	30.962	35.997	1.45.687	336.651	709.428
6. Sermaye Transferleri	0	1.000	31.8911	82.264	364.124	857.15	509.478	426.295	229.141	20.8357	68.013	343.758	2.637.056	1.834.421
a) Yurtiçi Sermaye Transferleri	0	1.000	31.8911	78.264	364.124	737.15	485.698	411.295	205.641	20.8357	53.013	258.529	2.458.547	1.639.541
Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (Devam Eden Yatırımlar)	0	0	30.0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300.000	300.000
KÖY-DES Projesi	0	0	0	3.540	296.460	0	350.000	350.000	175.000	17.5000	0	46.642	1.396.642	300.000
Diğer	0	1.000	18.911	7.4724	67.664	73.715	135.698	61.295	30.641	33.357	53.013	2.11.887	761.905	1.039.541
b) Yurtdışı Sermaye Transferleri	0	0	0	4.000	0	12.000	23.780	15.000	23.500	0	15.000	85.229	178.509	194.880
Kıbrıs	0	0	0	0	0	8.500	20.000	15.000	20.000	0	15.000	84.929	163.429	180.000
Diğer	0	0	0	4.000	0	3.500	3.780	0	3.500	0	0	300	15.080	14.880
7. Borç Verme	527.450	14.3018	17.2043	7.49.447	257.121	384.597	282.981	297.851	240.937	19.2673	199.541	2.90.117	3.737.776	4.256.200
a) Yurtiçi Borç Verme	527.450	14.3018	14.7043	7.34.447	221.879	384.597	282.981	242.851	215.937	16.2673	167.784	2.43.616	3.474.276	3.961.200
KİT	493.654	13.6620	12.6100	4.07.800	123.200	133.250	119.100	98.512	128.934	44.450	33.804	71.922	1.917.346	1.940.000
Risk Hesabı	33.796	6.398	20.790	20.541	13.233	27.288	32.731	14.276	11.229	2.501.3	10.223	24.505	240.023	600.000
Diğer	0	0	153	306.106	85.446	224.059	131.150	130.063	75.774	93.210	123.757	1.47.189	1.316.907	1.421.200
b) Yurtdışı Borç Verme	0	0	25.000	15.000	35.242	0	0	55.000	25.000	30.000	31.757	46.501	263.500	295.000
Kıbrıs (Kredi)	0	0	25.000	15.000	35.242	0	0	55.000	25.000	30.000	31.757	46.501	263.500	250.000
Kıbrıs (Teşvik)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.000
8. Yedek Ödemeler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.695.095
Personel Giderlerini Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	717.095
Yedek Ödenek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	400.000
Doğal Afet Giderlerini Karşılama Öden.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65.000
Yatırımları Hızlandırma Ödeneği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	173.000
İlana Bağlı Borçlar Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	250.000
Özellikli Giderleri Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40.000
Diğer Yedek Ödemeler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50.000
B. Faiz Giderleri	2.261.476	6.762.621	2.257.891	4.110.903	4.669.774	2.812.951	5.761.965	5.498.318	3.491.101	3.173.519	3.267.236	1.877.477	45.945.232	46.260.025
İç Borç Faiz Ödemeleri	1.452.980	5.932.806	1.910.549	3.667.430	4.200.624	2.304.298	4.962.977	5.080.802	2.815.218	2.427.537	2.741.718	1.176.502	38.641.241	38.900.000
Dış Borç Faiz Ödemeleri	808.496	767.910	342.842	443.175	469.150	508.653	793.829	447.515	568.636	557.277	525.518	428.967	6.661.968	6.800.025
İskonto Giderleri ve Kısa Vadeli Nakit İşlemlere Ait Faiz Giderleri	0	61.905	4.500	2.98	0	0	5.159	1	109.247	188.705	0	272.208	642.023	560.000

Tablo 9. Analitik Bütçe Sınıflandırmasına Göre Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri Gerçekleşmeleri-2007

2007 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE HARCAMALARI AYLIK GERÇEKLEŞMELERİ							
							(Bin YTL)
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam	Başlangıç Öden.
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri (A+B)	18.487.861	15.313.502	15.640.534	16.362.700	17.688.790	83.493.387	204.988.546
A) Faiz Hariç Bütçe Giderleri	11.467.005	10.346.573	11.661.529	13.282.377	13.070.782	59.828.266	152.042.522
1. Personel Giderleri	4.360.556	3.427.153	3.404.677	3.620.372	3.575.461	18.388.219	43.669.799
Memurlar	3.925.760	2.976.650	2.922.321	3.015.955	3.001.100	15.841.786	36.781.520
İşçiler	168.680	202.797	196.696	235.995	287.245	1.091.413	3.558.224
Sözleşmeli Personel	116.313	106.974	110.637	149.509	115.398	598.831	1.533.919
Geçici ve Diğer Personel	149.803	140.732	175.023	218.913	171.718	856.189	1.796.136
2. Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	546.960	429.219	429.403	440.374	444.687	2.290.643	10.101.779
Memurlar	503.597	358.011	356.270	352.806	352.608	1.923.292	7.382.093
İşçiler	18.159	38.575	37.491	47.709	55.223	197.157	630.273
Sözleşmeli Personel	10.401	12.285	12.243	14.157	12.960	62.046	300.819
Geçici ve Diğer Personel	14.803	20.348	23.399	25.702	23.896	108.148	251.334
Prim Farkı Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	1.537.260
3. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	837.912	1.226.122	1.396.979	1.881.916	1.678.407	7.021.336	15.587.406
a) Savunma-Güvenlik	68.614	184.366	377.556	527.975	593.327	1.751.838	8.165.600
Milli Savunma Bakanlığı	50.136	144.448	292.909	425.865	505.456	1.418.814	6.586.000
Jandarma Genel Komutanlığı	3.407	21.115	54.446	63.980	45.144	188.092	1.003.600
Emniyet Genel Müdürlüğü	15.071	18.803	30.201	38.130	42.727	144.932	576.000
b) Sağlık Giderleri	482.965	738.217	447.603	626.314	499.609	2.794.708	165.000
Genel Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	378	237.074	139.550	200.928	108.260	686.190	65.848
Genel İlaç Giderleri	601	107.260	82.556	118.543	69.593	378.553	99.152
Yeşil Kart Sağlık Hizmetleri	481.986	393.883	225.497	306.843	321.756	1.729.965	0
-İlaç Giderleri	226.359	128.265	37.242	129.099	99.914	620.879	
-Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	255.627	265.618	188.255	177.744	221.842	1.109.086	
c) Devlet Borçları Genel Giderleri	10.772	4.320	5.331	3.182	10.286	33.891	115.000
d) Diğer Mal ve Hizmet Alım Giderleri	275.561	299.219	566.489	724.445	575.185	2.440.899	7.141.806
4. Cari Transferler	4.885.015	4.556.612	5.415.417	5.751.921	5.742.382	26.351.347	60.862.989
a) Görev Zararları	67.273	30.869	55.063	193.944	93.363	440.512	1.187.853

2007 Mali İzleme Raporu (Ara Rapor) Ekonomiye Güven ve Beklentiler Anketi
İstanbul smmm

-Kamu Teşebbüsleri	40.000	0	10.000	140.000	60.000	250.000	660.000
-Halk Bankası	6.527	14.000	19.473	16.000	10.000	66.000	172.000
-Ziraat Bankası	0	11.000	15.000	15.000	12.000	53.000	173.000
-Diğer Görev Zararları	20.746	5.869	10.590	22.944	11.363	71.512	182.853
b)Hazine Yardımları	3.154.903	2.645.687	3.422.120	29.336.334	2.707.169	14.863.513	34.538.020
- Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına Hazine Yardımları	65.031	61.765	70.704	190.500	-69.392	318.608	760.000
İşsizlik Sigorta Fonu	65.031	61.765	70.704	190.500	-69.392	318.608	760.000
- Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	2.911.000	2.447.001	3.125.000	26.003.300	2.499.000	13.582.301	31.589.000
Devlet Sosyal Güvenlik Katkısı	0	0	0	0	0	0	10.430.000
Sosyal Güvenliği Olmayanların Sağlık Primi	0	0	0	0	0	0	2.607.000
Faturalı Ödemeler	0	250.000	1.109.000	259.300	310.700	1.929.000	3.544.000
Emeklilere Ek Ödeme	0	371.617	175.692	191.170	193.981	932.460	2.230.000
Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	2.911.000	1.825.384	1.840.308	21.498.830	1.994.319	10.720.841	12.778.000
- Mahalli İdarelere Hazine Yardımları	158.109	86.472	166.211	97.162	188.736	696.690	1.471.493
Belediyelere Yardım (Denkleştirme Ödeneği)	1.375	168	51.380	720	3.425	57.068	56.850
İl Özel İdareleri (Köy Hizmetleri Pers. ve Diğer)	156.734	86.304	114.831	96.442	185.311	639.622	1.414.643
-Diğer Hazine Yardımları	20.763	50.449	60.205	45.672	88.825	265.914	717.527
DİF	0	35.000	30.000	29.000	29.000	123.000	400.000
Diğer	20.763	15.449	30.205	16.672	59.825	142.914	317.527
c) Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	109.206	20.665	20.332	24.180	225.196	399.579	662.338
Siyasi Partilere Yardım	108.235	0	0	12	216.470	324.717	360.000
Diğer	971	20.665	20.332	24.168	8.726	74.862	302.338
d)Hane Halkına Yapılan Transferler	64.913	18.417	134.892	121.356	86.101	425.679	929.541
Burslar ve Harçlıklar	57.742	5.579	68.368	33.337	38.856	203.882	385.579
Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	911	1.754	47.553	61.559	28.256	140.033	435.529
Sağlık Amaçlı Transferler	28	5.656	4.122	4.653	5.225	19.684	52.987
Yiyecek Amaçlı Transferler	6.141	4.664	13.211	20.927	13.119	58.062	52.230
Barınma Amaçlı Transferler	91	764	1.638	880	645	4.018	3.216
e) Tarımsal Amaçlı Transferler	250.284	605.869	260.110	1.101.718	1.526.504	3.744.485	5.250.000
Doğrudan Gelir Desteği ve Diğer Ödemeler	284	479.540	3.935	997.196	46.637	1.527.592	2.730.000
Ürün Destekleme Ödemeleri	120.000	25.000	101.209	25.000	1.195.047	1.466.256	1.560.000
Çay Desteklemesine İlişkin Hizmetler	0	0	89.000	0	0	89.000	150.000

Hayvancılık Destekleme Ödemeleri	130.000	100.000	50.000	50.000	280.000	610.000	710.000
Tarım Reformu Uygulama Projesi (ARİP)	0	606	721	962	682	2.971	50.000
Tarım Ürünleri Sigortası	0	723	10.214	5.539	4.013	20.489	50.000
Diğer Tarımsal Amaçlı Transferler	0	0	5.031	23.021	125	28.177	
f)Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	1.533	7.232	106.515	12.081	7.952	135.313	482.081
g) Sosyal Amaçlı Transferler	920	2.611	2.296	2.942	2.903	11.672	219.059
h)Yurt dışına Yapılan Transferler	33.204	26.148	38.265	32.676	35.135	165.428	636.524
Körs	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	45.000	125.000
Uluslararası Kur.Katılım Payı	11.480	10.031	22.032	12.643	13.129	69.315	350.021
Diğer	12.724	7.117	7.233	11.033	13.006	51.113	161.503
i) Gelirden Ayrılan Paylar	1.202.779	1.199.114	1.375.824	1.329.390	1.058.059	6.165.166	16.957.573
-Mahalli İdare Payları	973.432	960.712	1.016.825	987.874	848.661	4.787.504	13.632.573
İl Öze İdarelerine	97.993	95.937	100.711	97.431	83.163	475.235	1.368.073
Büyükşehir Belediyelerine	350.476	350.826	376.587	368.497	319.977	1.766.363	5.210.000
Diğer Belediyelere	524.963	513.949	539.527	521.946	445.521	2.545.906	7.054.500
-Fonlara Verilen Paylar	198.065	191.488	319.744	172.174	172.555	1.054.026	2.990.000
SSDF	106.775	97.186	167.622	86.746	87.843	546.172	1.590.000
SYDTF	91.290	94.302	152.122	85.428	84.712	507.854	1.399.000
Diğerleri	0	0	0	0	0	0	1.000
-Diğer Paylar	31.282	46.914	39.255	169.342	36.843	323.636	335.000
Eğitime Katkı Payı	26.624	28.081	29.876	28.954	29.094	142.629	335.000
Toplu Konut İdaresi	7.518	8.800	7.054	9.148	4.824	37.344	
Diğer	-2.860	10.033	2.325	131.240	2.925	143.663	
5. Sermaye Giderleri	145.987	483.680	628.454	1.075.635	859.426	3.193.182	12.103.930
Mamul Mal Alımları	275	35.616	30.177	45.307	57.042	168.417	1.822.856
Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırması	351	26.777	139.935	73.868	57.489	298.420	597.367
Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	144.601	394.767	431.273	890.477	676.026	2.537.144	8.060.196
Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	489	23.908	19.441	50.951	39.817	134.606	942.874
Diğer Sermaye Giderleri	271	2.612	7.628	15.032	29.052	54.595	680.637
6. Sermaye Transferleri	324.667	60.321	53.158	276.745	522.261	1.237.152	3.647.400
a) Yurtiçi Sermaye Transferleri	324.667	60.321	51.918	274.495	508.926	1.220.327	3.421.134
KÖY-DES Projesi	303.358	0	0	200.000	300.000	803.358	2.000.000

BELDES Projesi	0	0	0	0	0	0	300.000
TÜBİTAK AR-GE Ödeneği	5.978	58.919	27.251	30.671	27.909	150.728	425.000
Kalkınma Ajansları	0	0	0	0	0	0	190.000
İller Bankası	0	0	0	15.250	15.000	30.250	122.750
Evrensel Hizmetler	0	0	0	0	0	0	60.900
Dğer	15.331	1.402	24.667	28.574	166.017	235.991	322.484
b) Yurtdışı Sermaye Transferleri	0	0	1.240	2.250	13.335	16.825	226.266
Kıbrıs	0	0	0	0	10.000	10.000	210.000
Dğer	0	0	1.240	2.250	3.335	6.825	16.266
7. Borç Verme	365.908	163.466	333.441	235.414	248.158	1.346.387	3.694.600
a) Yurtiçi Borç Verme	365.908	154.611	333.440	220.415	218.158	1.292.532	3.429.600
KİT Sermaye	162.800	141.000	144.786	139.900	110.200	698.686	1.360.000
Risk Hesabı	29.445	13.611	12.567	39.698	7.000	102.321	600.000
Öğrenim Kredisi	173.663	0	174.248	35.000	86.729	469.640	1.096.000
Dğer	0	0	1.839	5.817	14.229	21.885	373.600
b) Yurtdışı Borç Verme	0	8.855	1	14.999	30.000	53.855	265.000
Kıbrıs (Kredi)	0	8.855	1	14.999	30.000	53.855	225.000
Kıbrıs (Teşvik)	0	0	0	0	0	0	40.000
8. Ye de k Ödenekler	0	0	0	0	0	0	2.374.619
Persone l Giderlerini Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	552.119
Ye dek Ödenek	0	0	0	0	0	0	458.000
Doğal Afet Giderlerini Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	65.000
Yatırımları Hızlandırma Ödeneği	0	0	0	0	0	0	222.500
İlama Bağlı Borçları Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	300.000
Öze llikli Giderleri Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	47.000
Ye ni Kurulan Dairelerin Giderlerini Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	30.000
Sağlık Borçlarını Karşılama Ödeneği	0	0	0	0	0	0	700.000
B. Faiz Giderleri	7.020.856	4.966.929	3.979.005	3.080.323	4.618.008	23.665.121	52.946.024
İç Borç Faiz Ödemeleri	5.975.205	4.053.227	3.352.209	2.260.494	4.192.761	19.833.896	43.626.000
Dış Borç Faiz Ödemeleri	1.008.546	904.430	606.329	300.584	362.492	3.182.381	8.450.024
İskonto Giderleri ve Kısa Vadeli Nakit İşlemlere Ait Faiz Giderleri	37.105	9.272	20.467	519.245	62.755	648.844	870.000

1.1.2. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GİDERLERİNİN FONKSİYONEL SINIFLANDIRMAYA GÖRE AYLIK GERÇEKLEŞMELERİ

Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırmaya göre dağılımının GSMH'ye oranına bakıldığında, 2006 yılı sonu itibariyle genel kamu hizmetlerinin GSMH'ye oranı %11,85'tir. Bu oranın %70'e yakın bir kısmını borç yönetimi hizmetleri kalemi oluşturmaktadır. Savunma hizmetlerinin GSMH'ye oranı 1,99 iken, kamu düzeni ve güvenlik hizmetlerinin GSMH'ye oranı 1,8'dir. Ekonomik işler ve hizmetler kalemi GSMH'nin %3,63'ünü oluştururken, çevre ve koruma hizmetleri ise GSMH'den sadece %0,02'lik bir pay almıştır. Sağlık hizmetlerinin payı %1,61, eğitim harcamalarının payı %3,85, sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetlerinin ise %4,55'lik bir payı sözkonusudur.

2006 yılı Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin fonksiyonel olarak bütçe içindeki aldıkları paylarda ilk sırada %38,9 oranı ile genel kamu hizmetleri yer almaktadır. Genel kamu hizmetleri içerisinde bulunan borç yönetimi kalemi ise tek başına bütçenin %26,4'ü kadardır. Sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetlerinin bütçe içindeki aldığı pay %15 olmakla birlikte, bu sınıflandırma içerisinde yaklaşık %95'lik paya sahip olan harcama kalemi sınıflandırmaya girmeyen sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetleri kalemidir. Savunma hizmetleri ile kamu düzeni ve güvenlik hizmetlerinin toplamı bütçeden %12,4 oranında pay alırken eğitim hizmetleri %12,7, sağlık hizmetleri %5,3, çevre koruma hizmetleri ise %0,1 oranına sahiptir.

Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırmaya göre dağılımı, 2006 ve 2007 yıllarının ilk 5 aylık dönemi itibariyle bütçe içinde aldıkları paylar açısından incelendiğinde birbirine çok yakın oranlarla karşılaşılmaktadır.

2006 yılının ilk 5 ayı ile 2007 yılının ilk 5 ayı bütçe giderleri karşılaştırıldığında, toplam 14 milyar 960 bin 433 YTL'lik bir artış gözlenmektedir. Bu artış bir önceki yıla göre %21,83'üne denk gelmektedir. Dolayısıyla bütçede yılın ilk 5 ayı itibariyle %21,83'lük bir gider artışı sağlanmıştır.

Toplam harcamalarda GSMH'ye oran açısından %1,3'lük bir artış görülürken, genel nitelikli transferlere ilişkin hizmetlerde yaklaşık %1'lik bir artış görülmektedir.

Tablo 10. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Aylık Gerçekleşmeleri-2006

Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Aylık Gerçekleşmeleri-2006														
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Ek	Kas	Ara	Toplam	(Bin YTL) 2006 Bütçe Hedefi
HARCAMALAR	11.603.919	15.310.976	12.460.017	15.142.070	1.401.5972	1.305.611	16.896.757	16.553.105	14.374.898	14.912.782	13.364.721	17.603.167	175.303.995	174.321.617
İÇTENELİ KAMU HİZMETLERİ	2.917.387	8.311.204	4.182.171	5.828.687	63.18.162	52.42.070	7.775.983	7.463.024	5.637.643	5.009.851	5.095.489	4.471.182	68.253.453	72.013.829
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Diğ. Hiz.	419.079	1.343.949	1.659.951	1.338.601	12.27.755	20.29.708	1.609.696	1.598.745	1.821.810	1.419.796	1.426.742	2.041.127	17.956.959	21.176.277
Diğ. Ekonomik Yardım Hizmetleri	130	63	103	2.211	91	79.505	135	552.08	2.5086	30.295	35.096	277.219	307.617	
Genel Hizmetler	142.634	144.597	159.242	186.884	2.76.669	2.68.263	2.615.82	167.2.31	177.611	241.212	203.732	282.834	2.512.491	2.806.849
Temel Araştırma Hizmetleri	5.085	4.109	22.629	66.384	33.135	38.463	56.456	3.55.31	4.563.7	38.826	51.953	111.329	529.537	597.130
Borç Yönetimi Hizmetleri	2.313.537	6.782.800	2.303.721	4.146.876	47.31.765	27.65.874	5.792.019	5.539.029	3.504.713	3.198.852	3.277.455	1.914.273	46.270.914	46.940.000
Genel İktisadi İşlemlere İlişkin Hizmetler	1.698	1.698	99	3.501		750		7.300	3.502	3.197	28.113	-19.961	28.199	22.284
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	60	67	48	1.883	10.730	10.323	20.69	174.22	3.0945	30.628	31.121	52.353	187.649	264.480
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	36.862	33.921	36.378	62.347	38.617	29.184	54.026	425.38	2.83.39	47.045	41.277	39.931	490.485	499.192
İÇ-SAYUNMA HİZMETLERİ	521.362	491.425	617.808	725.556	7.02.212	8.65.608	9.672.76	851.7.72	966.2.61	982.744	879.393	2.876.600	11.448.517	11.953.287
Akademik Savunma Hizmetleri	515.990	486.423	613.876	718.406	6.940.73	8.58.991	9.616.01	841.3.08	960.142	973.890	871.595	2.849.134	11.345.434	11.828.029
Sivil Savunma Hizmetleri	5.372	4.997	3.932	7.150	8.139	6.616	61.51	104.64	6.119	8.854	7.798	12.961	88.553	95.485
Diğ. Askerî Yardım Hizmetleri													14.503	14.503
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri						1	24					2	27	15.270
İÇ-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	743.025	644.384	634.087	766.424	8.84.347	7.83.582	1.018.160	856.9.39	803.6.39	1.050.636	924.29.6	1.230.242	10.339.761	10.199.992
Güvenlik Hizmetleri	550.489	486.007	487.228	590.489	5.75.988	6.14.527	7.319.83	658.1.08	632.525	679.441	686.134	1.067.026	7.759.945	7.342.886
Yanından Korunma Hizmetleri														
Mafakeme Hizmetleri	100.549	84.313	87.704	96.161	112.884	95.207	132.210	113.935	107.193	136.345	123.566	89.281	1.279.348	984.083
Cezai ve İdarisi Hizmetleri	58.028	55.003	40.896	50.009	1.76.426	45.637	1.215.43	6.31.15	4.21.82	202.297	90.975	33.956	980.072	1.515.086
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	3.9	3.6	3.4	3.5	34	31	32	32	28	32	5.9	33	425	941
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	33.920	19.020	18.225	29.730	19.015	28.180	32.392	21.7.49	21.711	32.521	23.562	39.946	319.971	356.996
İV-EKONOMİK İŞLER VE HİZ.	2.347.935	946.852	1.030.547	2.123.436	13.73.659	11.46.241	15.36.845	3.112.6.67	1.149.5.21	1.471.042	1.183.70.4	3.454.069	20.876.518	19.563.426
Genel Ekonomik İşler ve Hizmet.	39.882	34.921	42.869	43.916	92.956	78.656	88.055	107.7.30	8.14.35	82.935	73.984	178.499	945.858	1.067.516
Tarım, Ormanlık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	1.288.717	267.027	207.505	1.052.308	2.66.066	2.64.853	5.292.73	1.947.0.15	217.8.36	435.145	257.814	509.146	7.242.705	6.605.929
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	319.150	60.753	147.974	70.073	177.323	44.046	37.313	3.55.38	3.43.45	87.595	54.467	127.895	1.196.494	1.055.612
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hiz.	18.812	20.472	18.438	46.004	45.998	35.503	32.255	41.3.93	3.84.38	40.767	34.082	33.406	405.568	579.601
Ulaştırma Hizmetleri	626.847	488.852	484.100	701.499	4.34.834	4.33.515	4.856.43	720.1.12	493.403	459.219	371.291	1.787.965	7.487.280	6.193.255
İlişkiler Hizmetleri	7.8	59	60	64	99.868	360	-26.151	-5.815	1.51.36	-94.009	16.006	2.052	8.238	320.931
Diğ.er Endüstriler	50.977	71.690	126.291	202.190	2.39.485	2.82.025	3.84.374	260.575	257.069	449.787	365.473	801.126	3.491.062	3.632.965
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	2.015	1.718	1.840	2.733	2.771	3.154	26.87	2.675	7.234	3.537	3.150	10.356	43.870	51.105
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	1.457	1.358	1.470	4.099	14.358	4.129	33.96	3.404	4.625	6.066	7.437	3.624	55.423	56.512
V-ÇEVRE KORUMA HİZMET.	8.454	6.603	6.654	8.281	8.057	8.031	10.431	9.3.38	9.904	18.812	12.45.8	20.286	127.289	124.650
Atık Yönetimi Hizmetleri				132	8.057	8.031	10.431	9.3.38	9.904	18.812	12.45.8	20.286	127.289	124.650
Atık Su Yönetimi Hizmetleri					480	54	9.43	1.54	5.35	622	92.9	2.823	6.386	5.367

Kırılığın Azaltılması Hizmetleri	469	349	492	749	645	598	428	1.527	915	7.075	1.492	7.551	22.290	1.306,4
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	7.569	5.892	5.764	6.862	6.402	6.507	747,3	6,934	7.802	8.863	9.157	7.661	86.886	8.685,0
Çevre Konusuna İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	6	4	4	16	26	25	2,05	2,08	1,30	228	310	652	1.814	3.493
Sanıftan mavya Girmeyen Çevre Korunma Hizmetleri	410	358	374	522	504	547	615	515	509	535	565	1.226	6.680	7.638
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHİ HİZMETLERİ	118.536	121.803	423.267	163.805	5.213.838	1.64.893	5.641,70	512,59	381,499	387,286	129,211	366,006	3.854,873	2.758,797
İkân İşleri ve Hizmetleri	117.367	120.074	397.154	132.082	4.92.237	1.20.159	5.208,97	475,893	349,688	332.337	104.477	183.387	3.345,752	2.427,035
Toplum Refahı Hizmetleri	980	1.610	12.809	10.198	9.637	18.078	14.629	7,782	4,550	33.637	2.954	92.089	208,953	4.252,8
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	189	119	13.304	21.525	19.964	26.656	28,644	2.888,84	2.726,1	21.312	21.780	90.530	300,168	289,234
VII-SAGLIK HİZMETLERİ	780.232	778.063	866.257	746.528	8.04.948	818.582	9.561,80	546,857	650,658	690,819	723,387	911,253	9.273,734	8.134,910
Tıbbi Ürünler, Çiğaz ve Ekipmanların İştirin İşleri ve Hiz.	480	349	279	417	298	316	5,70	3,31	685	620	420	472	5,237	7.103
Ayakta Yünlülen Tedavi Hizm.	154.384	134.013	133.398	135.952	136.703	137.078	1.492,76	125,866	147,515	159,946	160,814	141,154	1.736,099	1.694,384
Hastane İşleri ve Hizmetleri	601.264	615.340	707.684	584.968	6.090,87	6.40.541	7.719,42	392,839	471,398	496,242	522,895	559,762	6.973,962	5.680,673
Halk Sağlığı Hizmetleri	20.108	23.240	17.859	18.415	32.138	32.616	24,011	190,63	2,2610	22,204	23,550	147,911	403,725	525,715
Sağlık Hizmetlerine İştirin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	2.919	2.454	2.873	3.870	2.469	2.872	46,33	2,793	2,495	4,160	2,652	6,176	40,366	59,721
Sanıftan mavya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	1.077	2.667	4.164	2.906	4.253	5.159	5,718	5,965	5,955	7,647	13,056	55,778	114,345	167,314
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	182.123	161.649	150.499	193.286	2.23.312	2.30.608	2.302,60	226,463	242,134	245,979	269,688	378,986	2.734,987	2.573,955
Din İbne ve Spor Hizmetleri	8.043	9.058	22.337	17.447	25.633	28.393	36,237	253,53	213,71	25,959	22,153	64,629	306,613	324,461
Kültür Hizmetleri	26.077	33.870	25.892	46.148	48.292	57.094	59,280	623,68	685,22	68,008	79,292	152,369	727,612	811,863
Yayın ve Yayın Hizmetleri	3.444	4.321	2.273	3.572	21.553	4.218	3,737	6,398	5,308	18,009	38,758	78,299	189,890	94,144
Din Hizmetleri	144.309	114.146	99.200	123.676	1.24.415	1.17.848	1.303,59	131,855	146,531	133,636	128,514	79,353	1.473,822	1.327,353
Sanıftan mavya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	250	254	797	2.443	3.319	23.055	6,67	4,89	402	367	671	4.336	37,050	16,134
IX-EGİTİM HİZMETLERİ	1.429.659	1.190.737	1.414.949	2.102.844	18.62.928	19.70.665	2.013,692	1.619,647	1.871,898	1.993,597	2.056,905	2.655,791	22.183,312	21.552,308
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizm.	751.401	601.050	755.292	849.572	8.55.669	796.028	1.008,458	717,038	921,731	968,851	936,047	993,995	10.155,132	9.396,012
Ortaöğretim Hizmetleri	366.353	299.582	326.372	385.278	379.865	434.664	386,447	349,690	430,832	416,862	449,963	540,768	4.766,676	4.688,618
Yükseköğretim Hizmetleri	251.821	222.159	248.816	710.826	3.90.601	533.516	4.208,27	386,382	319,405	387,371	437,120	557,102	4.865,946	4.704,958
Seviyeye Göre Sınıflandırılmayan Eğitim Hizmetleri	38.160	36.731	42.578	53.242	52.739	56.828	53,628	620,45	874,98	81,090	80,758	144,248	789,545	645,505
Eğitime Yardımcı Hizmetleri	11.097	21.312	31.494	59.546	1.57.694	116.008	80,333	635,64	660,87	85,984	100,234	204,796	998,149	1.326,964
Eğitime İştirin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	2.435	2.711	3.638	8.533	8.290	15.357	18,079	201,07	2,2380	22,778	30,020	124,636	278,964	402,698
Sanıftan mavya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	8.392	7.192	6.759	35.847	18.070	18.264	45,920	208,21	2,3965	30,661	22,763	90,246	328,900	387,553
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM	2.555.206	2.658.256	3.133.798	2.483.223	13.15.909	18.35.331	1.823,290	1.353,839	2.661,741	3.062,016	2.090,190	1.238,752	26.211,551	24.846,463
Hastalık ve Malullük Yardımı Hiz.	3.108	4.234	3.860	5.356	5.174	4.743	63,20	4,241	6,416	6,975	6,663	15,541	72,631	150,422
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	2.534	4.844	4.465	5.197	5.857	5.372	58,97	60,35	5,336	6,893	6,644	16,709	75,783	67,987
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	8.661	13.323	13.199	17.608	16.769	14.147	17,838	139,98	168,57	19,409	18,365	43,296	213,470	202,151
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	46.921	48.001	50.777	49.261	52.447	54.423	55,690	591,46	569,90	57,099	61,378	65,928	658,061	600,000
İkân Yardımı Hizmetleri	4	-4	-4	1	250	250	6,64	7,44	1	600	-1	2,509	2,509	2,550
Sosyal Güvenliği Bütümlenmelerine Sağlanan Hizmetler	407	4.560	6.149	6.686	6.645	7.479	74,73	60,75	7,670	8,904	7,838	21,165	91,051	135,439
Sanıftan mavya Girmeyen Sosyal Civ. ve Sos. Yar. Hiz.	2.493,571	2.583,294	3.055,352	2.399,114	12.28,767	17.48,917	1.729,408	1.263,610	2.568,471	2.962,136	1.989,302	1.076,114	25.098,046	23.687,914

Tablo 11. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Aylık Gerçekleşmeleri-2007

	Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Aylık Gerçekleşmeleri						(Bin YTL)
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam	Başlangıç Oden.
HARCAMALAR	18.487.861	15.313.502	15.640.534	16.362.700	17.688.790	83.493.387	20.498.546
I-GENEL KAMU HİZMETLERİ	9.061.197	6.803.719	6.234.299	4.692.240	6.657.849	33.449.304	8.325.6308
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Dış. Hiz.	505.027	261.216	465.531	349.935	522.164	2.103.873	72.67.705
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	627	9.866	1.191	1.776	31.637	61.088	289.141
Genel Hizmetler	220.988	235.370	277.772	-151.967	291.272	873.435	3.466.839
Temel Araştırma Hizmetleri	15.881	66.056	49.851	4.3357	40.211	215.356	619.195
Borç Yönetimi Hizmetleri	70.61.073	4.984.860	3.996.903	3.123.203	4.635.292	23.801.331	53.661.000
Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	1.210.196	1.190.756	1.378.300	1.223.119	1.056.849	60.59.220	1.6968.043
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	253	6.606	15.350	20.616	38.559	81.384	324.112
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	47.152	48.989	49.401	6.6210	41.865	253.617	660.273
II-SA VUNMA HİZMETLERİ	613.595	594.569	686.718	868.437	1.004.166	3.767.485	1.3131.428
Askeri Savunma Hizmetleri	606.369	589.236	680.955	860.587	996.378	3.733.525	1.2997.019
Sivil Savunma Hizmetleri	7.226	5.333	5.763	7.850	7.776	33.948	105.417
Dış Askeri Yardım Hizmetleri							13.500
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri					12	12	15.492
III-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	987.719	803.105	837.161	1.020.302	951.153	4.599.440	1.2761.642
Güvenlik Hizmetleri	723.054	598.208	635.043	659.419	660.878	3.276.602	9.259.478
Yangından Korunma Hizmetleri							
Mahkeme Hizmetleri	148.925	114.396	122.254	158.313	141.089	684.977	1.471.877
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	74.009	69.653	56.303	164.592	125.296	489.853	1.570.123
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	39	28	30	30	29	156	1.000
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	41.692	20.820	23.531	3.7948	23.861	147.852	459.164
IV-EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	950.027	1.542.076	1.344.411	3.033.320	2.615.732	9.485.566	20.510.099
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	65.486	52.114	73.888	5.4206	62.594	308.288	1.318.483
Tarım, Ormanlık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	372.870	771.753	409.583	1.338.232	1.707.787	4.600.225	8.312.586
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	98.544	34.721	138.763	129.269	108.821	510.118	964.088
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	25.469	33.579	26.851	2.8083	36.477	150.459	666.466
Ulaştırma Hizmetleri	306.334	564.565	498.572	560.443	391.403	2.321.317	5.015.990
İletişim Hizmetleri	109	405	91	573.510	-4.069	570.046	291.863
Diğer Endüstriler	76.509	81.313	191.269	343.484	307.389	999.964	3.844.010
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	2.414	2.037	2.326	3.119	3.228	13.124	64.095
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	2.292	1.589	3.068	2.974	2.102	12.025	32.518
V-ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	11.196	8.981	9.300	10.197	9.626	49.300	244.624
Atık Yönetimi Hizmetleri				654	658	1.312	9.248
Atık Su Yönetimi Hizmetleri				415	168	583	5.600
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	747	631	609	856	632	3.475	11.271
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	9.816	7.818	8.137	7.691	7.502	40.964	102.885
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	2		10	26	58	96	3.558
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	631	532	544	555	608	2.870	10.622
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHİ HİZMETLERİ	469.162	89.548	172.526	342.500	717.902	1.791.638	4.224.198
İskan İşleri ve Hizmetleri	438.108	87.034	91.700	312.602	626.906	1.556.350	3.864.081
Toplum Refahı Hizmetleri	30.848	2.368	50.092	10.965	52.317	146.590	97.423
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	206	146	30.734	1.8933	38.679	88.698	262.694
VII-SAĞLIK HİZMETLERİ	1.108.315	943.466	804.585	915.085	847.558	4.619.009	7.392.932
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hiz.	502	537	376	815	435	2.665	10.191
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	190.847	156.687	166.908	169.689	159.843	843.974	1.943.278
Hastane İşleri ve Hizmetleri	893.596	765.917	602.223	710.513	653.758	3.626.007	4.660.096
Halk Sağlığı Hizmetleri	18.363	15.599	23.321	17.331	18.835	93.449	565.962
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	3.513	2.430	3.189	2.941	2.504	14.577	59.364
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	1.494	2.296	8.568	13.796	12.183	38.337	154.041
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	236.946	230.573	221.411	256.818	272.585	1.218.333	3.126.279
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	9.458	17.097	26.740	3.4232	28.882	116.409	349.004
Kültür Hizmetleri	38.885	35.467	50.062	70.147	74.115	268.676	914.037
Yayın ve Yayım Hizmetleri	5.245	6.467	5.745	10.391	9.872	37.720	186.367
Din Hizmetleri	182.798	171.236	136.692	139.476	138.773	768.975	1.658.333
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	560	306	2.172	2.572	20.943	26.553	18.538
IX-EGİTİM HİZMETLERİ	20.38.727	1.731.729	2.070.848	2.336.879	2.118.687	10.296.870	2.672.971
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	936.091	953.074	955.038	1.245.061	978.574	5.067.838	1.249.792
Ortaöğretim Hizmetleri	445.536	392.441	426.425	475.388	463.242	2.203.032	5.786.990
Yükseköğretim Hizmetleri	537.001	250.874	541.514	418.998	461.561	2.209.948	5.575.684
Seviyeye Göre Sınıflandırılan Eğitim Hizmetleri	48.178	55.526	57.119	6.5231	67.471	293.525	703.321
Eğitime Yardımcı Hizmetleri	60.808	64.263	74.370	102.461	105.797	407.699	1.308.672
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	2.840	3.339	6.803	8.462	14.182	35.626	417.288
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	8.273	12.212	9.579	2.1278	27.860	79.202	438.224
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZM.	30.10.977	2.565.736	3.259.275	2.886.922	2.493.532	14.216.442	3.3618.065
Hastalık ve Malulük Yardım Hizmetleri	4.639	6.389	5.817	8.383	7.165	32.393	340.368
Yaşlılık Yardım Hizmetleri	4.300	6.843	5.595	8.369	6.184	31.291	79.306
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	13.545	18.589	16.626	21.498	20.687	90.945	262.876

2006 yılının ilk 5 ayı ile 2007 yılının ilk 5 ayı bütçe giderleri karşılaştırıldığında, toplam 14 milyar 960 bin 433 YTL'lik bir artış gözlenmektedir. Bu artış bir önceki yıla göre %21,83'üne denk gelmektedir. Dolayısıyla bütçede yılın ilk 5 ayı itibariyle %21,83'lük bir gider artışı sağlanmıştır.

Tablo 12. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Aylık Gerçekleşmeleri / GSMH (%)

	2006 Toplam	2006 Mayıs	2007 Mayıs
HARCAMALAR	30,45	11,88	13,22
I-GENEL KAMU HİZMETLERİ	11,85	4,78	5,30
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Dış. Hiz.	3,12	1,04	0,33
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	0,05	0,00	0,01
Genel Hizmetler	0,44	0,16	0,14
Temel Araştırma Hizmetleri	0,09	0,02	0,03
Borç Yönetimi Hizmetleri	8,04	3,52	3,77
Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	0,00	0,00	0,96
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	0,03	0,00	0,01
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	0,09	0,04	0,04
II-SAVUNMA HİZMETLERİ	1,99	0,53	0,60
Askeri Savunma Hizmetleri	1,97	0,53	0,59
Sivil Savunma Hizmetleri	0,02	0,01	0,01
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
III-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	1,80	0,64	0,73
Güvenlik Hizmetleri	1,35	0,47	0,52
Yangından Korunma Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
Mahkeme Hizmetleri	0,22	0,08	0,11
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	0,17	0,07	0,08
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	0,00	0,00	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	0,06	0,02	0,02
IV-EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	3,63	1,36	1,50
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	0,16	0,04	0,05
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	1,26	0,53	0,73
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	0,21	0,13	0,08
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	0,07	0,03	0,02
Ulaştırma Hizmetleri	1,30	0,47	0,37
İletişim Hizmetleri	0,00	0,02	0,09
Diğer Endüstriler	0,61	0,12	0,16
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	0,01	0,00	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	0,01	0,00	0,00
V-ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	0,02	0,01	0,01
Atık Yönetimi Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	0,00	0,00	0,00

Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	0,02	0,00	0,01
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,00	0,01	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ	0,67	0,23	0,28
İskan İşleri ve Hizmetleri	0,58	0,22	0,25
Toplum Refahı Hizmetleri	0,04	0,01	0,02
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	0,05	0,01	0,01
VII-SAĞLIK HİZMETLERİ	1,61	0,69	0,73
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hiz.	0,00	0,00	0,00
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	0,30	0,12	0,13
Hastane İşleri ve Hizmetleri	1,21	0,54	0,57
Halk Sağlığı Hizmetleri	0,07	0,02	0,01
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	0,01	0,00	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	0,02	0,00	0,01
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	0,48	0,16	0,19
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	0,05	0,01	0,02
Kültür Hizmetleri	0,13	0,03	0,04
Yayın ve Yayım Hizmetleri	0,03	0,01	0,01
Din Hizmetleri	0,26	0,11	0,12
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	0,01	0,00	0,00
IX-EĞİTİM HİZMETLERİ	3,85	1,39	1,63
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	1,76	0,66	0,80
Ortaöğretim Hizmetleri	0,83	0,30	0,35
Yükseköğretim Hizmetleri	0,85	0,32	0,35
Seviyeye Göre Sınıflandırmayamayan Eğitim Hizmetleri	0,14	0,04	0,05
Eğitimi Yardımcı Hizmetleri	0,17	0,05	0,06
Eğitimi İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,05	0,00	0,01
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	0,06	0,01	0,01
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ	4,55	2,11	2,25
Hastalık ve Malullük Yardım Hizmetleri	0,01	0,00	0,01
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	0,01	0,00	0,00
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	0,04	0,01	0,01
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	0,11	0,04	0,05
İskan Yardımı Hizmetleri	0,00	0,00	0,00
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	0,02	0,00	0,01
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güv. ve Sos. Yar. Hiz.	4,36	2,04	2,17

Tablo 13. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Aylık Gerçekleşmeleri - Bütçe İçindeki Pay %

	2006 Toplam	2006 Mayıs	2007 Mayıs
HARCAMALAR			
I-GENEL KAMU HİZMETLERİ	38,9	40,2	40,1
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Dış. Hiz.	10,2	8,8	2,5
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	0,2	0,0	0,1
Genel Hizmetler	1,4	1,3	1,0
Temel Araştırma Hizmetleri	0,3	0,2	0,3
Borç Yönetimi Hizmetleri	26,4	29,6	28,5
Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	0,0	0,0	7,3
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	0,1	0,0	0,1
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	0,3	0,3	0,3
II-SAVUNMA HİZMETLERİ	6,5	4,5	4,5
Askeri Savunma Hizmetleri	6,5	4,4	4,5
Sivil Savunma Hizmetleri	0,1	0,0	0,0
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
III-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	5,9	5,4	5,5
Güvenlik Hizmetleri	4,4	3,9	3,9
Yangından Korunma Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Mahkeme Hizmetleri	0,7	0,7	0,8
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	0,6	0,6	0,6
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	0,0	0,0	0,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	0,2	0,2	0,2
IV-EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	11,9	11,4	11,4
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	0,5	0,4	0,4
Tarım, Ormanlık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	4,1	4,5	5,5
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	0,7	1,1	0,6
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	0,2	0,2	0,2
Ulaştırma Hizmetleri	4,3	4,0	2,8
İletişim Hizmetleri	0,0	0,1	0,7
Diğer Endüstriler	2,0	1,0	1,2
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	0,0	0,0	0,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	0,0	0,0	0,0
V-ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	0,1	0,1	0,1
Atık Yönetimi Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	0,0	0,0	0,0
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ	2,2	2,0	2,1
İskan İşleri ve Hizmetleri	1,9	1,8	1,9

Toplum Refahı Hizmetleri	0,1	0,1	0,2
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	0,2	0,1	0,1
VII-SAĞLIK HİZMETLERİ	5,3	5,8	5,5
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hiz.	0,0	0,0	0,0
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	1,0	1,0	1,0
Hastane İşleri ve Hizmetleri	4,0	4,6	4,3
Halk Sağlığı Hizmetleri	0,2	0,2	0,1
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	0,0	0,0	0,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	0,1	0,0	0,0
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	1,6	1,3	1,5
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	0,2	0,1	0,1
Kültür Hizmetleri	0,4	0,3	0,3
Yayın ve Yayımlar Hizmetleri	0,1	0,1	0,0
Din Hizmetleri	0,8	0,9	0,9
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	0,0	0,0	0,0
IX-EĞİTİM HİZMETLERİ	12,7	11,7	12,3
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	5,8	5,6	6,1
Ortaöğretim Hizmetleri	2,7	2,6	2,6
Yükseköğretim Hizmetleri	2,8	2,7	2,6
Seviyeye Göre Sınıflandırlamayan Eğitim Hizmetleri	0,5	0,3	0,4
Eğitime Yardımcı Hizmetleri	0,6	0,4	0,5
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,2	0,0	0,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	0,2	0,1	0,1
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ	15,0	17,7	17,0
Hastalık ve Malullük Yardım Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	0,1	0,1	0,1
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	0,4	0,4	0,4
İskan Yardımı Hizmetleri	0,0	0,0	0,0
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	0,1	0,0	0,1
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güv. ve Sos. Yar. Hiz.	14,3	17,2	16,4

1.1.3. FONKSİYONEL VE EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GİDERLERİ AYLIK GERÇEKLEŞMELERİ

2006 yılı itibarıyla en fazla personel gideri, kamu düzeni ve güvenlik hizmetleri, eğitim hizmetleri ve çevre koruma hizmetleri sınıflandırmalarında görülmüştür. Mal ve hizmet alımlarında savunma ve sağlık hizmetlerinin ilk sıraları aldığı görülmektedir. Faiz harcamaları genel kamu hizmetlerinin %70'ini oluşturmaktadır.

Tablo 14. 2006 Yılı Fonksiyonel Ve Ekonomik Sınıflandırma Düzeyinde Merkezi Yönetim Kümülatif Bütçe Gerçekleşmeleri

	Personel Giderleri	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödemeler	Mal ve Hizmet Alımları	Faiz Harcamaları	Cari Transferler	Sermaye Giderleri	Sermaye Transferleri	Borç Verme	Yedek Ödenekler	(Bin YTL.) Toplam
Genel Kamu Hizmetleri	268 11 603	28 68847	9 065461	3 12112719	8 7104442	1 463342	1 901054	2 842202	0	44 4169670
Savunma Hizmetleri	292 98 326	36 49182	23 642932	0	8 64424	10 6369	0	0	0	5 7561 233
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	4 1994005	46 21488	12 335070	0	19 880	2 671570	0	0	0	6 1642013
Ekonomik İşler ve Hizmetler	191 10743	30 41275	7 226627	0	4 5295138	33 870545	8 70481	1 7222228	0	12 6637037
Çevre Koruma Hizmetleri	4 46252	65 581	7 5037	0	22 789	5 7726	18 768	0	0	6 86153
İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	7 6302	10 717	4 4367	0	1 0061953	1 291108	1 1565487	8 298	0	2 3058232
Sağlık Hizmetleri	2 8781090	41 76659	24 790236	0	71 582	3 151075	6 116	0	0	6 0976758
Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	9 156665	13 02219	2 212693	0	16 58750	1 261740	1 37455	1 8119	0	1 5747641
Eğitim Hizmetleri	8 7582439	1 1573116	14 965701	0	48 71522	7 168805	1 31461	6 152507	0	13 2445551
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	101 0041	1 33748	1 326548	0	17 6843037	28 8195	32 423	29 1951	0	17 9925 943
TOPLAM	2 44267466	3 1442832	95 684672	3 12112719	32 6813517	51 330475	1 4663245	2 6535305	0	1 102850231

Tablo 15. 2006 Yılı Mayıs Ayı İtibariyle Fonksiyonel Ve Ekonomik Sınıflandırma Düzeyinde Merkezi Yönetim Kümülatif Bütçe Gerçekleşmeleri

	Personel Giderleri	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödemeler	Mal ve Hizmet Alımları	Faiz Harcamaları	Cari Transferler	Sermaye Giderleri	Sermaye Transferleri	Borç Verme	Toplam
Genel Kamu Hizmetleri	5.132.681	566.088	1.445.076	58.023.117	12.487.848	69.686	177.564	451.740	78.354.400
Savunma Hizmetleri	5.700.471	681.688	2.186.161	0	3.883	7.055	0	0	8579.258
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	8.084.313	892.978	1.466.308	0	2.723	165.795	0	0	10.612.117
Ekonomik İşler ve Hizmetler	3.199.749	510.169	954.985	0	10.340.836	4.864.930	16.914	4.351.672	24.239.255
Çevre Koruma Hizmetleri	86.608	13.357	10.312	0	23	2.639	264	0	113.203
İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	14.793	2.132	8.124	0	1.806.209	93.359	1.274.495	29	3.199.141
Sağlık Hizmetleri	5.870.942	851.688	4.942.315	0	17.347	227.036	859	0	11.910.187
Dişlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	1.694.522	260.365	357.205	0	235.947	59.763	10.790	0	2.618.592
Eğitim Hizmetleri	16.190.715	2.318.987	2.125.129	0	654.902	249.714	8.499	6.76.760	22.224.706
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	195.819	27.140	179.196	0	38.674.550	14.833		1.265	39.092.803
TOPLAM	46.170.613	6.124.592	13.675.411	58.023.117	64.224.268	5.754.810	1.489.385	5.481.466	200.943.662

Tablo 16. 2007 Yılı Mayıs Ayı İtibariyle Fonksiyonel Ve Ekonomik Sınıflandırma Düzeyinde Merkezi Yönetim Kümülatif Bütçe Gerçekleşmeleri

	Personel Giderleri	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödemeler	Mal ve Hizmet Alımları	Faiz Harcamaları	Cari Transferler	Sermaye Giderleri	Sermaye Transferleri	Borç Verme	(Bin YTL)
Genel Kamu Hizmetleri	6.229.777	659.682	2.542.355	77.687.665	19.153.548	13.271.2	439.160	42.1.188	107.266.087
Savunma Hizmetleri	6.465.986	738.715	3.031.589	0	4.067	7.088	0	0	10.247.445
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	10.293.839	1.045.889	1.988.516	0	4.221	32.1790	0	0	13.654.255
Ekonomik İşler ve Hizmetler	3.707.011	554.028	1.122.122	0	10.786.527	5.109.047	1.23.507	2.231.802	23.634.044
Çevre Koruma Hizmetleri	117.022	15.918	13.384	0	28	3.274	198	0	149.824
İşkan ve Toplum Refahı Hizmetleri	18.248	2.436	8.685	0	1.933.696	171.684	2.489.654	79	4.624.482
Sağlık Hizmetleri	6.478.752	961.003	6.494.350	0	19.332	453.475	10	0	14.406.922
Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	2.282.188	315.605	477.043	0	339.421	134.769	8.450	0	3.557.476
Eğitim Hizmetleri	20.698.243	2.739.535	2.739.954	0	1.148.591	1.212.566	38.865	1.547.786	30.125.540
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	250.562	32.509	309.226	0	42.754.567	14.308	0	1.858	43.363.030
TOPLAM	56.541.628	7.065.320	18.727.224	77.687.665	76.143.998	7.560.713	3.099.844	4.202.713	251.029.105

2006 ve 2007 Mayıs toplamalarının bütçe içindeki paylarının yüzdesel değişimine bakıldığında, personel giderlerinde ve mal-hizmet alımında, en fazla artış iskan ve toplum refahı kaleminde gerçekleşmiştir. Personel giderinde genel kamu hizmetleri, sağlık ve eğitim hizmetleri ise en fazla artışın sağlandığı diğer kalemlerdir.

Tablo 17. 2006 – 2007 Mayıs Ayı İtibariyle Fonksiyonel Ve Ekonomik Sınıflandırma Düzeyinde Merkezi Yönetim Kümülatif Bütçe Gerçekleşmeleri Artış Oranları

	Personel Giderleri	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödemeler	Mal ve Hizmet Alımları	Faiz Harcamaları	Cari Transferler	Sermaye Giderleri	Sermaye Transferleri	Borç Verme
Genel Kamu Hizmetleri	12,79	17,48	-22,15	2,25	-10,74	-28,12	-44,65	46,83
Savunma Hizmetleri	5,30	10,22	-13,87	-	14,04	18,89	-	-
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	1,05	9,86	-5,12	-	-17,00	-33,71	-	-
Ekonomik İşler ve Hizmetler	-15,84	-10,22	-17,02	-	-6,53	-7,16	-86,65	90,12
Çevre Koruma Hizmetleri	-2,05	11,06	1,97	-	8,72	6,68	76,47	-
İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	17,18	26,51	35,22	-	35,02	-21,39	-26,00	-46,94
Sağlık Hizmetleri	9,61	7,20	-7,95	-	8,54	-39,44	10290,72	-
Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	0,87	12,08	1,73	-	-5,56	-39,76	73,48	-
Eğitim Hizmetleri	6,03	14,74	5,13	-	-22,71	-72,09	-70,36	-40,73
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	-13,31	-7,40	-35,72	-	0,34	14,99	-	-24,48

1.1.4. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GİDERLERİNİN FONKSİYONEL SINIFLANDIRMAYA GÖRE AY İÇİ GERÇEKLEŞMELERİ VE BAŞLANGIÇ ÖDENEKLERİ

2007 yılının ilk 5 ayının gerçekleştirmelerine bakıldığında, toplam harcamaların başlangıç ödeneğinin %40,73'üne denk geldiği görülmektedir. Genel kamu hizmetlerinin başlangıç ödeneğine oranı %40,18, savunma hizmetlerinin %28,69, kamu düzeni ve güvenlik hizmetlerinin %36,04, ekonomik işler ve hizmetler %46,25, çevre ve koruma hizmetleri %20,15, iskan ve toplum refahı hizmetleri %42,41, sağlık hizmetleri %62,48, dinlenme kültür ve din hizmetleri %38,97, eğitim hizmetleri %38,53, sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetleri ise %42,29'dur.

Dolayısıyla özellikle sağlık hizmetlerinde başlangıç ödeneğine göre yüksek bir oranda harcamaların varlığı sözkonusudur. Bu tür sapmalar toplam harcamaların başlangıç ödeneğinden daha fazla gerçekleşmesine neden olabilmektedir.

Tablo 18. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Ay İçi Gerçekleşmeleri ve Başlangıç Ödenekleri-2007

2007 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE HARCAMALARI AY İÇİ GERÇEKLEŞMELERİ (Flod2)							
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	To plan	(Bin YTL) Başlangıç Ödenği
HARCAMALAR	18.487.861	15.313.502	15.640.534	16.362.700	17.688.790	83.493.387	204.988.546
I-GENEL KAMU HİZMETLERİ	9.061.197	6.803.719	6.234.299	4.692.240	6.657.849	33.449.304	83.256.308
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Dış. Hiz.	50.5027	261.216	465.531	3.499.35	522.164	2.103.873	7.267.705
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	627	9.866	1.191	17.767	3.1637	61.088	289.141
Genel Hizmetler	220.988	235.370	277.772	-15.1967	291.272	873.435	3.466.839
Temel Araştırma Hizmetleri	15.881	6.6056	49.851	43.357	40.211	215.356	61.9195
Borç Yönetimi Hizmetleri	7.061.073	4.984.860	3.996.903	3.123.203	4.635.292	23.801.331	53.661.000
Genel Nitelikli Transfere İlişkin Hizmetler	1.210.196	1.190.756	1.378.300	1.223.119	1.056.849	6.059.220	16.968.043
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	253	6.606	15.350	20.616	38.559	81.384	324.112
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	47.152	4.898.99	49.401	66.210	4.1865	253.617	660.273
II-SAVUNMA HİZMETLERİ	61.3595	594.569	686.718	8.684.37	1.004.166	3.767.485	13.131.428
Askeri Savunma Hizmetleri	60.63.69	589.236	680.955	8.605.87	996.378	3.733.525	12.997.019
Sivil Savunma Hizmetleri	7.226	5.333	5.763	78.50	7.776	33.948	105.417
Dış Askeri Yardım Hizmetleri							13.500
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri					12	12	15.492
III-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZM.	98.7719	803.105	837.161	1.020.302	951.153	4.599.440	12.761.642
Güvenlik Hizmetleri	72.3054	598.208	635.043	6.594.19	660.878	3.276.602	9.259.478
Yangından Korunma Hizmetleri							
Mahkeme Hizmetleri	148.925	114.396	122.254	1.583.13	141.089	684.977	1.471.877
Cezaei İdaresi Hizmetleri	74.009	6.9653	56.303	1.645.92	125.296	489.853	1.570.123
Kamu Düzeni ve Güvenliğine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	39	28	30	30	29	156	1.000
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	41.692	20.820	23.531	37.948	23.861	147.852	459.164
IV-EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	95.0027	1.542.076	1.344.411	3.033.320	2.615.732	9.485.566	20.510.099
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	65.486	5.211.44	73.888	54.206	6.2594	308.288	1.318.483
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	37.2870	771.753	409.583	1.338.232	1.707.787	4.600.225	8.312.586
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	98.544	3.4721	138.763	1.292.69	108.821	510.118	9640.88
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	25.469	3.3579	26.851	28.083	3.6477	150.459	66.6466
Ulaştırma Hizmetleri	306.334	564.565	498.572	5.604.43	391.403	2.321.317	5.015.990
İletişim Hizmetleri	109	405	91	5.735.10	-4.069	570.046	291.863
Diğer Endüstriler	76.509	8.1313	191.269	3.434.84	307.389	999.964	3.844.010
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	2.414	2.037	2.326	3.119	3.228	13.124	64.095
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizm.	2.292	1.589	3.068	2.974	2.102	12.025	32.518
V-ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	11.196	8.981	9.300	10.197	9.626	49.300	24.4624
Atık Yönetimi Hizmetleri				6.54	65.8	1.312	9.248
Atık Su Yönetimi Hizmetleri				4.15	16.8	583	5.600
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	747	631	609	8.56	632	3.475	11.2711
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	9.816	7.818	8.137	7.691	7.502	40.964	10.2885
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	2	10	26	26	5.8	96	3.558
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	631	532	544	5.55	608	2.870	10.622
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ	46.9162	8.9548	172.526	3.425.00	717.902	1.791.638	4.224.198
İskan İşleri ve Hizmetleri	43.8108	8.7034	91.700	3.126.02	626.906	1.556.350	3.864.081
Toplum Refahı Hizmetleri	30.848	2.368	50.092	10.965	5.2317	146.590	97.423
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	206	146	30.734	18.933	38.679	88.698	26.2694
VII-SAĞLIK HİZMETLERİ	1.108.315	943.466	804.585	9.150.85	847.558	4.619.009	7.392.932
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hiz.	502	537	376	8.15	435	2.665	10.191
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	190.847	156.687	166.908	1.696.89	159.843	843.974	1.943.278
Hastane İşleri ve Hizmetleri	89.3596	765.917	602.223	7.105.13	653.758	3.626.007	4.660.096
Halk Sağlığı Hizmetleri	18.363	1.5599	23.321	17.331	18.835	93.449	565.962
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	3.513	2.430	3.189	2.941	2.504	14.577	59.364
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	1.494	2.296	8.568	13.796	1.2183	38.337	154.041
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZM.	23.6946	230.573	221.411	2.568.18	272.585	1.218.333	3.126.279
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	9.458	1.7097	26.740	34.232	28.882	116.409	349.004
Kültür Hizmetleri	38.885	3.5467	50.062	70.147	74.115	268.676	91.4037
Yayın ve Yayım Hizmetleri	5.245	6.467	5.745	10.391	9.872	37.720	18.6367
Din Hizmetleri	182.798	171.236	136.692	1.394.76	138.773	768.975	1.658.333
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	560	306	2.172	2.572	2.0943	26.553	18.538
IX-EGİTİM HİZMETLERİ	2.038.727	1.731.729	2.070.848	2.336.879	2.118.687	10.296.870	26.722.971
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	936.091	953.074	955.038	1.245.061	978.574	5.067.838	12.492.792
Ortaöğretim Hizmetleri	44.5536	392.441	426.425	4.753.88	463.242	2.203.032	5.786.990
Yükseköğretim Hizmetleri	53.7001	250.874	541.514	4.189.98	461.561	2.209.948	5.575.684
Seviyeye Göre Sınıflandırmayamayan Eğitim Hizmetleri	48.178	5.5526	57.119	65.231	6.747	293.525	70.3321
Eğitime Yardımcı Hizmetleri	60.808	6.4263	74.370	1.024.61	105.797	407.699	1.308.672
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	2.840	3.339	6.803	8.462	14.182	35.626	41.7288
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	8.273	1.2212	9.579	21.278	2.7860	79.202	43.8224
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZM.	3.010.977	2.565.736	3.259.275	2.886.922	2.493.532	14.216.442	33.618.065
Hastalık ve Mahallük Yardım Hizmetleri	4.639	6.389	5.817	8.383	7.165	32.393	340.368
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	4.300	6.843	5.595	8.369	6.184	31.291	79.306
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	13.545	1.8589	16.626	21.498	20.687	90.945	262.876
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	65.031	61.766	70.703	1.905.00	-69.392	318.608	760.000
İskan Yardımı Hizmetleri							
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hiz.	2.311	7.211	10.579	11.177	1.1980	43.258	142.255

Tablo 19. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Ay İçerçekleşmeleri / Başlangıç Ödenekleri-2007 (%)

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam
HARCAMALAR	9,02	7,47	7,63	7,98	8,63	40,73
I-GENEL KAMU HİZMETLERİ	10,88	8,17	7,49	5,64	8,00	40,18
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Dış. Hiz.	6,95	3,59	6,41	4,81	7,18	28,95
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	0,22	3,41	0,41	6,14	10,94	21,13
Genel Hizmetler	6,37	6,79	8,01	-4,38	8,40	25,19
Temel Araştırma Hizmetleri	2,56	10,67	8,05	7,00	6,49	34,78
Borç Yönetimi Hizmetleri	13,16	9,29	7,45	5,82	8,64	44,35
Genel Nüfus İlişkileri Transferlere İlişkin Hizmetler	7,13	7,02	8,12	7,21	6,23	35,71
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	0,08	2,04	4,74	6,36	11,90	25,11
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	7,14	7,42	7,48	10,03	6,34	38,41
II-SAVUNMA HİZMETLERİ	4,67	4,53	5,23	6,61	7,65	28,69
Askeri Savunma Hizmetleri	4,67	4,53	5,24	6,62	7,67	28,73
Sivil Savunma Hizmetleri	6,85	5,06	5,47	7,45	7,38	32,20
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,08
III-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	7,74	6,29	6,56	8,00	7,45	36,04
Güvenlik Hizmetleri	7,81	6,46	6,86	7,12	7,14	35,39
Yangından Korunma Hizmetleri	-	-	-	-	-	-
Mahkeme Hizmetleri	10,12	7,77	8,31	10,76	9,59	46,54
Cezae ve İdaresi Hizmetleri	4,71	4,44	3,59	10,48	7,98	31,20
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	3,90	2,80	3,00	3,00	2,90	15,60
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	9,08	4,53	5,12	8,26	5,20	32,20
IV-EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	4,63	7,52	6,55	14,79	12,75	46,25
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	4,97	3,95	5,60	4,11	4,75	23,38
Tarım, Ormanlık, Bahçılık ve Avcılık Hizmetleri	4,49	9,28	4,93	16,10	20,54	55,34
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	10,22	3,60	14,39	13,41	11,29	52,91
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	3,82	5,04	4,03	4,21	5,47	22,58
Ulaştırma Hizmetleri	6,11	11,26	9,94	11,17	7,80	46,28
İletişim Hizmetleri	0,04	0,14	0,03	196,50	-1,39	195,31
Diğer Endüstriler	1,99	2,12	4,98	8,94	8,00	26,01
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	3,77	3,18	3,63	4,87	5,04	20,48
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	7,05	4,89	9,43	9,15	6,46	36,98
V-ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	4,58	3,67	3,80	4,17	3,94	20,15
Atık Yönetimi Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	7,07	7,12	14,19
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	7,41	3,00	10,41
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	0,66	0,56	0,54	0,76	0,56	3,08
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	9,54	7,60	7,91	7,48	7,29	39,82
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,06	0,00	0,28	0,73	1,63	2,70
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	5,94	5,01	5,12	5,23	5,72	27,02
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ	11,11	2,12	4,08	8,11	16,99	42,41
İskan İşleri ve Hizmetleri	11,34	2,25	2,37	8,09	16,22	40,28
Toplum Refahı Hizmetleri	31,66	2,43	5,14	11,26	53,70	150,47
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	0,08	0,06	1,170	7,21	14,72	33,76
VII-SAĞLIK HİZMETLERİ	14,99	12,76	10,88	12,38	11,46	62,48
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hiz.	4,93	5,27	3,69	8,00	4,27	26,15
Ayaktan Yürütülen Tedavi Hizmetleri	9,82	8,06	8,59	8,73	8,23	43,43
Hastane İşleri ve Hizmetleri	19,18	16,44	12,92	15,25	14,03	77,81
Halk Sağlığı Hizmetleri	3,24	2,76	4,12	3,06	3,33	16,51
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	5,92	4,09	5,37	4,95	4,22	24,56
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	0,97	1,49	5,56	8,96	7,91	24,89
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	7,58	7,38	7,08	8,21	8,72	38,97
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	2,71	4,90	7,66	9,81	8,28	33,35
Kültür Hizmetleri	4,25	3,88	5,48	7,67	8,11	29,39
Yayın ve Yayın Hizmetleri	2,81	3,47	3,08	5,58	5,30	20,24
Din Hizmetleri	11,02	10,33	8,24	8,41	8,37	46,37
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	3,02	1,65	1,172	13,87	1,12,97	14,32,4
IX-EĞİTİM HİZMETLERİ	7,63	6,48	7,75	8,74	7,93	38,53
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	7,49	7,63	7,64	9,97	7,83	40,57
Ortaöğretim Hizmetleri	7,70	6,78	7,37	8,21	8,00	38,07
Yükseköğretim Hizmetleri	9,63	4,50	9,71	7,51	8,28	39,64
Seviyeye Göre Sınıflandırılmayan Eğitim Hizmetleri	6,85	7,89	8,12	9,27	9,59	41,73
Eğitime Yardımcı Hizmetleri	4,65	4,91	5,68	7,83	8,08	31,15
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,68	0,80	1,63	2,03	3,40	8,54
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	1,89	2,79	2,19	4,86	6,36	18,07
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZ.M.	8,96	7,63	9,70	8,59	7,42	42,29
Hastalık ve Malullük Yardım Hizmetleri	1,36	1,88	1,71	2,46	2,11	9,52
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	5,42	8,63	7,05	10,55	7,80	39,46
Aile ve Çocuk Yardım Hizmetleri	5,15	7,07	6,32	8,18	7,87	34,60
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	8,56	8,13	9,30	25,07	-9,13	41,92
İskan Yardımı Hizmetleri						
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	1,62	5,07	7,44	7,86	8,42	30,41
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güv. ve Sos. Yar. Hiz.	9,12	7,69	9,83	8,26	7,86	42,77

Tablo 20. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Ay İçi Gerçekleşmeleri / Başlangıç Ödenekleri-2006 (%)

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Toplam
HARCAMALAR	6,62	8,73	7,11	8,64	8,00	39,09
I-GENEL KAMU HİZMETLERİ	4,27	12,18	6,13	8,54	9,26	40,38
Yasama ve Yürütme Organları, Fin. ve Mali İşler, Dış. Hiz	2,33	7,48	9,24	7,57	6,84	33,47
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	0,05	0,02	0,04	0,80	0,03	0,94
Genel Hizmetler	5,68	5,76	6,34	7,44	11,01	36,22
Temel Araştırma Hizmetleri	0,96	0,78	4,27	12,54	6,26	24,80
Borç Yönetimi Hizmetleri	5,00	14,66	4,98	8,96	10,23	43,83
Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	0,00	6,02	0,35	12,42	0,00	18,79
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	0,03	0,04	0,03	1,00	5,72	6,81
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	7,52	6,92	7,42	12,71	7,87	42,43
II-SAVUNMA HİZMETLERİ	4,55	4,29	5,40	6,34	6,13	26,71
Askeri Savunma Hizmetleri	4,55	4,29	5,41	6,33	6,12	26,70
Sivil Savunma Hizmetleri	6,07	5,64	4,44	8,07	9,19	33,42
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III-KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	7,19	6,23	6,13	7,41	8,55	35,52
Güvenlik Hizmetleri	7,09	6,26	6,28	7,61	7,42	34,67
Yangından Korunma Hizmetleri	-	-	-	-	-	-
Mahkeme Hizmetleri	7,86	6,59	6,86	7,52	8,82	37,65
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	5,92	5,61	4,17	5,10	18,00	38,81
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Gel. Hiz.	9,18	8,47	8,00	8,24	8,00	41,88
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hiz.	10,60	5,94	5,70	9,29	5,94	37,48
IV-EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	11,25	4,54	4,94	10,17	6,58	37,47
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	4,22	3,69	4,53	4,64	9,83	26,91
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	17,79	3,69	2,87	14,53	3,67	42,55
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	26,67	5,08	12,37	5,86	14,82	64,80
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	4,64	5,05	4,55	11,34	11,34	36,92
Ulaştırma Hizmetleri	8,37	6,53	6,47	9,37	5,81	36,54

İletişim Hizmetleri	0,94	0,71	0,73	7,44	1209,35	1219,17
Diğer Endüstriler	1,46	2,05	3,62	5,79	6,86	19,78
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	4,59	3,92	4,19	6,23	6,32	252,5
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	2,63	2,45	2,65	7,40	25,91	41,03
V-ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	6,64	5,19	5,21	6,51	6,33	298,8
Atık Yönetimi Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	4,08	0,00	4,08
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	0,00	0,00	0,00	0,00	7,52	7,52
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	2,10	1,57	2,21	3,36	2,89	12,13
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	8,71	6,78	6,63	7,90	7,37	373,9
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,33	0,22	0,22	0,88	1,43	3,09
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	6,14	5,36	5,60	7,81	7,54	324,6
VI-İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ	3,07	3,16	10,98	4,25	13,54	35,00
İskan İşleri ve Hizmetleri	3,51	3,59	11,87	3,95	14,71	376,3
Toplum Refahı Hizmetleri	0,47	0,77	6,13	4,88	4,61	168,6
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	0,06	0,04	4,43	7,17	6,65	183,6
VII-SAĞLIK HİZMETLERİ	8,41	8,39	9,34	8,05	8,68	428,7
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hiz.	9,17	6,66	5,33	7,96	5,69	348,1
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	8,89	7,72	7,68	7,83	9,03	411,5
Hastane İşleri ve Hizmetleri	8,62	8,82	10,15	8,39	8,73	447,1
Halk Sağlığı Hizmetleri	4,98	5,76	4,42	4,56	7,96	276,8
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hiz.	7,23	6,08	7,12	9,59	6,12	361,3
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	0,94	2,33	3,64	2,54	3,72	131,8
VIII-DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	6,66	5,91	5,50	7,07	8,17	333,0
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	2,62	2,95	7,29	5,69	8,36	269,1
Kültür Hizmetleri	3,58	4,65	3,56	6,34	6,65	247,9
Yayın ve Yayımlar Hizmetleri	1,81	2,28	1,20	1,88	11,35	185,2
Din Hizmetleri	9,79	7,74	6,73	8,39	8,44	411,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hiz.	0,67	0,69	2,15	6,59	8,96	190,6
IX-EĞİTİM HİZMETLERİ	6,44	5,37	6,38	9,48	8,40	360,7
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	7,40	5,92	7,44	8,37	8,43	375,5

Ortaöğretim Hizmetleri	7,69	6,28	6,85	8,08	7,97	36,87
Yükseköğretim Hizmetleri	5,18	4,57	5,11	14,61	8,03	37,49
Seviyeye Göre Sınıflandırılmayan Eğitim Hizmetleri	4,83	4,65	5,39	6,74	6,68	28,30
Eğitime Yardımcı Hizmetleri	1,11	2,14	3,16	5,97	15,80	28,17
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	0,87	0,97	1,30	3,06	2,97	9,18
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	2,55	2,19	2,06	10,90	5,49	23,19
X-SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ	9,75	10,14	11,96	9,47	5,02	46,34
Hastalık ve Malulük Yardım Hizmetleri	4,28	5,83	5,31	7,37	7,12	29,92
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	3,34	6,39	5,89	6,86	7,73	30,21
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	4,06	6,24	6,18	8,25	7,86	32,59
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	7,13	7,29	7,72	7,49	7,97	37,60
İskan Yardımı Hizmetleri	0,16	0,00	-0,16	0,04	9,96	10,00
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	0,45	5,01	6,75	7,34	7,30	26,85
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güv. ve Sos. Yar. Hiz.	9,94	10,29	12,17	9,56	4,90	46,86

Tablo 21. Seçilmiş Ülkelerde Genel Kamu Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Genel Kamu Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	12,9	13,3	-
Avusturya	13,7	13,8	-
Almanya	12,9	13,1	-
Belçika	18,8	18,1	-
Çek Cumhuriyeti	10,8	-	-
Danimarka	13,5	12,8	12,6
Finlandiya	13,3	13,4	-
Fransa	13,8	13,4	-
Hollanda	17,5	-	-
İngiltere	10,9	-	-
İrlanda	11,0	10,8	-
İspanya	12,3	12,0	-
İsveç	13,8	13,6	-
İzlanda	5,4	-	-
Kore	12,1	-	-
Lüksemburg	11,3	11,2	11,3
Portekiz	14,6	14,5	-
Slovakya Cumhuriyeti	12,4	-	-
Türkiye	51,3	43,7	38,9

1.2. SEÇİLMİŞ ÜLKELER BAZINDA BÜTÇE GİDERLERİNİN FONKSİYONEL KARŞILAŞTIRILMASI

Çalışmanın bu kısmında fonksiyonel sınıflandırmaya göre bütçe giderlerinin karşılaştırıldığı ülke göstergelerine yer verilecektir. OECD ülkeleri kapsamında aşağıdaki tablolarda görüldüğü üzere seçilmiş ülkeler bazında genel kamu hizmetlerinin bütçeye oranı açısından, Türkiye oldukça yüksek bir orana sahiptir. Genel kamu hizmetleri kalemleri arasında %70'lik bir kısmın borç yönetimi hizmetleri olduğu düşünüldüğünde, bu ülkeler arasında en yüksek genel kamu hizmetlerine bütçeden pay ayıran ülke olmamız kaçınılmaz bir sonuçtur. Aşağıdaki ülkelere bakıldığında genel kamu hizmetlerinin bütçeden aldığı paylar ortalama olarak %12-13 dolaylarında seyrederken, Türkiye için bu oran 2006 yılında 38,9 olarak gerçekleşmiştir. Elbetteki bu oranın yüksek olmasında, son yıllarda ciddiyle uygulanmakta olan faiz dışı fazla hedefi yönündeki çabalar etkili olmuştur. Ancak yine de son 3 yıl itibariyle genel kamu hizmetlerinin bütçe içindeki payına bakıldığında 2004'te %51,3 olarak gerçekleşen oran, 2005'te %43,7'ye ve 2006'da ise %38,9'a gerilemiştir.

Tablo 22. Seçilmiş Ülkelerde Ekonomik İşler ve Hizmetler (Bütçeye Oranı %)

Ekonomik İşler ve Hizmetler (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	10,1	10,1	-
Avusturya	10,4	10,1	-
Almanya	7,7	7,4	-
Belçika	8,5	9,7	-
Çek Cumhuriyeti	16,8	-	-
Danimarka	6,6	6,8	6,9
Finlandiya	9,3	9,2	-
Fransa	5,6	5,4	-
Hollanda	10,1	-	-
İngiltere	6,6	-	-
İrlanda	13,5	13,1	-
İspanya	13,0	12,0	-
İsveç	8,5	9,1	-
İzlanda	13,5	-	-
Kore	24,1	-	-
Lüksemburg	10,8	10,1	11,5
Portekiz	9,6	9,1	-
Slovakya Cumhuriyeti	16,4	-	-
Türkiye	9,0	11,4	11,9

Seçilmiş OECD ülkeleri içerisinde Türkiye, ekonomik işler ve hizmetler kaleminde bu ülkelere göre ortalama bir seyir izlemiştir. Ancak son 3 yıl dikkate alındığında 2004'te ekonomik işler ve hizmetler kaleminin bütçeden aldığı pay %9 olarak gerçekleşmişken, 2005'te bu oran %11,4'e, 2006'da ise %11,9'a yükselmiştir. Dolayısıyla ekonomik işler ve hizmetler kaleminde ortalama değer üzerine doğru bir yükselme trendi hissedilmektedir.

Tablo 23. Seçilmiş Ülkelerde Savunma Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Savunma Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	11,6	11,6	-
Avusturya	1,8	1,8	-
Almanya	2,4	2,4	-
Belçika	2,3	2,2	-
Çek Cumhuriyeti	2,9	-	-
Danimarka	2,9	2,9	3,0
Finlandiya	3,2	3,3	-
Fransa	3,7	3,6	-
Hollanda	3,2	-	-
İngiltere	6,0	-	-
İrlanda	1,6	1,6	-
İspanya	2,8	2,9	-
İsveç	3,4	3,1	-
İzlanda	0,0	-	-
Kore	8,8	-	-
Lüksemburg	0,6	0,6	0,6
Portekiz	2,9	2,9	-
Slovakya Cumhuriyeti	2,5	-	-
Türkiye	6,7	7,1	6,5

OECD ülkeleri kapsamında seçilmiş ülkeler arasında Türkiye, savunma hizmetlerinde ABD'den sonra bütçeden en fazla pay ayıran üçüncü ülke konumundadır. Savunma hizmetleri harcama kaleminde ABD'yi İngiltere, Kore ve Türkiye izlemektedir. Aşağıdaki tablodaki değerler incelendiğinde, savunma hizmetine bütçeden ayrılan payın ortalama olarak %3 dolaylarında olduğu görülmektedir. Türkiye'de ise savunma harcamalarının bütçeden aldığı pay 2004'te %6,7 iken 2005'te %7,1'e yükselmiş, ancak 2006'da %6,5'e gerilemiştir. Fakat içinde bulunduğumuz yılın taşıdığı askeri ve siyasi riskler gözönünde bulundurulduğunda, yıl sonu itibariyle savunma harcamalarının bütçe içindeki payının artacağına dair görüşler de dikkate alınmalıdır.

Tablo 24. Seçilmiş Ülkelerde Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	5,6	5,7	-
Avusturya	2,8	2,9	-
Almanya	3,5	3,5	-
Belçika	3,3	3,3	-
Çek Cumhuriyeti	5,0	-	-
Danimarka	1,9	1,9	1,9
Finlandiya	3,0	3,0	-
Fransa	2,5	2,6	-
Hollanda	3,8	-	-
İngiltere	5,9	-	-
İrlanda	4,5	4,5	-
İspanya	4,8	4,8	-
İsveç	2,4	2,4	-
İzlanda	3,5	-	-
Kore	4,8	-	-
Lüksemburg	2,5	2,4	2,5
Portekiz	4,3	4,3	-
Slovakya Cumhuriyeti	3,2	-	-
Türkiye	4,9	5,5	5,9

Türkiye, savunma hizmetinde olduğu gibi kamu düzeni ve güvenlik hizmetlerinde de bütçeden pay ayırma açısından aşağıdaki ülkeler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Öyleki Türkiye'deki kamu düzeni ve güvenlik hizmetlerine ayrılan pay son 3 yıl itibariyle ABD'nin kamu düzeni ve güvenlik hizmetleri için bütçeden ayırdığı orana yakın bir oranda seyremiştir. Elbetteki son dönemlerde artan asayiş sorunları ve kent yaşamının getirdiği güvenlik tehditleri devletin bu alana bütçeden ayırdığı payı artırmasına bir neden olarak gösterilebilir.

Tablo 25. Seçilmiş Ülkelerde Çevre Koruma Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Çevre Koruma Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	-	-	-
Avusturya	0,7	0,7	-
Almanya	1,1	1,1	-
Belçika	1,4	1,2	-
Çek Cumhuriyeti	2,6	-	-
Danimarka	0,9	1,0	1,0
Finlandiya	0,6	0,7	-
Fransa	1,5	1,5	-
Hollanda	1,8	-	-
İngiltere	15,9	-	-
İrlanda	1,7	1,6	-
İspanya	2,2	2,3	-
İsveç	0,6	0,7	-
İzlanda		-	-
Kore	3,1	-	-
Lüksemburg	2,5	2,6	2,7
Portekiz	1,2	1,2	-
Slovakya Cumhuriyeti	1,3	-	-
Türkiye	0,1	0,1	0,1

Genel kamu hizmetleri, savunma ve güvenlik hizmetlerine bütçeden pay ayırmada ilk sıralarda yer alan Türkiye, çevre ve koruma hizmetlerinde bütçesinden en az pay ayıran ülkeler arasındadır. Öyleki aşağıda belirtilen seçilmiş OECD ülkelerinin bütçelerinden çevre koruma hizmetlerine ayırdıkları payların ortalaması %1,5-2 düzeylerindeyken, Türkiye’de bu oran son üç yıldır sadece %0,1 olarak gerçekleşmektedir.

Tablo 26. Seçilmiş Ülkelerde İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	1,7	1,7	-
Avusturya	1,1	1,1	-
Almanya	2,2	2,1	-
Belçika	0,5	0,7	-
Çek Cumhuriyeti	1,7	-	-
Danimarka	1,2	1,1	1,2
Finlandiya	0,6	0,5	-
Fransa	3,4	3,4	-
Hollanda	2,5	-	-
İngiltere	1,5	-	-
İrlanda	4,4	4,3	-
İspanya	2,1	2,3	-
İsveç	1,5	1,6	-
İzlanda	2,3	-	-
Kore	5,4	-	-
Lüksemburg	1,9	2,0	1,6
Portekiz	1,3	1,3	-
Slovakya Cumhuriyeti	3,1	-	-
Türkiye	0,2	0,4	2,2

Türkiye, iskan ve toplum refahı hizmetlerinde bütçeden ayırdığı pay itibarıyla, aşağıdaki ülkeler arasında son sıralarda yer alırken, aynı kaleme ait 2006 yılı göstergelerinde önemli bir artış görülmektedir. Özellikle 2006 yılı olmak üzere son üç yıldır meydana gelen bu artış, kamu kesiminin ürettiği sosyal konut projelerine ayrılan kaynakların artırılmasıyla açıklanabilir.

Tablo 27. Seçilmiş Ülkelerde Sağlık Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Sağlık Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	20,5	20,3	-
Avusturya	13,9	13,9	-
Almanya	13,0	13,3	-
Belçika	14,5	14,2	-
Çek Cumhuriyeti	14,2	-	-
Danimarka	12,6	12,9	13,6
Finlandiya	13,2	13,6	-
Fransa	13,8	13,7	-
Hollanda	9,7	-	-
İngiltere	16,0	-	-
İrlanda	21,8	21,9	-
İspanya	14,2	14,9	-
İsveç	12,3	12,4	-
İzlanda	19,0	-	-
Kore	11,4	-	-
Lüksemburg	12,0	12,7	12,3
Portekiz	15,2	15,2	-
Slovakya Cumhuriyeti	10,3	-	-
Türkiye	3,3	3,9	5,3

Sağlık hizmetlerinde oldukça kötü bir performans çizen Türkiye, 2006 yılı itibariyle bütçeden ayırdığı pay (%5,3) ile aşağıdaki ülkeler arasında son sıralarda yer almaktadır. Türkiye’de son yıllarda uygulanan faiz dışı fazla uygulamalarının bir yansıması olarak bütçe kalemleri arasında bazı harcama türlerinde kısıtlamalara gidilmiştir. Çalışmanın önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere IMF ile imzalanan ek niyet mektuplarında ve programlarda sağlık harcamalarında kısıtlamalara gidilmesi açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla mali disiplinin sağlanması adına sosyal harcamalarda bazı sorunlar yaşanmaktadır. Bu noktada mali disiplinin neye hizmet ettiğinin açıkça ortaya konulması gereklidir. Çünkü mali disiplin amacı güdülen sosyal maliyetler, toplumsal ve ekonomik sorunların artmasına neden olabilecek etkenlerdir. Eğer mali disiplinin sağlanması adına yaratılan sosyal maliyetler mali disiplinin getirdiği avantajlardan daha fazla değer taşıyorsa, sağlanan mali disiplinin sorgulanması gerekecektir. Elbetteki son yıllarda görülen ekonomik göstergelerdeki düzelmeler önemli adımlardır. Ancak iktisat politikalarının merkezinde insan ve toplumun olduğu unutulmamalıdır. Topluma yansımayan bir büyüme, topluma yansımayan düşük enflasyon ve topluma yansımayan mali disiplin göstergeleri sadece suni bir refah ortamı yaratacaktır. Bu noktada önemli olan, toplumdaki gelir dağılımını ve toplumun sosyo-ekonomik ihtiyaçlarını öngören politikaların uygulanabildiği sosyal devlet anlayışının kamu yönetimince üstlenilmesidir.

Tablo 28. Seçilmiş Ülkelerde Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	0,8	0,8	-
Avusturya	2,0	2,0	-
Almanya	1,4	1,4	-
Belçika	0,3	2,6	-
Çek Cumhuriyeti	2,9	-	-
Danimarka	3,2	3,0	3,0
Finlandiya	2,4	2,4	-
Fransa	2,7	2,8	-
Hollanda	3,1	-	-
İngiltere	1,2	-	-
İrlanda	1,6	1,5	-
İspanya	3,7	3,7	-
İsveç	1,8	1,9	-
İzlanda	6,2	-	-
Kore	2,7	-	-
Lüksemburg	4,7	5,1	4,4
Portekiz	2,4	2,4	-
Slovakya Cumhuriyeti	2,9	-	-
Türkiye	1,1	1,3	1,6

Türkiye, dinlenme, kültür ve din hizmetlerinde de aşağıdaki ülkeler içinde bütçesinden en az pay ayıran ülkeler arasındadır. Ancak yine de son üç yıllık seyir izlendiğinde 2004 yılında %1,1 olan dinlenme, kültür ve din hizmetleri, 2005 yılında %1,3'e 2006 yılında ise %1,6'ya yükselmiştir. Son yıllardaki bu yükselmeye, özellikle din hizmetleri kapsamında artan personel giderlerinin payı önemli bir etkidir.

Tablo 29. Seçilmiş Ülkelerde Eğitim Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Eğitim Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	17,3	17,0	-
Avusturya	11,9	12,0	-
Almanya	9,0	8,9	-
Belçika	11,9	12,2	-
Çek Cumhuriyeti	11,4	-	-
Danimarka	14,9	15,0	14,8
Finlandiya	12,1	12,0	-
Fransa	11,6	11,5	-
Hollanda	11,2	-	-
İngiltere	13,2	-	-
İrlanda	12,8	12,7	-
İspanya	11,4	11,5	-
İsveç	12,7	13,0	-
İzlanda	15,1	-	-
Kore	17,1	-	-
Lüksemburg	11,9	11,9	11,9
Portekiz	15,9	15,7	-
Slovakya Cumhuriyeti	9,0	-	-
Türkiye	10,3	12,1	12,7

Türkiye’de son yıllardaki düzelmelere karşın eğitim harcamalarında halen uluslararası standartlar yakalanamamıştır. Aşağıdaki ülkeler arasında ortalama olarak %15 düzeyinde seyreden eğitim harcamalarının bütçe içindeki payı Türkiye’de 2006 yıl itibarıyla %12,7’dir. Aynen sağlık harcamalarında olduğu gibi uygulanan IMF programının bir maliyeti olarak eğitim harcamalarına da bütçeden yeterince pay ayrılmadığı görülmektedir.

Tablo 30. Seçilmiş Ülkelerde Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri (Bütçeye Oranı %)			
	2004	2005	2006
ABD	19,4	19,3	-
Avusturya	41,7	41,7	-
Almanya	46,9	46,9	-
Belçika	36,1	35,8	-
Çek Cumhuriyeti	31,9	-	-
Danimarka	42,3	42,6	41,8
Finlandiya	42,3	42,0	-
Fransa	41,5	42,2	-
Hollanda	37,2	-	-
İngiltere	37,1	-	-
İrlanda	27,0	27,9	-
İspanya	33,5	33,7	-
İsveç	42,9	42,2	-
İzlanda	21,6	-	-
Kore	10,4	-	-
Lüksemburg	41,7	41,3	41,3
Portekiz	32,6	33,4	-
Slovakya Cumhuriyeti	39,0	-	-
Türkiye	13,2	14,6	15,0

Türkiye sosyal güvenliğe bütçeden ayrılan pay açısından aşağıdaki ülkeler içinde son sıralarda gelmektedir. Seçilmiş OECD ülkelerine bakıldığında ortalama olarak %35-40 düzeylerinde gerçekleşen sosyal güvenlik harcamalarının bütçe içindeki payına karşılık Türkiye’de bu oran 2006 yılı itibariyle %15 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye, sosyal güvenlik alanında gerek aktüeryal dengelerin bozulması gerekse yapısal sorunlardan kaynaklanan yıllardan beri süregelen birtakım problemler yaşamaktadır. Sosyal güvenlik sisteminde yaşanan sorunlar bütçe dengesini bozacak nitelikte yüksek transfer harcamalarının yapılma zorunluluğunu doğurmuştur. Dolayısıyla iyi bir şekilde işlemeyen sosyal güvenlik sisteminin bütçe üzerindeki etkisi olumsuz olmaya devam edecektir.

Tablo 31. Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Başlangıç Ödenekleri

	2006	2007	Yüzde Değişim
Personel Giderleri	36.020.854	43.669.799	21,2
Sosyal Güv. Kur. Devlet Primi	4.974.632	10.101.779	103,1
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	17.720.624	15.587.406	-12,0
Faiz Giderleri	46.260.025	52.946.024	14,5
Cari Transferler	49.107.865	60.862.989	23,9
Sermaye Giderleri	12.451.901	12.103.930	-2,8
Sermaye Transferleri	1.834.421	3.647.400	98,8
Borç Verme	4.256.200	3.694.600	-13,2
Yedek Ödenekler	1.695.095	2.374.619	40,1

Merkezi yönetim bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre başlangıç ödeneklerindeki artışlara bakıldığında, en yüksek artışın sosyal güvenlik kurumlarına ödenen devlet primlerinde olduğu görülmektedir. Öte yandan sermaye transferleri kaleminde de neredeyse iki katına yaklaşık bir artış sağlanmıştır. Personel giderlerinde %21,2'lik bir artış görülürken, mal ve hizmet alım giderlerinde %12'lik bir kısıntıya gidilmiştir.

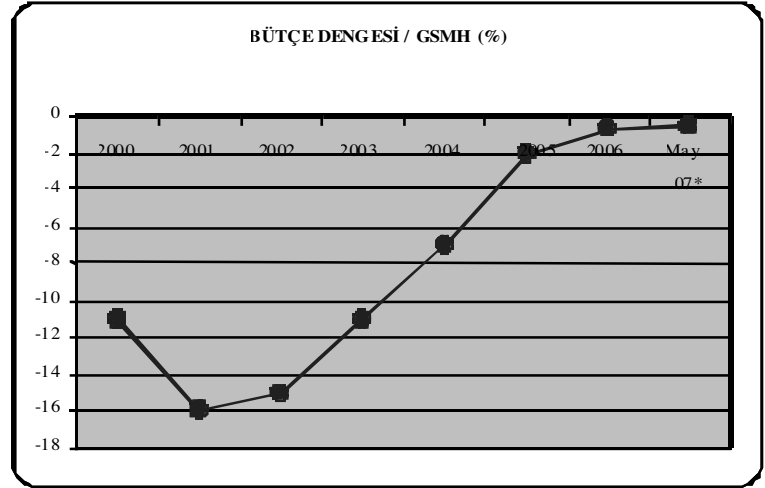
1.3. BÜTÇE DENGESİ

Ocak 2006'dan itibaren bütçe dengesinde verilen açıklar 2007 yılında da devam etmiştir. Ancak 2007 Mart ve Mayıs'ta bütçe fazla vermiştir. Mayıs ayında Merkezi Yönetim bütçesi 2 milyar 36 milyon YTL fazla vermiştir. Mayıs ayı sonu itibariyle yıl sonu bütçe açığı hedefinin % 19,8'i gerçekleşmiştir.

Tablo 32. Bütçe Dengesi

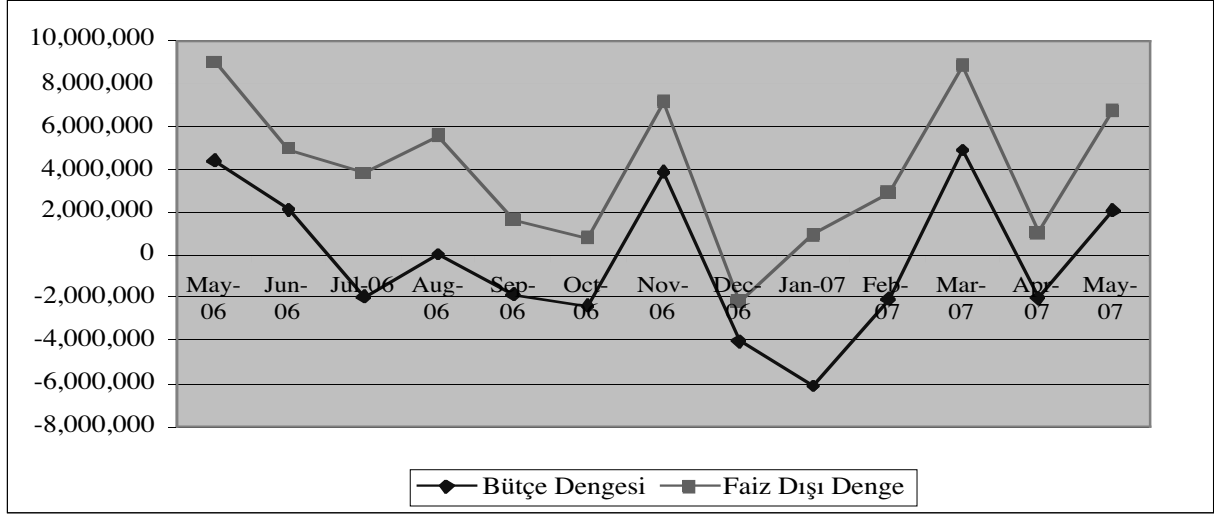
Oca.06	2.015.109
Şub.06	-2.503.915
Mar.06	-560.883
Nis.06	-2.977.584
May.06	4.331.664
Haz.06	2.118.381
Tem.06	-1.968.028
Ağu.06	18.788
Eyl.06	-1.858.268
Eki.06	-2.402.080
Kas.06	3.850.388
Ara.06	-4.058.236
Oca.07	-6.095.987
Şub.07	-2.077.201
Mar.07	4.840.732
Nis.07	-2.047.865
May.07	2.036.448

Grafik 1. Bütçe Dengesi /GSMH (%)

Merkezi Yönetim bütçesi, Mayıs ayında 6,6 milyar YTL faiz dışı fazla vermiştir. Mayıs ayı sonu itibariyle 2007 yılı Merkezi Yönetim bütçesi faiz dışı fazlası hedefinin %56,7'lik bölümüne ulaşılmıştır. 2006 yılında faiz dışı fazlanın bütçe hedefine oranı % 130 olmuştur. Bilindiği gibi faiz dışı fazla faiz ödeme gücünün arttığını ve borcun artış hızının düştüğünü gösteren önemli bir kriterdir.

Grafik 2. Bütçe Dengesi – Faiz Dışı Denge

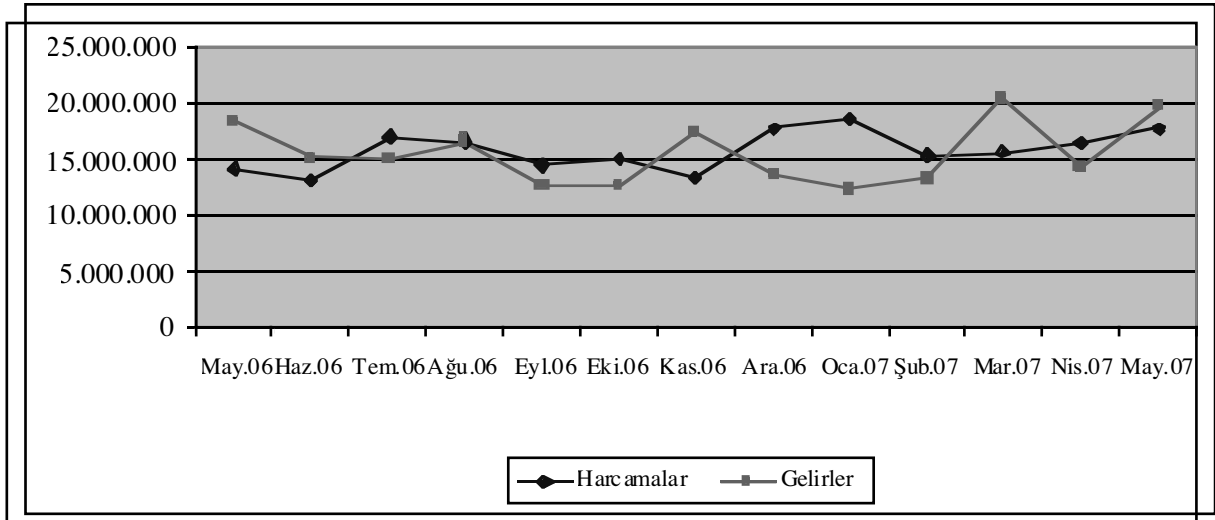
Tablo 33. Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi / GSYİH (%)

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE DENGESİ							
(GSYİH Yüzdesi)							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Belçika	-0,5	-0,9	-0,2	0,3	-0,2	-0,2	-0,2
Bulgaristan	-	-	-0,7	-0,9	1,8	2,4	3,7
Çek Cumhuriyeti	-3,4	-5,3	-6,1	-6,0	-2,8	-3,6	-3,1
Danimarka	1,1	0,2	0,2	-0,1	2,0	5,0	4,8
Almanya	1,3	-1,3	-1,7	-1,8	-2,3	-2,1	-1,5
Estonya	0,1	0,2	0,3	1,9	2,2	1,9	2,9
İrlanda	4,2	0,7	0,2	-0,1	1,0	0,4	2,3
Yunanistan	-6,3	-6,6	-7,9	-9,0	-10,2	-6,8	-4,6
İspanya	-0,9	-0,6	-0,6	-0,4	-1,2	0,4	0,8
Fransa	-2,1	-2,0	-3,1	-3,6	-2,6	-2,7	-2,0
İtalya	-1,2	-3,1	-3,2	-3,0	-3,0	-3,9	-3,9
Letonya	-2,0	-1,1	-1,6	-2,3	-2,0	-1,5	-1,7
Litvanya	-2,6	-2,8	-2,3	-1,8	-2,3	-1,1	-0,7
Lüksemburg	2,8	3,0	-0,5	-1,3	-2,7	-1,4	-1,6
Macaristan	-2,6	-4,6	-7,8	-5,7	-5,9	-7,2	-9,8
Malta	-6,2	-6,5	-5,5	-9,9	-5,0	-3,1	-2,6
Hollanda	0,4	-0,2	-1,1	-2,8	-1,8	0,1	1,0
Avusturya	-1,7	-0,8	-1,3	-2,1	-1,5	-1,9	-1,7
Polonya	-1,7	-4,4	-4,3	-5,6	-5,5	-4,4	-4,1
Portekiz	-2,7	-3,7	-3,2	-3,9	-5,7	-6,0	-4,3
Romanya	-	-2,3	-2,1	-1,9	-1,3	-1,4	-3,2
Slovenya	-3,3	-3,8	-2,2	-2,5	-2,1	-2,3	-1,4
Slovakya	-12,5	-7,1	-8,1	-3,7	-3,3	-2,3	-3,2
Türkiye	-10,5	-16,0	-14,5	-11,2	-6,8	-1,4	-0,7
Finlandiya	3,3	1,9	1,3	0,6	0,4	0,4	1,0
İsveç	4,0	7,3	-1,9	-1,9	-0,5	0,4	0,7
İngiltere	1,8	1,1	-1,8	-3,5	-3,2	-2,9	-2,8
İzlanda	1,8	-0,5	-1,3	-1,8	1,0	4,5	4,7
Norveç	15,7	14,0	9,2	8,3	11,8	15,3	19,0
AB 27 Ülkeleri	-	-	-2,1	-2,6	-2,4	-2,2	-1,8
AB 25 Ülkeleri	0,0	-1,1	-2,1	-2,6	-2,4	-2,2	-1,8
AB15 Ülkeleri	0,2	-0,9	-2,0	-2,5	-2,3	-2,0	-1,6
Euro Bölgesi	-0,3	-1,6	-2,1	-2,4	-2,4	-2,2	-1,6

1.4. BÜTÇE BÜYÜKLÜKLERİNE İLİŞKİN ORANLAR

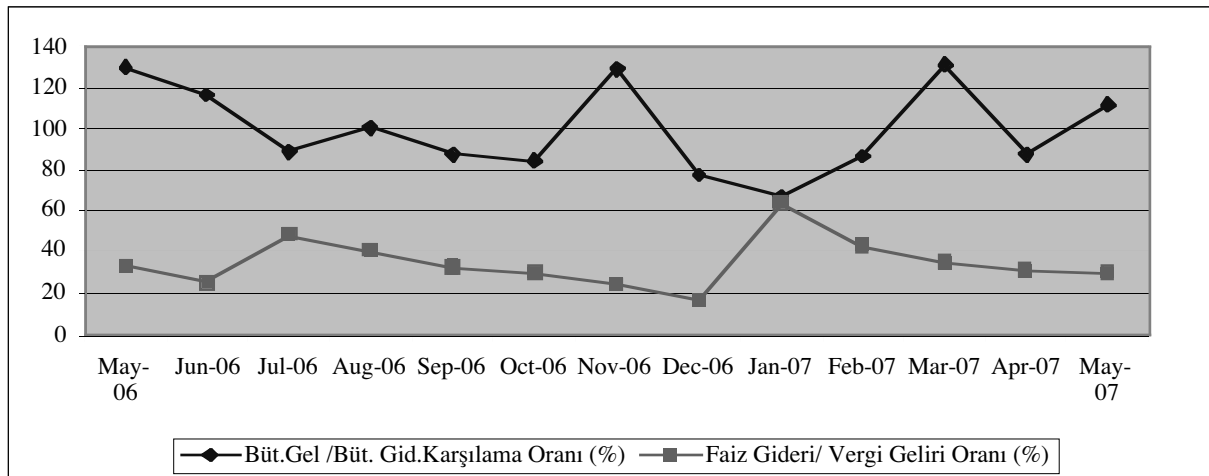
Bütçe büyüklüklerine ilişkin oranlara bakıldığında, ilk olarak bütçe gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranını yansıtmak gerekecektir. Aşağıdaki grafikten de anlaşılacağı üzere, özellikle 2007 yılının Ocak ve Şubat aylarında bütçe harcamalarıyla bütçe gelirleri arasında önemli bir fark olduğu görülmektedir. Her ne kadar 2007 Mart ayında bütçe gelirleri harcamalara göre daha yüksek gerçekleşmişse de, Nisan ayında tekrar harcamaların gelirlerden daha fazla olduğu izlenmektedir. Mayıs ayındaki Nisan ayına göre gerçekleşen tersi durum, bütçe göstergelerinin istikrarlı bir seyir izlemediğini göstermektedir. Bu tür istikrarsız harcama ve gelir göstergeleri, 2007 yılı sonu itibariyle öngörülenden daha yüksek bütçe açığının verilmesine neden olabilecektir. Bu durum seçim ekonomisinin bütçe göstergelerine yansımaları olarak da açıklanabilir.

Grafik 3. Gelirlerin Giderleri Karşılama Oranı

Mayıs ayında faiz harcamalarının vergi gelirlerine oranı % 29,9 gerçekleşmiştir. 2007 yılında faiz giderlerinin vergi gelirlerine oranı hedefinin de % 33,5 olarak belirlendiği dikkate alındığında, 2007 Ocak – Mayıs dönemindeki % 39,9 'luk bir ortalama, bütçe performansındaki gelişmelerin etkisinin derecesini göstermesi bakımından önemlidir.

Grafik 4. Bütçe Gelirleri/Bütçe Giderleri – Faiz Gideri/Vergi Geliri

2. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GELİRLERİ GELİŞMELERİ*

2006 yılında merkezi yönetim bütçe gelirleri içerisinde en fazla paya sahip olan vergi gelirlerini etkileyebilecek önemli değişiklikler yapılmış ve bunların bir kısmının sonuçları 2007 yılından itibaren alınmaya başlanmıştır.

Bu değişikliklerden belki de en önemlisi 3 Haziran 1949 tarihinden günümüze kadar geçerliliğini koruyan 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun yerini uygulamalarda açıklık ve bütünlük sağlamak, içinde bulunulan dünya konjonktürünün gerçeklerini ve ülkemizin uzun dönemli stratejik hedeflerini sağlam iktisadi, hukuki ve mali perspektifler içerisinde harmanlamaya çalışan 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa bırakması olmuştur. Bu şekilde Kurumlar Vergisi Kanunu, daha sade ve kolay anlaşılır bir şekilde yeniden yazılarak yasalaştırılmıştır. Bu kapsamda başta vergi oranında 10 puanlık bir düşüş sağlanarak Kurumlar Vergisi oranı %20'ye düşürülmüş, böylelikle vergiye karşı direnç kırılıp gönüllü bir uyum sağlanarak vergi tahsilatında bir artış sağlanacağı ümit edilmiştir. Kurumlar vergisi kanununda oran değişikliğinin dışında,

- Örtülü Kazanç dağıtımı ve örtülü sermaye
- Yurtdışı iştirak kazançları istisnası
- İştirak hissesi ve gayrimenkul satışlarında istisna
- Tasfiye, bölünme, hisse değişimi
- Rüçhan hakkı satış istisnası
- Yurt dışında ödenen gelir vergisinin mahsubu gibi konularda bir takım değişiklikler yapılırken;
- Transfer fiyatlaması
- Kontrol edilen yabancı şirket
- Vergi cennetleri ile mücadele gibi hususlarda ise yeni uygulamalar getirilmiştir.

Bu sayede Türkiye'nin bir yatırım ortamı olarak cazibesini arttırması ve vergi sisteminin AB kriterlerine uyumu amaçlarına hizmet edilmesi planlanmıştır.

Bunların dışında, gelir vergisinde de kısmi değişikliklere gidilmiş, ücret ve ücret dışı ödemelerde aynı tarifeye bağlı kalınması yasalaştırılarak, böylelikle gelir vergisinin ikili tarife yapısı ortadan kaldırılmıştır. Gelir vergisi kanununda asıl 4 Nisan 2007 tarih ve 26483 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Gelir Vergisi Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile GVK'nın 9,32,41,75,80,94,99,121,123. maddelerine bazı eklemeler ve değişiklikler yapılmıştır.

Katma Değer Vergisi ve Özel Tüketim Vergisi'nde de 2006 yılında bazı değişikliklere gidilmiş; başta tekstil ürünlerinde ve il özel idareleri, belediyeler, TOKİ ve bunların %51 ya da daha fazla hissesine veya yönetiminde oy hakkına sahip olduğu işletmeler tarafından konut yapılmak üzere projelendirilmiş arsaların net alanı 150 metrekaresinin altındaki konutlara isabet eden kısmında KDV indirimine gidilmiştir. KDV'de bu tür indirimlere gidilip verginin tabanı daraltılırken, özel tüketim vergisinin kapsamı bazı mallar için genişletilmiştir. Böylelikle tabanı dar olması gereken spesifik bir vergiden elde edilen hasılat, KDV hasılatını geride bırakmıştır.

* Çalışmanın bu bölümündeki tüm istatistik veriler T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan edinilmiştir.

Tüm bunlara ilave olarak, 2006 yılında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun İmar Bankası nedeniyle el koyduğu varlıkların satışıyla, grubun devlete olan 6.2 milyar YTL tutarındaki vergi, gecikme zammı ve hazine payı gibi borçlarını ödemesi, sosyal güvenlik kuruluşlarının prim affı dolayısıyla 3.8 milyar YTL tahsilat sağlanması neticesinde bütçeden ilgili kuruluşlara bu ölçüde daha az transfer yapılması ve yine Türk Telekom'un 1.4 milyar YTL olan özelleştirme öncesi nakit fazlasının ocak 2006'da bütçeye aktarılması gibi bir defalık, arızı gelirlerin varlığı merkezi yönetim bütçe gelirlerini arttırmıştır. Tüm bu gelişmeler, 2006 yılı sonunda genel bütçe gelirlerinin yıl sonu itibarıyla başlangıç hedefinin % 6,8 üzerinde gerçekleşmesi ile neticelenmiştir. Bunda vergi dışı gelirlerin hedefin 5,7 milyar YTL üzerinde gerçekleşmesinin payı büyüktür.

2.1. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GELİRLERİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ

2007 yılı genel bütçe gelirlerindeki gelişmeleri ay ay izleyecek olursak, ocak ayı merkezi yönetim bütçesi gelirinin 12,3 milyar YTL düzeyinde gerçekleştiği tablodan görülecektir. Buna göre, Ocak ayı bütçesi, gelirlerinin geçen yıla göre hem nominal hem de reel bazda düştüğünü söyleyebiliriz. Nitekim, 2007 yılı ocak ayında bütçe gelirlerinin GSMH içindeki payı %1,951 olarak gerçekleşirken, aynı oran 2006 yılının ocak ayında %2,341'idi. Sözkonusu gelirler geçen yılın aynı dönemine göre ise %9'luk bir azalış göstermiştir.

Gelirlerdeki bu gerilemenin en büyük nedeni, 2006 yılındaki bütçe gelirleri performansını olumlu yönde etkileyen bir defalık tedbirlerin 2007 yılında aynı düzeyde gerçekleşmemiş olmasıdır.

Şubat sonunda merkezi yönetim bütçe gelirleri, yine önceki yıl düzeyinin altında seyretmeye devam etmiştir. 2006'da olduğu gibi arızı herhangi bir gelirin olmayışı ve vergi gelirlerindeki düşük performans neticesinde, şubat ayında da merkezi yönetim bütçe gelirleri önceki yıl düzeyinin altında gerçekleşmiştir. Nitekim, 2007 şubat ayında genel bütçe gelirlerinin GSMH'ye oranı % 2,061 olarak gerçekleşirken, geçen yıl şubat ayında bu oran %2,200'ler seviyesinde idi.

Tablo 34. 2006 Yılı Genel Bütçe Gelirlerinin Ay İçi Gerçekleşmeleri (2007 Yılı Bazında)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Bir Yılı Toplam
Genel Bütçe Gelirleri	13.476.992	12.669.977	11.641.375	11.890.713	17.729.640	14.779.989	14.762.813	16.389.343	12.104.040	11.934.387	16.863.882	13.181.637	167.373.227
I- Vergi Gelirleri	10.133.905	11.179.272	9.937.892	9.591.739	14.008.043	11.124.192	11.894.205	13.462.332	10.672.430	10.523.192	13.422.430	11.522.683	137.474.325
II- Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	902.889	325.050	434.577	783.399	1.936.875	488.285	505.205	510.463	499.317	422.876	305.904	414.929	7.529.949
a) Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	61.066	56.102	110.369	91.079	99.512	97.313	96.997	96.912	100.712	90.186	96.414	118.348	1.115.010
a) Mal Satış Gelirleri	38.658	45.793	56.855	57.893	58.856	61.366	54.859	59.794	55.948	50.418	51.778	65.383	657.595
b) Hizmet Gelirleri	5.848	4.248	5.040	6.132	5.521	6.225	6.101	5.642	5.710	5.959	5.175	6.246	67.847
Diger Değeri Kıgıt Bedelleri	32.810	41.545	51.815	51.761	53.335	55.141	48.738	54.152	50.236	44.439	46.600	59.137	589.748
b) Hizmet Gelirleri	22.408	10.309	55.514	33.186	40.656	35.947	42.138	37.118	44.767	39.768	44.639	52.965	457.415
Yol, Köprü ve Tünel Ücret Gelirleri	22.392	10.220	53.173	33.078	40.614	35.735	41.968	36.856	44.294	39.632	44.147	52.666	454.795
Diger Hizmet Gelirleri	16	89	341	108	42	212	170	262	473	116	492	299	2.620
3) KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	622.312	11.122	22.853	415.783	1.547.499	166.027	172.963	177.552	174.094	187.552	660.31	63.163	3.626.959
a) Hazine, Portföy ve İştirak Gelirleri	600.604	1.176	7.675	407.169	1.531.189	151.836	156.438	156.786	156.709	172.112	44.682	50.071	3.436.447
b) KİT ve İD'lerden Sağlanan Gelirler	21.708	994.6	15.178	8.618	16.310	14.191	16.525	20.770	17.385	15.440	21.349	13.092	190.512
5. Kurumlar Karları	139.844	193.149	215.199	209.128	190.806	148.211	158.375	166.796	131.497	55.138	47.377	73.286	1.728.806
a) Diğer Sermayeler	139.844	193.149	215.199	209.128	190.806	148.211	158.375	166.796	131.497	55.138	47.377	73.286	1.728.806
b) Diğer Kurumlar Karları	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Kırsal Gelirleri	39.479	44.845	49.368	45.422	68.166	50.617	51.604	49.940	63.412	59.325	57.331	63.120	641.702
a) Taşınmaz Kırsal	39.475	44.846	49.363	45.405	68.156	50.617	51.612	49.933	63.412	59.326	57.348	62.110	641.640
b) Taşınmaz Kırsal	4	-1	5	17	10	0	-8	7	2	10	6	10	62
7. Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	40.188	19.832	36.968	21.983	30.892	26.117	25.266	19.259	29.626	30.625	38.728	98.012	417.472
III- Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	10.870	31.296	79.187	15.153	9.860	30.387	9.911	16.577	19.397	18.333	23.830	151.698	416.509
1. Yurt Dışından Alınan Bağışlar ve Yardımlar	5	2	0	61	-7	0	0	0	-4	0	0	0	3.658
6. Özel Gelirler	10.865	31.294	79.187	15.092	9.867	26.787	9.911	16.577	19.401	18.333	23.830	151.697	412.851
Çankırı, Mestek ve Teknik Eğitim Gelirleri	49.512	28.067	299	86	52	12.125	56	13	9	10	31	6	46.666
Diger Özel Gelirler	49.553	3.227	78.888	15.006	9.815	14.662	9.855	16.564	19.392	18.343	23.799	151.691	366.185
IV- Faizler, Paylar ve Cezalar	2.408.674	1.090.582	1.158.576	1.472.939	1.750.495	3.061.782	2.324.961	2.382.194	878.941	945.959	1.013.671	1.625.595	20.111.339
1. Faiz Gelirleri	362.561	356.797	442.824	299.200	711.536	490.244	556.572	698.019	1.114.278	298.282	699.903	5.146.021	5.146.021
a) Borç Verme ile İlgili Gelirler	14.432	3.186	21.926	51.909	4.657	9.671	21.872	81.500	15.919	36.510	63.641	24.515	489.361
b) Menkul Kıymetler ve Gelecekteki Ödemeler Faizleri	3	-2	25	3	3	4	15	8	20	0	10	122	212
c) Borçlanma Senedi Geçirimi Günlük Faizleri ve Primitif Satış Gelirleri	303.221	308.739	144.879	175.377	223.192	123.202	3.740	80.910	26.178	38.730	206.460	0	1.634.648
d) Vergi, Resim ve Harç Gelirleri	21.440	22.090	29.054	42.908	350.933	76.673	196.907	274.098	45.434	206.46	40.240	82.672	1.203.094
e) Diğer Faizler	23.465	22.794	246.940	29.011	132.750	280.684	137.138	261.503	31.377	152.42	45.208	592.594	1.818.706
2. Kisi ve Kurumlardan Alınan Paylar	423.070	495.824	343.401	819.320	409.333	1.819.064	640.812	377.578	378.278	579.981	371.589	373.752	7.032.002
a) Devlet Payları	12.819	12.993	13.984	12.362	13.558	34.642	17.053	17.073	18.804	16.799	14.502	14.499	198.088
e) Genel Bütçe İdarelerine Ait Paylar	410.251	482.831	330.417	806.958	395.775	1.784.422	623.775	360.503	359.474	563.182	357.087	359.253	6.833.914
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Alınan Paylar	16.328	0	21.151	382.336	0	65	195.168	0	190.559	0	0	0	805.607
Eğitim Özel Gelirleri (4306 S.K.)	0	52.418	27.794	27.124	26.194	0	59.179	24.907	28.108	21.210	22.416	28.456	317.816
Tasfiye Etilen Fon Gelirleri	17.463	18.454	18.715	17.735	21.691	24.276	20.910	22.503	20.610	17.922	27.510	22.548	250.319
GSM İşlemlerinden Alınan Hazine Payları	189.271	120.718	108.387	131.407	178.566	156.670	121.890	129.778	129.992	129.566	120.093	111.378	3.036.953
Evrensel Hizmet Gelirleri	20.929	150.691	12.283	87.683	17.065	15.545	44.306	14.605	14.248	33.134	13.382	12.397	436.283
İthalatın Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	40.752	21.572	29.604	37.718	30.445	42.540	45.120	35.642	34.863	33.406	29.749	39.257	420.668
Kırsal Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	108.979	103.606	101.516	110.300	106.845	119.700	122.216	118.960	121.415	125.329	129.851	129.091	1.397.808
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Alınan Paylar	16.529	15.372	10.967	12.655	14.969	14.396	14.710	12.244	12.244	12.026	14.096	16.126	168.460
3. Para Cezaları	131.963	141.627	243.916	168.847	315.305	313.484	963.726	1.132.384	230.443	197.990	369.219	4.360.565	4.360.565
a) Yargı Para Cezaları	5.732	7.058	8.863	8.990	10.567	9.957	9.998	9.834	9.947	8.348	10.646	12.127	112.067
b) İdari Para Cezaları	24.651	34.057	40.096	34.013	34.013	33.121	32.333	32.451	30.291	28.782	35.519	42.333	308.617
d) Vergi Cezaları	88.828	89.699	182.620	113.794	240.343	256.657	897.007	1.074.731	168.502	94.932	132.665	166.651	3.506.489
e) Diğer Para Cezaları	12.752	10.858	12.337	15.093	30.382	13.749	24.388	15.368	21.708	19.494	19.160	148.108	343.392
4. Diğer Çeşitli Gelirler	1.491.080	96.259	128.435	143.213	438.990	163.811	174.213	148.292	103.215	145.810	182.721	3.572.751	3.572.751
V- Sermaye Gelirleri	20.654	43.807	30.963	27.483	24.367	23.343	28.531	17.777	34.974	24.477	2.097.997	533.268	1.841.105
1. Tasnımlı Satış Gelirleri	19.929	43.453	29.495	26.545	23.777	22.152	27.478	16.875	30.978	23.648	2.063.08	19.621	313.337
2. Tasnımlı Satış Gelirleri	134	286	413	938	590	881	1.053	902	918	822	934	926	8.787
4. Diğer Sermaye Satış Gelirleri	591	68	1.055	0	0	310	0	0	0	7	2.070.765	553.815	1.518.981
Teşvik Hisse Satış Geliri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.070.721	554.265	1.516.456
Diger Çeşitli Sermaye Satış Gelirleri	591	68	1.055	0	0	310	0	0	0	7	44	450	2.525

Tablo 35. 2007 Yılı Genel Bütçe Gelirlerinin Ay İçi Gerçekleşmeleri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	TOPLAM	(Bin YTL) 2007 Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	12.319.778	13.014.233	20.112.534	13.841.181	19.132.165	78.419.891	184.242.515
I-Vergi Gelirleri	11.076.715	11.540.191	11.324.450	9.859.064	15.423.193	59.223.613	158.152.898
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	387.637	293.431	798.078	1.635.351	2.117.348	5.231.845	7.817.781
1. Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	98.653	112.479	121.960	121.402	131.507	586.001	1.322.827
a) Mal Satış Gelirleri	52.906	55.670	63.116	62.703	69.181	303.576	752.346
Banka Çekleri Değerli Kağıt Bedelleri	7.371	5.726	5.342	5.996	6.008	30.443	
Diğer Değerli Kağıt Bedelleri	45.535	49.944	57.774	56.707	63.173	273.133	
b) Hizmet Gelirleri	45.747	56.809	58.844	58.699	62.326	282.425	570.481
Yol Köprü ve Tünel Ücret Gelirleri	33.199	42.389	45.813	47.522	52.817	221.740	
Diğer Hizmet Gelirleri	12.548	14.420	13.031	11.177	9.509	60.685	
2.KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	26.722	17.496	507.192	1.379.801	1.818.076	3.749.287	3.593.637
a) Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	1.030	1.841	497.732	1.367.902	1.793.414	3.661.919	3.381.339
b) KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	25.692	15.655	9.460	11.899	24.662	87.368	212.298
3.Kurumlar Karları	157.343	84.751	92.788	63.131	76.827	474.840	2.199.829
a) Döner Sermayeler	157.340	84.751	92.788	63.128	76.826	474.833	2.199.829
b) Diğer Kurumlar Karları	3	0	0	3	1	7	0
4.Kira Gelirleri	55.002	46.711	45.882	52.087	69.662	269.344	701.488
a) Taşınmaz Kiraları	54.999	46.702	45.879	52.070	69.641	269.291	701.488
b) Taşınır Kiraları	3	9	3	17	21	53	0
5.Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	49.917	31.994	30.256	18.930	21.276	152.373	0
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	30.915	108.359	59.594	20.460	28.702	248.030	480.118
1.Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	0	0	12	0	0	12	7.137
2.Özel Gelirler	30.915	108.359	59.582	20.460	28.702	248.018	472.981
Çıkrılık, Mesleki ve Teknik Eğitim Gelirleri	4.632	53.515	616	145	7	58.915	
Diğer Özel Gelirler	26.283	54.844	58.966	20.315	28.695	189.103	
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	815.323	1.064.858	2.065.489	2.291.680	1.542.274	7.779.624	15.225.902
1.Faiz Gelirleri	34.123	158.374	611.706	809.396	701.570	2.315.169	2.089.136
a) Borç Verme İşlemlerinden Kaynaklanan Faizler	-35.243	62.320	73.477	248.212	77.641	426.407	188.051
b) Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri ve Pirimli Satış Gelirli	0	45.096	44.918	0	319.871	409.885	1.558.444
c) Vergi, Resim ve Harç Geckme Faizleri	49.155	29.749	195.848	132.774	121.382	528.908	307.000
d) Diğer Faizler	20.211	21.209	297.463	428.410	182.676	949.969	35.641
2.Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	51.1207	349.915	402.865	1.043.190	470.989	2.778.166	6.813.844
a) Devlet Payları	14.689	15.353	11.971	12.652	14.762	69.427	247.333
b) Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	496.518	334.562	390.894	1.030.538	456.227	2.708.739	6.566.511
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlardan Alınan Paylar	102.454	0	50.461	478.611	5.691	637.217	
Eğitim Özel Geliri (4306 S.K.)	26.625	28.080	29.877	28.954	29.096	142.632	
Tasfiye Edilen Fon Gelirleri	24.649	21.925	39.403	21.023	26.591	133.591	
RTÜK'den Elde Edilen Eğitime Katkı Payı	6.900	6.347	4.305	5.269	5.145	27.966	
GSM İşletmelerinden Alınan Hazine Payları	126.827	120.015	102.324	118.577	126.741	594.484	
Evrensel Hizmet Gelirleri	25.839	13.356	11.490	203.886	22.780	277.351	
İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	36.029	24.884	27.163	34.459	41.566	164.101	
Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	134.083	109.744	107.791	121.646	185.591	658.855	
Trafik Sigorta Payları	7.241	6.365	4.907	6.027	6.152	30.692	
İMKB ve Diğer Kurumlardan Alınan Paylar	0	0	0	0	0	0	
Diğerlerinden Alınan Paylar	5.871	3.846	13.173	12.086	6.874	41.850	
3.Para Cezaları	166.343	167.880	733.089	338.312	223.746	1.629.370	3.129.396
a) Yargı Para Cezaları	11.054	12.461	14.194	12.484	13.681	63.874	115.396
b) İdari Para Cezaları	51.801	44.003	47.695	48.324	55.745	247.568	395.556
c) Vergi Cezaları	95.035	102.361	662.238	268.952	143.834	1.272.420	2.117.578
d) Diğer Para Cezaları	8.453	9.055	8.962	8.552	10.486	45.508	500.866
4.Diğer Çeşitli Gelirler	103.650	388.689	317.829	100.782	145.969	1.056.919	3.193.526
V-Sermaye Gelirleri	9.188	7.394	5.864.923	34.626	20.648	5.936.779	2.565.816
1.Taşınmaz Satış Gelirleri	9.228	10.978	23.699	33.439	22.040	99.384	413.659
2.Taşınır Satış Gelirleri	-40	-3.584	-747	1.187	-1.392	-4.576	5.157
3.Diğer Sermaye Satış Gelirleri	0	0	5.841.971	0	0	5.841.971	2.147.000
Telekom Hisse Satış Geliri	0	0	5.841.971	0	0	5.841.971	2.147.000
Diğer Çeşitli Sermaye Satış Gelirleri	0	0	0	0	0	0	

TELEKOM özelleştirme bedelinin, ilgili şirket tarafından peşin ödenmesi kararının alınması ve 5.8 milyar YTL'nin bütçeye gelir kaydedilmesi ve mart ayında bütçe gelirleri arasında yer alması, bu ay bütçe gelirlerinde bir artışa neden olmuştur. Böylece mart ayında ilk iki ayın aksine merkezi bütçe gelirlerinin GSMH'ye oranı % 3,185 olarak gerçekleşmiş ve geçen yılın aynı ayında gerçekleşen %2,022'lik oranın üzerine çıkmıştır. Ancak, daha önce finansman kaynakları içinde gösterilen bu tür bir gelirin, yapılan bir değişiklikle bütçe gelirlerine dahil edilmesi neticesinde artan bütçe gelirleri, bütçenin geçici bir takım gelirler olmaksızın normal gelirleri ile arzulanan performansı gösteremediğini ortaya koymaktadır. Nitekim Telekom'un peşin tahsil edilen bu arızı bütçe geliri hariç tutulduğunda bütçe gelirlerindeki artışın yüzde 5 düzeyinde kalıyor olması, bu husustaki tespitimizi güçlendirmektedir.

Bütçe gelirleri nisan ayı sonu itibarıyla toplamda yüzde 19,7 oranında artmıştır. Bu artışta Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri ile Faizler, Paylar ve Cezalar kalemlerinde yani vergi gelirleri dışında kalan kalemlerde yaşanan artışların etkili olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim, merkezi bütçe gelirlerinin GSMH'ye oranına baktığımızda da nisan ayı itibarıyla %2,192 ile geçen yılın nisan ayında gerçekleşen %2,065'in üzerinde seyrettiğini ilgili tablodan izleyebiliriz.

Mayıs ayında hem vergi gelirlerindeki nominal artış hem de Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri ile Faizler, Paylar ve Cezalar kalemlerinde görülen artışların devam etmesi neticesinde merkezi yönetim bütçe gelirlerinde geçen yıla oranla bir artış kaydedilmiştir. Söz konusu artış GSMH düzeyinde de kendini göstermiş ve toplam gelirler GSMH'nin %3,030'u seviyelerine yükselmiştir. Ancak bu artışların, özellikle vergi gelirlerinde 2007'nin başından beri izlenen azalışa doğru giden trendi tersine çevirecek güçte olmaktan uzak olduğunu da belirtmekte yarar görülmektedir. Özellikle, seçim yılı olması nedeniyle harcamalar kalemlerinde kendini hissettirmeye başlayan mali disiplinden uzaklaşma yönündeki hareketleri telafi edecek bir vergi politikası izlenmesi olasılığının düşük görülmesi ve 2006 yılına oranla 2007 bütçesinde çok daha düşük öngörülen özelleştirme gelirleri, sonunda bütçe açığı hedefinin de beklenenin üzerinde gerçekleşeceği yolundaki kanaatleri kuvvetlendirmektedir.

Tablo 36. 2006 Yılı Genel Bütçe Gelirleri Ay İçi Gerçekleşmelerinin GSMH'ye Oranı (%)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
Genel Bütçe Gelirleri	2,341	2,200	2,022	2,065	3,079	2,558	2,564	2,846	2,102	2,073	2,929	2,289	29,069
I- Vergi Gelirleri	1,760	1,942	1,726	1,666	2,433	1,932	2,066	2,338	1,854	1,828	2,331	2,001	23,876
II- Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	0,157	0,056	0,076	0,136	0,336	0,085	0,088	0,089	0,087	0,073	0,053	0,072	1,308
1. Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	0,011	0,010	0,019	0,016	0,017	0,017	0,017	0,017	0,017	0,016	0,017	0,021	0,194
a) Mal Satış Gelirleri	0,007	0,008	0,010	0,010	0,010	0,011	0,010	0,010	0,010	0,009	0,009	0,011	0,114
Banka Çekleri Değerli Kağıt Bedelleri	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,012
Diğer Değerli Kağıt Bedelleri	0,006	0,007	0,009	0,009	0,009	0,010	0,008	0,009	0,009	0,008	0,008	0,010	0,102
b) Hizmet Gelirleri	0,004	0,002	0,009	0,006	0,007	0,006	0,007	0,006	0,008	0,007	0,008	0,009	0,079
Yol, Köprü ve Tünel Ücret Gelirleri	0,004	0,002	0,009	0,006	0,007	0,006	0,007	0,006	0,008	0,007	0,008	0,009	0,079
Diğer Hizmet Gelirleri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	0,108	0,002	0,004	0,072	0,269	0,029	0,030	0,031	0,030	0,033	0,011	0,011	0,630
a) Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	0,104	0,000	0,001	0,071	0,266	0,026	0,027	0,027	0,027	0,030	0,008	0,009	0,597
b) KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gel.	0,004	0,002	0,003	0,001	0,003	0,002	0,003	0,004	0,003	0,003	0,004	0,002	0,033
5.Kurumlar Karları	0,024	0,034	0,037	0,036	0,033	0,026	0,028	0,029	0,023	0,010	0,008	0,013	0,300
a) Döner Sermayeler	0,024	0,034	0,037	0,036	0,033	0,026	0,028	0,029	0,023	0,010	0,008	0,013	0,300
b) Diğer Kurumlar Karları	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
6.Kira Gelirleri	0,007	0,008	0,009	0,008	0,012	0,009	0,009	0,009	0,011	0,010	0,010	0,011	0,111
a) Taşınmaz Kiraları	0,007	0,008	0,009	0,008	0,012	0,009	0,009	0,009	0,011	0,010	0,010	0,011	0,111
b) Taşınır Kiraları	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
7.Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirle.	0,007	0,003	0,006	0,004	0,005	0,005	0,004	0,003	0,005	0,005	0,007	0,017	0,073
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,002	0,005	0,014	0,003	0,002	0,005	0,002	0,003	0,003	0,003	0,004	0,026	0,072
1.Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yard.	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001
6.Özel Gelirler	0,002	0,005	0,014	0,003	0,002	0,005	0,002	0,003	0,003	0,003	0,004	0,026	0,072
Çıkarılık, Mesleki ve Teknik Eğitim Gel.	0,001	0,005	0,000	0,000	0,000	0,002	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,008
Diğer Özel Gelirler	0,001	0,001	0,014	0,003	0,002	0,003	0,002	0,003	0,003	0,003	0,004	0,026	0,064
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	0,418	0,189	0,201	0,256	0,304	0,532	0,404	0,414	0,152	0,164	0,176	0,282	3,493
1.Faiz Gelirleri	0,063	0,062	0,077	0,052	0,124	0,085	0,097	0,121	0,021	0,019	0,052	0,122	0,894
a) Borç Verme İşlemlerinden Kaynaklanan Faizler	0,003	0,001	0,004	0,009	0,001	0,002	0,038	0,014	0,003	0,006	0,001	0,004	0,085
b) Menkul Kıymetler ve Geçmiş Ödemeler Faizleri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
c) Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri ve Pirimli Satış Gelirli	0,053	0,054	0,025	0,030	0,039	0,021	0,001	0,014	0,005	0,007	0,036	0,000	0,284
d) Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	0,004	0,004	0,005	0,007	0,061	0,013	0,034	0,048	0,008	0,004	0,007	0,014	0,209
e) Diğer Faizler	0,004	0,004	0,043	0,005	0,023	0,049	0,024	0,045	0,005	0,003	0,008	0,103	0,316
2.Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	0,073	0,086	0,060	0,142	0,071	0,316	0,111	0,066	0,066	0,101	0,065	0,065	1,221
a) Devlet Payları	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,006	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,034
c) Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	0,071	0,084	0,057	0,140	0,069	0,310	0,108	0,063	0,062	0,098	0,062	0,062	1,187
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlardan Alınan Paylar	0,003	0,000	0,004	0,066	0,000	0,000	0,034	0,000	0,000	0,033	0,000	0,000	0,140
Eğitim Özel Geliri (4306 S.K.)	0,000	0,009	0,005	0,005	0,005	0,000	0,010	0,004	0,005	0,004	0,004	0,005	0,055
Tasfiye Edilen Fon Gelirleri	0,003	0,003	0,003	0,003	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,003	0,005	0,004	0,043
GSM İşletmelerinden Alınan Hazine Pay.	0,033	0,021	0,019	0,023	0,031	0,272	0,021	0,023	0,022	0,023	0,021	0,019	0,527
Evrensel Hizmet Gelirleri	0,004	0,026	0,002	0,015	0,003	0,003	0,008	0,003	0,002	0,006	0,002	0,002	0,076
İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	0,007	0,004	0,005	0,007	0,005	0,007	0,008	0,006	0,006	0,006	0,005	0,007	0,073
Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	0,019	0,018	0,018	0,019	0,019	0,021	0,021	0,021	0,021	0,022	0,023	0,022	0,243
Diğerlerinden Alınan Paylar	0,003	0,003	0,002	0,002	0,003	0,003	0,003	0,002	0,002	0,002	0,002	0,003	0,029
3.Para Cezaları	0,023	0,025	0,042	0,029	0,055	0,054	0,167	0,197	0,040	0,026	0,034	0,064	0,757
a) Yargı Para Cezaları	0,001	0,001	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,001	0,002	0,002	0,019
b) İdari Para Cezaları	0,004	0,006	0,007	0,005	0,006	0,006	0,006	0,006	0,005	0,005	0,006	0,007	0,069
d) Vergi Cezaları	0,015	0,016	0,032	0,020	0,042	0,045	0,156	0,187	0,029	0,016	0,023	0,029	0,609
e) Diğer Para Cezaları	0,002	0,002	0,002	0,003	0,005	0,002	0,004	0,003	0,004	0,003	0,003	0,026	0,060
4.Diğer Çeşitli Gelirler	0,259	0,017	0,022	0,032	0,055	0,076	0,028	0,030	0,026	0,018	0,025	0,032	0,621
V- Sermaye Gelirleri	0,004	0,008	0,005	0,005	0,004	0,004	0,005	0,003	0,006	0,004	0,364	-0,093	0,320
1.Taşınmaz Satış Gelirleri	0,003	0,008	0,005	0,005	0,004	0,004	0,005	0,003	0,006	0,004	0,005	0,003	0,054
2.Taşınır Satış Gelirleri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,002
4.Diğer Sermaye Satış Gelirleri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,360	-0,096	0,264
Telekom Hisse Satış Geliri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,360	-0,096	0,263
Diğer Çeşitli Sermaye Satış Gelirleri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Tablo 37. 2007 Yılı Genel Bütçe Gelirleri Ay İçi Gerçekleşmelerinin GSMH'ye Oranı

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	TOPLAM	2007 Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	1,951	2,061	3,185	2,192	3,030	12,420	29,180
I-Vergi Gelirleri	1,754	1,828	1,794	1,561	2,443	9,380	25,048
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	0,061	0,046	0,126	0,259	0,335	0,829	1,238
1. Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	0,016	0,018	0,019	0,019	0,021	0,093	0,210
a) Mal Satış Gelirleri	0,008	0,009	0,010	0,010	0,011	0,048	0,119
Banka Çekleri Değerli Kağıt Bedelleri	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,005	0,000
Diğer Değerli Kağıt Bedelleri	0,007	0,008	0,009	0,009	0,010	0,043	0,000
b) Hizmet Gelirleri	0,007	0,009	0,009	0,009	0,010	0,045	0,090
Yol Köprü ve Tünel Ücret Gelirleri	0,005	0,007	0,007	0,008	0,008	0,035	0,000
Diğer Hizmet Gelirleri	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,010	0,000
2.KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	0,004	0,003	0,080	0,219	0,288	0,594	0,569
a) Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	0,000	0,000	0,079	0,217	0,284	0,580	0,536
b) KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	0,004	0,002	0,001	0,002	0,004	0,014	0,034
3.Kurumlar Karları	0,025	0,013	0,015	0,010	0,012	0,075	0,348
a) Döner Sermayeler	0,025	0,013	0,015	0,010	0,012	0,075	0,348
b) Diğer Kurumlar Karları	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
4.Kira Gelirleri	0,009	0,007	0,007	0,008	0,011	0,043	0,111
a) Taşınmaz Kiraları	0,009	0,007	0,007	0,008	0,011	0,043	0,111
b) Taşınır Kiraları	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
5.Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	0,008	0,005	0,005	0,003	0,003	0,024	0,000
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,005	0,017	0,009	0,003	0,005	0,039	0,076
1.Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001
2.Özel Gelirler	0,005	0,017	0,009	0,003	0,005	0,039	0,075
Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitim Gelirleri	0,001	0,008	0,000	0,000	0,000	0,009	0,000
Diğer Özel Gelirler	0,004	0,009	0,009	0,003	0,005	0,030	0,000
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	0,129	0,169	0,327	0,363	0,244	1,232	2,411
1.Faiz Gelirleri	0,005	0,025	0,097	0,128	0,111	0,367	0,331
a) Borç Verme İşlemlerinden Kaynaklanan Faizler	-0,006	0,010	0,012	0,039	0,012	0,068	0,030
b) Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri ve Primli Satış Geliri	0,000	0,007	0,007	0,000	0,051	0,065	0,247
c) Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	0,008	0,005	0,031	0,021	0,019	0,084	0,049
d) Diğer Faizler	0,003	0,003	0,047	0,068	0,029	0,150	0,006
2.Kişî ve Kurumlardan Alınan Paylar	0,081	0,055	0,064	0,165	0,075	0,440	1,079
a) Devlet Payları	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,011	0,039
b) Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	0,079	0,053	0,062	0,163	0,072	0,429	1,040
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlardan Alınan Paylar	0,016	0,000	0,008	0,076	0,001	0,101	0,000
Eğitim Özel Geliri (4306 S.K.)	0,004	0,004	0,005	0,005	0,005	0,023	0,000
Tasfiye Edilen Fon Gelirleri	0,004	0,003	0,006	0,003	0,004	0,021	0,000
RTÜK'den Elde Edilen Eğitime Katkı Payı	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,004	0,000
GSM İşletmelerinden Alınan Hazine Payları	0,020	0,019	0,016	0,019	0,020	0,094	0,000
Evrensel Hizmet Gelirleri	0,004	0,002	0,002	0,032	0,004	0,044	0,000
İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	0,006	0,004	0,004	0,005	0,007	0,026	0,000
Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi	0,021	0,017	0,017	0,019	0,029	0,104	0,000
Trafik Sigorta Payları	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,005	0,000
İMKB ve Diğer Kurumlardan Alınan Paylar	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Diğerlerinden Alınan Paylar	0,001	0,001	0,002	0,002	0,001	0,007	0,000
3.Para Cezaları	0,026	0,027	0,116	0,054	0,035	0,258	0,496
a) Yargı Para Cezaları	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,010	0,018
b) İdari Para Cezaları	0,008	0,007	0,008	0,008	0,009	0,039	0,063
c) Vergi Cezaları	0,015	0,016	0,105	0,043	0,023	0,202	0,335
d) Diğer Para Cezaları	0,001	0,001	0,001	0,001	0,002	0,007	0,079
4.Diğer Çeşitli Gelirler	0,016	0,062	0,050	0,016	0,023	0,167	0,506
V-Sermaye Gelirleri	0,001	0,001	0,929	0,005	0,003	0,940	0,406
1.Taşınmaz Satış Gelirleri	0,001	0,002	0,004	0,005	0,003	0,016	0,066
2.Taşınır Satış Gelirleri	0,000	-0,001	0,000	0,000	0,000	-0,001	0,001
3.Diğer Sermaye Satış Gelirleri	0,000	0,000	0,925	0,000	0,000	0,925	0,340
Telekom Hisse Satış Geliri	0,000	0,000	0,925	0,000	0,000	0,925	0,340
Diğer Çeşitli Sermaye Satış Gelirleri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Tablo 38. Vergi Gelirleri Aylık Gerçekleşmeler 2006

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
1-Vergi Gelirleri	10.133.905	11.179.272	9.942.446	9.604.407	14.014.313	11.130.974	11.894.202	13.476.481	10.680.827	10.529.901	13.428.836	11.537.972	137.553.556
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	2.417.274	4.717.754	2.049.743	2.040.691	5.578.645	2.317.814	2.810.090	4.558.456	2.212.921	2.831.827	5.880.636	3.024.903	40.140.754
a) Gelir Vergisi	2.280.253	1.690.102	1.865.846	1.966.145	2.574.517	2.288.122	2.750.873	2.779.409	2.371.711	2.764.971	2.816.210	2.834.890	28.983.049
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	13.970	12.256	3.48.492	352.876	10.429	31.192	221.397	352.503	38.774	27.895	34.979	37.934	1.482.697
Basit Usulde Gelir Vergisi	1.606	63.063	15.198	5.429	5.919	38.487	13.226	5.382	4.162	3.754	5.074	5.190	166.490
Gelir Vergisi Tevkifatı	2.258.061	1.324.498	1.471.870	1.606.408	2.394.395	2.209.548	2.511.594	2.213.842	2.311.447	2.726.029	2.554.281	2.766.421	26.348.394
Gelir Geçici Vergisi	6.616	290.285	30.286	1.432	163.774	8.895	4.656	207.682	173.28	7.293	221.876	25.345	985.468
b) Kurumlar Vergisi	137.021	3.027.652	183.897	74.546	3.004.128	29.692	59.217	1.779.047	-158.790	66.856	2.764.426	190.013	11.157.705
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	72.555	41.575	4.345	18.736	228.915	13.779	12.306	126.038	-583	9.368	-15.520	12.143	523.637
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	23.823	10.596	9.804	13.733	38.304	12.936	21.287	11.518	8.239	16.557	33.738	14.061	214.616
Kurumlar Geçici Vergisi	40.663	2.975.481	169.748	42.077	2.736.909	2.977	25.624	1.641.491	-166.446	40.931	2.746.188	163.809	10.419.452
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	614.467	455.226	1.483.668	97.424	110.588	92.068	633.958	553.756	109.920	80.510	114.149	106.750	3.117.184
a) Veraset ve İntikal Vergisi	2.704	5.412	6.131	5.325	26.203	8.488	8.091	5.109	8.128	6.778	29.145	7.565	119.079
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	611.763	449.814	1.422.37	92.099	84.385	83.580	625.867	548.647	101.792	73.732	85.004	99.185	2.998.105
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	5.051.933	3.587.800	4.760.999	5.046.960	5.149.893	5.382.251	5.321.224	5.325.624	5.203.868	4.897.989	4.790.671	4.900.779	59.419.991
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	1.874.913	1.717.451	1.275.323	1.204.234	1.376.204	1.661.867	1.490.394	1.320.145	1.392.961	1.336.642	1.189.067	1.083.868	15.923.069
Beyana Dayanan KDV	1.768.235	647.863	1.191.242	1.131.395	1.290.718	1.553.475	1.381.190	1.258.283	1.340.356	1.278.353	1.129.633	990.864	14.961.607
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	106.678	69.588	84.081	72.839	85.486	108.392	109.204	61.862	52.605	58.289	59.434	93.004	961.462
b) Özel Tüketim Vergisi	2.619.869	2.379.203	3.024.330	3.320.124	3.159.917	3.185.545	3.250.456	3.432.784	3.264.401	2.959.257	3.036.054	3.294.235	36.926.175
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	1.463.555	1.372.768	1.455.360	1.729.858	1.745.175	1.789.739	1.827.041	1.910.445	1.918.893	1.733.287	1.819.297	1.785.325	20.550.743
Motorlu Taşıtlar (II)	215.081	270.177	386.559	383.403	484.094	342.054	253.726	342.364	312.852	264.851	358.010	525.310	4.138.481
Alkollü İçkiler (III-a)	165.989	111.228	1.61.714	123.717	172.206	185.572	204.491	213.986	204.495	128.700	87.627	137.827	1.897.552
Tütün Mamulleri (III-b)	685.669	541.910	935.070	980.328	524.491	763.169	836.892	845.446	717.622	713.140	641.633	733.010	8.918.380
Kolalı Gazozlar (III-c)	48.445	14.224	10.400	28.102	158.035	25.846	31.366	35.293	25.251	25.091	29.702	14.357	446.112
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	41.130	68.896	75.227	74.716	75.916	79.165	96.940	85.250	85.288	94.188	99.785	98.406	974.907
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	232.708	182.914	176.725	221.577	203.891	210.005	252.799	224.129	208.198	259.131	237.014	215.163	2.624.254
d) Şans Oyunları Vergisi	34.700	29.447	27.188	30.765	31.734	33.515	27.875	30.578	29.012	33.251	31.298	29.406	368.769
e) Öze İlişim Vergisi	289.743	278.785	257.433	270.260	378.147	291.319	299.700	317.988	309.296	309.708	297.238	278.107	3.577.724
4. Uluslararası Ticaret ve Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.445.532	1.949.068	2.178.650	2.106.963	2.516.412	2.688.727	2.542.778	2.407.378	2.496.879	2.199.650	2.342.166	2.676.850	27.551.053
a) Gümrük Vergileri	101.568	140.199	162.860	164.325	210.085	190.250	178.050	192.460	210.457	168.257	179.730	182.690	2.080.931
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	1.341.687	1.805.616	2.012.097	1.938.993	2.302.072	2.494.340	2.362.098	2.211.782	2.282.844	2.026.072	2.158.045	2.489.864	25.425.510
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	2.277	3.253	3.693	3.645	4.255	4.137	2.630	3.136	3.578	5.321	4.391	4.296	44.612
5. Damga Vergisi	244.453	218.259	271.543	255.903	272.347	256.691	266.443	270.109	250.034	244.054	278.909	319.975	3.148.720
6. Harçlar	287.811	247.912	323.632	322.495	377.180	386.974	316.164	357.278	321.281	282.077	318.951	489.664	4.031.419
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	72.435	3.253	2.09.511	-266.029	9.248	6.449	3.545	3.880	859.24	-6.206	3.374	19.051	144.435

2006 yılında vergi gelirleri bir önceki yıla göre toplamda % 28 oranında bir büyüme kaydederek 137.5 milyar YTL'ye kadar yükselmiştir. Vergi gelirlerinin yüzde 69.12'si dolaylı vergilerden elde edilirken, yüzde 27,40'ı ise dolaysız vergilerden kaynaklanmıştır. 2005 yılında ise vergi gelirlerinin yüzde 67,1'i dolaylı ve yüzde 29,8'i de dolaysız vergilerden elde edilmişti. Dolaysız vergilerin payında 2006 yılında yaşanan artışın en önemli nedenlerinden biri, gelir vergisinde bir önceki yıla göre yaşanan yüzde 41.7'lik gelişmedir. Kurumlar vergisi tahsilatında ise bir önceki yıla göre yüzde 13,1 oranında artış kaydedilmiştir. Katma değer ve özel tüketim vergisi tahsilatlarında ise yaşanan artış %19'dur. Bunda, ithalde alınan KDV'nin büyük bir rolü olduğu söylenebilir. İthalatın rekor düzeylerde artmasının da bir sonucu olarak dış ticaretten alınan vergi gelirlerinde yüzde 42.8 oranında bir yükselme meydana gelmiştir. Neticede, 2006 yılında vergi gelirleri başlangıçtaki tahminin 5.3 milyar YTL üzerinde gerçekleşmiştir. Enflasyonun yüzde 9.65'e ulaştığı göz önüne alındığında, 2006 yılında vergi gelirleri tahsilatında bir önceki yıla göre reel bazda; gelir vergisinde %32.05, kurumlar vergisinde % 3.45, katma değer ve özel tüketim vergisinde %9.95 ve son olarak dış ticaret vergilerinde ise %33,15'lik bir artış olduğundan bahsedilebilir. Tüm bu artışlar neticesinde merkezi bütçe vergi gelirlerinin GSMH'ye oranı 2006 yılında yüzde 23,8 olarak gerçekleşmiştir. Aynı oran 2005 yılında yüzde 22 idi.

Tablo 39. Vergi Gelirleri Aylık Gerçekleşmeler-2007

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	TOPLAM
I-Vergi Gelirleri	11.076.715	11.540.191	11.324.450	9.859.064	15.423.193	59.223.613
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	2.776.738	4.789.210	2.478.449	2.509.793	6.469.679	19.023.869
a) Gelir Vergisi	2.979.336	1.745.110	2.302.222	2.395.787	3.741.857	13.164.312
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	23.976	18.675	268.973	449.028	16.264	776.916
Basit Usulde Gelir Vergisi	8.356	68.830	17.667	7.802	9.096	111.751
Gelir Vergisi Tevkifatı	2.938.331	1.387.300	1.987.085	1.937.198	3.511.793	11.761.707
Gelir Geçici Vergisi	8.673	270.305	28.497	1.759	204.704	513.938
b) Kurumlar Vergisi	-202.598	3.044.100	176.227	114.006	2.727.822	5.859.557
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	-17.418	12.286	7.003	46.240	-98.627	-50.516
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	-124.655	9.304	4.238	15.656	41.215	-54.242
Kurumlar Geçici Vergisi	-60.525	3.022.510	164.986	52.110	2.785.234	5.964.315
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	682.389	570.196	132.485	107.178	148.595	1.640.843
a) Veraset ve İntikal Vergisi	4.862	4.943	6.486	4.891	32.466	53.648
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	677.527	565.253	125.999	102.287	116.129	1.587.195
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	5.113.564	3.550.497	5.559.403	4.329.493	5.500.980	24.053.937
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	1.742.719	1.455.788	1.958.262	1.067.240	1.778.179	6.691.978
Beyana Dayanan KDV	1.673.255	1.142.800	1.886.559	1.017.057	1.705.401	6.396.552
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	69.464	31.298	71.703	50.183	72.778	295.426
b) Özel Tüketim Vergisi	2.757.374	2.775.749	3.085.417	2.614.985	3.075.931	14.309.456
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	1.456.265	1.626.643	1.492.331	1.648.769	1.786.060	8.010.068
Motorlu Taşıtlar (II)	192.133	213.627	294.407	307.187	368.755	1.376.109
Alkollü İçkiler (III-a)	168.918	100.061	142.541	139.079	162.953	713.552
Tütün Mamülleri (III-b)	886.266	736.070	1.057.894	409.206	644.113	3.733.549
Kolalı Gazozlar (III-c)	3.514	16.664	9.081	14.016	14.786	58.061
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	50.278	82.684	89.163	96.728	99.264	418.117
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	307.079	237.143	202.679	291.169	264.773	1.302.843
d) Şans Oyunları Vergisi	31.152	30.711	29.637	32.884	19.539	143.923
e) Özel İletişim Vergisi	275.240	361.316	283.408	323.215	362.558	1.605.737
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	1.746.474	2.098.986	2.419.338	2.281.487	2.530.204	11.076.489
a) Gümrük Vergileri	163.643	190.280	224.334	205.609	222.262	1.006.128
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	1.580.254	1.904.569	2.191.068	2.073.050	2.306.171	10.055.112
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	2.577	4.137	3.936	2.828	1.771	15.249
5. Damga Vergisi	299.077	245.323	336.554	272.096	349.967	1.503.017
6. Harçlar	405.715	332.428	391.381	355.702	420.612	1.905.838
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	52.758	-46.449	6.840	3.315	3.156	19.620

2007 yılında vergi gelirlerinde meydana gelen gelişmeleri ay ay özetleyecek olursak:

Ocak ayında vergi gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre % 9,3 oranında bir artış göstermiştir. Ancak, aynı ayda enflasyon oranının %9,7 olarak gerçekleştiği düşünüldüğünde vergi gelirlerindeki bu artışın aslında bir azalış olduğu ifade edilebilir. Vergi gelirlerinin GSMH'ye oranına baktığımızda da aynı azalış seyrinin izlenebildiği görülecektir. Nitekim, 2006 yılının ocak ayında %1,760 olarak gerçekleşen vergi gelirlerinin GSMH'ye oranı, 2007'nin aynı ayında %1,754 oranında gerçekleşerek küçük bir düşme eğilimine girmiştir. Bu durum vergi gelirlerinde bir önceki yıla göre gerçekleşen nispi artışın ithalatın artması, faizlerin yükselmesi gibi unsurlardan kaynaklandığını ve vergi politikasında yapısal değişikliklere gidilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Şubat ayında da merkezi bütçe vergi gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre % 6,1 oranında artmış ancak şubat ayı enflasyonunun bir önceki yılın aynı ayına göre %10,16 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,92 olarak gerçekleşmesi, vergi gelirlerindeki artışın nispi bir artıştan öteye geçmemesine neden olmuştur. Bu durum hükümet tarafından öngörülen vergi politikalarının istenilen etkileri gerçekleştirmediğini göstermektedir. Vergi gelirlerinin GSMH'ye oranına baktığımızda da geçen yıl şubat ayında % 1,942 olarak gerçekleşen vergi gelirlerinin GSMH'ye oranı, 2007'nin aynı ayında %1,828 oranında gerçekleşerek düşme trendini sürdürmüştür. İthalat artışına paralel olarak ithalde alınan KDV tahsilatının artmış olması vergi gelirlerinde gerçekleşen nominal artışın en büyük nedenini oluşturmuştur. Bu nedenle şubat ayında dolaylı vergilerin genel bütçe vergi tahsilatı içindeki payı da artmıştır.

Geçen yılın aynı dönemine göre mart ayında merkezi bütçe vergi gelirleri % 8,6'lık bir artış göstermiştir. Mart ayı enflasyonunun TÜFE'de yüzde 10.86, ÜFE'de yüzde 10.92 olarak gerçekleştiği göz önüne alındığında vergi gelirlerindeki artışın bu ay da yıllık enflasyon oranının gerisinde kaldığını söyleyebiliriz. Vergi gelirlerinin performansında meydana gelen bu düşüklüğün başlıca sebebi Kurumlar vergisi tahsilatının geçen yılın aynı dönemine oranla % 9,9 düşmesidir. Bilindiği üzere 21 haziran 2006'da resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nda Kurumlar Vergisi oranı %20'ye indirilmişti. Bu sayede mükelleflerin vergiye uyumlarındaki güçlüklerin gönüllü olarak aşılmasıyla kurumlar vergisi tahsilatında artış bekleniyordu. Ancak kurumlar vergisinden elde edilen hasılatın yaklaşık %80'inin kamu kurum ve kuruluşları ile bankacılık kesiminden elde edildiği dikkate alınır, sözkonusu vergi hasılatında düşüşler yaşanmasının öngörülmesi gereken bir sonuç olduğunu söyleyebiliriz.

Nisan ayında vergi gelirleri %7.2 düzeyinde bir artış gösterdi. Ancak, nisan ayı itibariyle yıllık enflasyonun TÜFE'de yüzde 10,72, ÜFE'de yüzde 9,68 olarak gerçekleşmesi bir kez daha vergi gelirlerinde erozyona neden oldu. Bu sonucun ortaya çıkmasında KDV ve ÖTV tahsilatındaki azalmaların büyük paylarının olduğu belirtilebilir. KDV tahsilatının düşük gerçekleşmesinin önemli bir nedeni vatandaşlara topladıkları fiş ve faturalar karşılığında vergi indirimi sağlanmasına ilişkin uygulamanın kaldırılması olabilir. Bunun yanı sıra, özellikle kamu kesiminde son 4 yıl hedeflenen enflasyon oranında yapılan maaş ayarlamalarında, enflasyon hedefi sapsa bile bir iyileştirmeye gidilmemesi neticesinde iç talepte bir kısıtlamanın olduğu, meydana gelen talep daralmasının tüketimi azaltması sonucunda da ÖTV ve KDV tahsilatlarında düşüş yaşandığı söylenebilir.

Mayıs ayında vergi gelirlerindeki artış %8 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık enflasyonun ÜFE'de yüzde 7.66, TÜFE'de ise yüzde 9.86 olduğu dikkate alındığında, yüzde 8'lik vergi gelirleri artışının reel anlamda geçen yıla eşit bir vergi hasılatı anlamına geldiğini söyleyebiliriz. Vergi gelirlerindeki gelişmelere ocak-mayıs dönemi şeklinde bakacak olursak; kurumlar vergisi hasılatının geçen

yılın aynı dönemine göre yüzde 8.8 oranında, özel tüketim vergisi tahsilatının ise yüzde 1,3 oranında azaldığını, dahilde alınan KDV'deki artış oranının ise yüzde 3.8'de kaldığını belirtebiliriz.

Sonuç olarak, seçim yılı olması nedeniyle, mevcut hükümetin ya da seçimlerden sonra iktidara gelebilecek herhangi bir hükümetin doğrudan yeni bir takım vergiler getirmek veya halihazırdaki vergilerin oranlarını arttırmak suretiyle genel bütçe gelirleri kalemlerinde görülen mali disiplinden uzaklaşma yönündeki göstergeleri değiştirebilmesi pek de mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle, 2007 sonunda vergi gelirlerinin mevcut performansı ile GSMH'nin %25'inin biraz üzerinde gerçekleşeceği yönündeki bütçe hedefi iddialı olmaktan öteye geçmeyecektir.

Tablo 40. Vergi Gelirleri Aylık Gerçekleşmelerinin GSMH'ye Oram 2006

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
1-Vergi Gelirleri	1,760	1,942	1,727	1,668	2,434	1,933	2,066	2,341	1,855	1,829	2,332	2,004	23,890
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	0,420	0,819	0,356	0,354	0,969	0,403	0,488	0,792	0,384	0,492	0,969	0,525	6,972
a) Gelir Vergisi	0,396	0,294	0,324	0,341	0,447	0,397	0,478	0,483	0,412	0,480	0,489	0,492	5,034
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	0,002	0,002	0,061	0,061	0,002	0,005	0,038	0,061	0,007	0,005	0,006	0,007	0,258
Basit Usulde Gelir Vergisi	0,000	0,011	0,003	0,001	0,001	0,007	0,002	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,029
Gelir Vergisi Tevkifatı	0,392	0,230	0,256	0,279	0,416	0,384	0,436	0,384	0,401	0,473	0,444	0,480	4,576
Gelir Geçici Vergisi	0,001	0,050	0,005	0,000	0,028	0,002	0,001	0,036	0,003	0,001	0,039	0,004	0,171
b) Kurumlar Vergisi	0,024	0,526	0,032	0,013	0,522	0,005	0,010	0,309	-0,028	0,012	0,480	0,033	1,938
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	0,013	0,007	0,001	0,003	0,040	0,002	0,002	0,022	0,000	0,002	-0,003	0,002	0,091
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	0,004	0,002	0,002	0,002	0,007	0,002	0,004	0,002	0,001	0,003	0,006	0,002	0,037
Kurumlar Geçici Vergisi	0,007	0,517	0,029	0,007	0,475	0,001	0,004	0,285	-0,029	0,007	0,477	0,028	1,810
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	0,107	0,079	0,026	0,017	0,019	0,016	0,110	0,096	0,019	0,014	0,020	0,019	0,541
a) Veraset ve İntikal Vergisi	0,000	0,001	0,001	0,001	0,005	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,005	0,001	0,021
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	0,106	0,078	0,025	0,016	0,015	0,015	0,109	0,095	0,018	0,013	0,015	0,017	0,521
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	0,877	0,623	0,827	0,877	0,894	0,935	0,924	0,925	0,904	0,851	0,832	0,851	10,320
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	0,326	0,125	0,221	0,209	0,239	0,289	0,259	0,229	0,242	0,232	0,207	0,188	2,765
Beyana Dayanan KDV	0,307	0,113	0,207	0,196	0,224	0,270	0,240	0,219	0,233	0,222	0,196	0,172	2,598
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	0,019	0,012	0,015	0,013	0,015	0,019	0,019	0,011	0,009	0,010	0,010	0,016	0,167
b) Özel Tüketim Vergisi	0,455	0,413	0,525	0,577	0,549	0,553	0,565	0,596	0,567	0,514	0,527	0,572	6,413
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	0,254	0,238	0,253	0,300	0,303	0,311	0,317	0,332	0,333	0,301	0,316	0,310	3,569
Motorlu Taşıt Araçları (II)	0,037	0,047	0,067	0,067	0,084	0,059	0,044	0,059	0,054	0,046	0,062	0,091	0,719
Alkollü İçkiler (III-a)	0,029	0,019	0,028	0,021	0,030	0,032	0,036	0,037	0,036	0,022	0,015	0,024	0,330
Tütün Mamülleri (III-b)	0,119	0,094	0,162	0,170	0,091	0,133	0,145	0,147	0,125	0,124	0,111	0,127	1,549
Kolalı Gazozlar (III-c)	0,008	0,002	0,002	0,005	0,027	0,004	0,005	0,006	0,004	0,004	0,005	0,002	0,077
Dahilde Alınan Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	0,007	0,012	0,013	0,013	0,013	0,014	0,017	0,015	0,015	0,016	0,017	0,017	0,169
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	0,040	0,032	0,031	0,038	0,035	0,036	0,044	0,039	0,036	0,045	0,041	0,037	0,456
d) Şans Oyunları Vergisi	0,006	0,005	0,005	0,005	0,006	0,006	0,005	0,005	0,005	0,006	0,005	0,005	0,064
e) Özel İletişim Vergisi	0,050	0,048	0,045	0,047	0,066	0,051	0,052	0,055	0,054	0,054	0,052	0,048	0,621
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	0,251	0,339	0,378	0,366	0,437	0,467	0,442	0,418	0,434	0,382	0,407	0,465	4,785
a) Gümrük Vergileri	0,018	0,024	0,028	0,029	0,036	0,033	0,031	0,033	0,037	0,029	0,031	0,032	0,361
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	0,233	0,314	0,349	0,337	0,400	0,433	0,410	0,384	0,396	0,352	0,375	0,432	4,416
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	0,000	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,000	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,008
5. Damga Vergisi	0,042	0,038	0,047	0,044	0,047	0,045	0,046	0,047	0,043	0,042	0,048	0,056	0,547
6. Harçlar	0,050	0,043	0,056	0,056	0,066	0,067	0,055	0,062	0,056	0,049	0,055	0,085	0,700
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Verg.	0,013	0,001	0,036	0,046	0,002	0,001	0,001	0,001	0,015	-0,001	0,001	0,003	0,025

Tablo 41. Vergi Gelirleri Aylık Gerçekleşmelerinin GSMH'ye Oranı(%) -2007

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	TOPLAM
I-Vergi Gelirleri	1,754	1,828	1,794	1,561	2,443	9,380
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	0,440	0,759	0,393	0,398	1,025	3,013
a) Gelir Vergisi	0,472	0,276	0,365	0,379	0,593	2,085
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	0,004	0,003	0,043	0,071	0,003	0,123
Basit Usulde Gelir Vergisi	0,001	0,011	0,003	0,001	0,001	0,018
Gelir Vergisi Tevkifatı	0,465	0,220	0,315	0,307	0,556	1,863
Gelir Geçici Vergisi	0,001	0,043	0,005	0,000	0,032	0,081
b) Kurumlar Vergisi	-0,032	0,482	0,028	0,018	0,432	0,928
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	-0,003	0,002	0,001	0,007	-0,016	-0,008
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	-0,020	0,001	0,001	0,002	0,007	-0,009
Kurumlar Geçici Vergisi	-0,010	0,479	0,026	0,008	0,441	0,945
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	0,108	0,090	0,021	0,017	0,024	0,260
a) Veraset ve İntikal Vergisi	0,001	0,001	0,001	0,001	0,005	0,008
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	0,107	0,090	0,020	0,016	0,018	0,251
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	0,810	0,562	0,880	0,686	0,871	3,810
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	0,276	0,023	0,310	0,169	0,282	1,060
Beyana Dayanan KDV	0,265	0,018	0,299	0,161	0,270	1,013
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	0,011	0,005	0,011	0,008	0,012	0,047
b) Özel Tüketim Vergisi	0,437	0,440	0,489	0,414	0,487	2,266
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	0,231	0,258	0,236	0,261	0,283	1,269
Motorlu Taşıtlar (II)	0,030	0,034	0,047	0,049	0,058	0,218
Alkollü İçkiler (III-a)	0,027	0,016	0,023	0,022	0,026	0,113
Tütün Mamülleri (III-b)	0,140	0,117	0,168	0,065	0,102	0,591
Kolalı Gazozlar (III-c)	0,001	0,003	0,001	0,002	0,002	0,009
Dayanımlı Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	0,008	0,013	0,014	0,015	0,016	0,066
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	0,049	0,038	0,032	0,046	0,042	0,206
d) Şans Oyunları Vergisi	0,005	0,005	0,005	0,005	0,003	0,023
e) Özel İletişim Vergisi	0,044	0,057	0,045	0,051	0,057	0,254
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Verg.	0,277	0,332	0,383	0,361	0,401	1,754
a) Gümrük Vergileri	0,026	0,030	0,036	0,033	0,035	0,159
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	0,250	0,302	0,347	0,328	0,365	1,593
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	0,000	0,001	0,001	0,000	0,000	0,002
5. Damga Vergisi	0,047	0,039	0,053	0,043	0,055	0,238
6. Harçlar	0,064	0,053	0,062	0,056	0,067	0,302
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	0,008	-0,007	0,001	0,001	0,000	0,003

2.2. VERGİ GELİRLERİ İSTATİSTİKLERİ

Tablo 42. Vergi Gelirleri Tahakkuk-Tahsilat Oranı

VERGİ GELİRLERİ TAHAKKUK/TAHSİLAT ORANLARI			
	TAHAKKUK	TAHSİLAT	Tahsilat Oranı (%)
	2006	2006	2006
Oca.06	25.297.143	10.577.066	41,8
Şub.06	12.628.462	12.229.731	96,8
Mar.06	10.988.289	11.530.008	104,9
Nis.06	11.511.761	10.933.567	95,0
May.06	15.591.996	15.581.820	99,9
Haz.06	11.586.504	12.327.074	106,4
Tem.06	12.808.713	13.082.961	102,1
Ağu.06	13.819.538	14.347.354	103,8
Eyl.06	11.537.110	11.927.200	103,4
Eki.06	11.939.290	11.414.557	95,6
Kas.06	14.611.150	14.404.648	98,6
Ara.06	11.780.833	12.914.289	109,6
Oca.07	29.691.126	11.968.331	40,3
Şub.07	14.562.760	12.935.162	88,8
Mar.07	12.556.338	13.321.885	106,1
Nis.07	12.291.093	11.728.535	95,4

Vergi gelirlerinin tahakkuk-tahsilat oranlarını incelediğimizde 2006'da izlenen seyrin 2007 yılında da pek de bir değişikliğe uğramadan devam ettiği dikkatimizi çekmektedir. İlgili tablodan hem 2006 hem de 2007 yılında tahsil edilememiş gözükken bazı vergi tutarlarının içeriklerine baktığımızda bunların;

- Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyen veya kullanan mükelleflere yapılan vergi tarhiyatlarından ve kesilen cezalardan,
- Mükelleflerce mahsup talep edilip de çeşitli nedenlerle vergi dairesince henüz mahsubu gerçekleştirilmemiş alacaklardan,
- Mahsup dönemi geçmiş olmasına rağmen vergi dairesince henüz terkinin gerçekleştirilmemiş geçici vergi alacaklarından,
- Zamanında takip işlemine geçilmemesi nedeniyle şu anda bulunamayan veya mal varlığını elden çıkarmış mükelleflerden olan alacaklardan,
- Tecil edilmiş ve henüz vadesi gelmemiş alacaklardan,
- Vadesi geçmiş olmasına rağmen vergi dairesince henüz takibe geçilmemiş alacaklardan,
- Kamu alacağının tamamını veya bir kısmını karşılayabilecek hacizli malı olmasına rağmen vergi dairesince henüz satış işlemi gerçekleştirilmemiş mükelleflerden olan alacaklardan,

- KİT ve Kamu kuruluşlarından olan alacaklardan,
- Tahakkuktan terkin edilmesi gereken alacaklardan,
- Banka tarafından yapılan tahsilatların vergi dairesi kayıtlarına henüz aktarılmaması nedeniyle kayıt üzerinde görünen alacaklardan,
- Vergi dairesinin emanet hesaplarında bulunan ancak mükellef hesaplarına aktarılmaması nedeniyle kayıt üzerinde görünen alacaklardan,
- Diğer nedenlerden dolayı tahsil edilemeyen alacaklardan kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 43. Vergi Yüğü

TÜRKİYE'DE TOPLAM VERGİ YÜKÜ				
	2002	2003	2004	2005 (T)
(1) KONSOLİDE BÜTÇE*	59.924.078	84.665.792	101.143.841	119.591.276
-Genel	59.906.014	84.609.265	101.106.238	119.524.533
-Vergi red ve İadeleri(-)**	-5.665.750	-8.335.922	-11.671.553	-13.615.026
-Katma	18.064	56.527	37.603	66.743
(2) MAHALLİ İDARELER	5.811.343	7.268.951	9.826.917	12.914.089
-Belediyeler	5.166.387	6.449.667	8.731.462	11.582.020
-İl Özel İdareleri	539.094	691.011	910.550	1.094.323
-İller Bankası	0	0	0	0
-Su ve Kanalizasyon İdareleri	105.862	128.273	184.905	237.746
(3) FONLAR	1.552.403	1.302.785	2.161.026	2.318.553
-Fonların Vergi Benzeri Gelirleri	1.552.403	1.302.785	2.161.026	2.318.553
(4) TOPLAM (1+2+3)	67.287.824	93.237.528	113.131.784	134.823.918
(5) SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI	16.559.520	23.527.957	29.679.267	33.104.098
-Emekli Sandığı	4.318.699	6.148.116	7.157.642	8.185.847
-Bağ-Kur	1.884.811	2.731.624	3.776.455	3.547.781
-SSK	9.597.501	13.613.000	17.397.000	19.865.378
-İşsizlik Sigortası	758.509	1.035.217	1.348.170	1.505.092
(6) TOPLAM (4+5)	83.847.344	116.765.485	142.811.051	167.928.016
(7) ÇALIŞANLARI TASARRUFA TEŞVİK	0	0	0	0
(8) KONUT EDİNDİRME YARDIMI	0	0	0	0
(9) GENEL TOPLAM (6+7+8)	83.847.344	116.765.485	142.811.051	167.928.016
GSMH VE GSYİH				
ESKİ				
GSMH(Piyasa fiyatlarıyla)				
GSYİH(Piyasa fiyatlarıyla)				
GSMH(Piyasa fiyatlarıyla)	275.032.366	356.680.888	428.932.343	486.401.000
GSYİH(Piyasa fiyatlarıyla)	277.574.057	359.762.926	430.511.477	487.202.000
* Vergi iadeleri dahil brüt rakamlardır.				
**2004 ve 2005 yıllarına ait vergi iadelerine vergi dışı unsurların iadeleri dahil değildir. Önceki yıllarda dahildir.				

Türkiye’de vergi yükünün ilgili tablo da göz önüne alındığında sürekli artan bir seyir izlediği görülmektedir. Uzun yıllar sadece genel bütçe vergi gelirlerinin dikkate alınmasıyla hesaplanan vergi yükünün uluslararası standartlara uyularak, yerel idare vergi gelirleri ve sosyal katılım payları da dikkate alınarak hesaplanmasıyla 2002 ile 2005 yılları arasında sırasıyla %30.21, %32.46, %33.17, %34.47 olarak gerçekleştiği görülecektir. Vergi Denetmenleri Derneği’nce hazırlanan "Kamu Giderlerinin Finansmanı, Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Denetimi" raporuna göre de Türkiye’de vergi yükünün son 12 yılda % 67 arttığı vurgulanmaktadır. Tüm bu gelişmelere rağmen, OECD ülkeleri ile bir karşılaştırma yaptığımızda vergi yükü açısından 23. sırada olduğumuz ve hala vergi yükünün düşük olduğu gözlemlenmektedir. Ancak, Türkiye’de vergi yükü hesaplanırken özellikle kişisel ve kurumsal servetin artmasına karşın servet üzerinde kapsamlı bir vergilemeye gidilmemiş olması, buna ilaveten dolaylı vergilerin payının gelişmiş OECD ülkelerinin aksine %70’ler seviyesinde bulunması ve gelir dağılımındaki çarpıklıkların da göz önüne alınması gerekmektedir.

Tablo 44. Dolaylı ve Dolaysız Vergilerin Toplam Vergi Gelirleri İçerisindeki Payı (%)

	2004	2005	2006	2007 (*)
Dolaysız	30,28413	29,80171	27,40428	28,05698
Dolaylı	67,06739	67,10031	69,12752	68,51877

*Sadece ilk beş aylık uygulamalara ilişkin oranı göstermektedir.

Tablo 45. OECD Ülkelerinde Vergi Yükü

VERGİ YÜKÜ	2004	2005
		(Geçici)
Kanada	33,5	33,5
Meksika	19,0	19,8
ABD	25,5	26,8
Avustralya	32,1	-
Japonya	26,4	-
Kore	24,6	25,6
Yeni Zelanda	35,6	36,6
Avusturya	42,6	41,9
Belçika	45,0	45,4
Çek Cumhuriyeti	38,4	38,5
Danimarka	48,8	49,7
Finlandiya	44,2	44,5
Fransa	43,4	44,3
Almanya	34,7	34,7
Yunanistan	35,0	-
Macaristan	38,1	37,1
İzlanda	38,7	42,4
İrlanda	30,1	30,5
İtalya	41,1	41,0
Lüksemburg	37,8	37,6
Hollanda	37,5	-
Norveç	44,0	45,0
Polonya	34,4	-
Portekiz	34,5	-
Slovakya Cumhuriyeti	30,3	29,4
İspanya	34,8	35,8
İsviçre	50,4	51,1
İsviçre	29,2	30,0
Türkiye	31,3	32,3
İngiltere	36,0	37,2

Tablo 46. Vergi Esnekliği

Vergi Esneklikleri				
	2003	2004	2005	2006
Vergi Gelirleri	84.316	90.077	106.929	137.474
GSYİH	359.763	430.511	487.202	576.322
Vergi Gelirleri Yıllık Artışı (%) (I)	41,39	6,83	18,71	28,57
GSYİH Yıllık Artışı (%) (II)	29,61	19,67	13,17	18,29
Vergi Gelirlerinin Esnekliği (I / II)	1,40	0,35	1,42	1,56

Vergi gelirlerinde önemli bir kıyaslama unsuru olan ve vergi gelirlerinin milli gelirdeki değişimlere karşı duyarlılığını gösteren vergi esnekliğindeki dört yıllık gelişmeleri değerlendirdiğimizde, vergilerin gelir esnekliklerinin ortalama 1,18 olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu durum bize aynı dönem içerisindeki milli gelir artışlarının hemen üzerinde bir vergi geliri artışı yaşandığını göstermektedir. 2004 yılındaki durum dikkate alınmadığında ise aynı oranın 1,46 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, 2003 – 2006 yılları arasında vergi gelirlerinin milli gelirdeki artışlara paralel olarak artmış olduğu söylenebilir.

2.3. VERGİ GELİRLERİNE İLİŞKİN ORANLAR

Tablo 47. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinin Genel Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%) 2006-2007

Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam	2007 Bütçe Hedefi
75,194	88,234	85,367	80,666	79,009	75,531	80,569	82,141	88,189	88,172	79,593	87,415	82,136	-
89,910	88,674	56,305	71,230	80,614	-	-	-	-	-	-	-	75,521	85,840

Genel bütçe vergi gelirlerinin bütçe gelirleri içerisindeki payı incelendiğinde 2006 yılı ocak ayından 2007 yılı mayıs ayına kadar vergi gelirlerinin genel bütçe gelirleri içerisinde ortalama %80.99'lük bir paya sahip olduğu, sözkonusu payın 2006 yılı için ortalama %82.50 iken , 2007'nin ilk beş aylık döneminde ise %77.34'e gerilediği dikkat çekmektedir. Bu göstergeden de bütçenin vergi gelirleri kaleminde mali disiplinin bozulduğu açıkça gözlemlenmektedir. Yine bütçe gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranı irdelendiğinde de 2006 yılında yakalanan gelirlerdeki artış trendinin, 2007 yılında bir önceki yılda olduğu gibi bir defalık, arızı gelirlerin olmayışı ve vergi gelirlerindeki azalış neticesinde önemli ölçüde gerilediği izlenmektedir.

Tablo 48. Bütçe Gelirlerinin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

2004	2005	2006	2007 (*)
85,72	101,34	110,49	99,47

*Sadece ilk beş aylık uygulamalara ilişkin oranı göstermektedir.

3. MERKEZİ YÖNETİM BORÇ GÖSTERGELERİ*

Bir kamu geliri olarak olağan hale gelen borçlanma gelirleri, devletin tasarruf ettiğiinden daha fazlasını harcamasını, ortaya çıkan açıklarını da özel kesim fonları ya da dış alem tasarruf fazlası ile karşılamasını olanaklı kılmıştır. Bu durum beraberinde olumsuzluklar da getirmiştir.

2001 Krizi sonrası beraber artan borç stoku alınan ekonomik istikrar tedbirleri ile beraber azalmaya başlamış, günümüzde merkezi yönetim borç stoku 348 milyon YTL'ye ulaşmıştır.

Borç stoku içinde en önemli pay, iç borçlardadır. Hazine 1980'li yıllarla beraber ihale yöntemi ile düzenli borçlanmış, 1990'lı yıllardan sonra da özellikle dövize endeksli tahvillerde meydana gelen kur artışları ve siyasi istikrarsızlıkların yansımaları nedeniyle, iç borç stokunda artış devam etmiştir. Dış borç stoku da 2006 yılı sonunda 66,4 milyar dolar düzeyindeyken 2007 Mayıs ayında 68 milyar civarında gerçekleşmiştir.

2003 yılından bu yana kamu borç yükünün azaltılmasına yönelik adımlar atılmış, elde edilen kazanımlar borç yükünü düşüş eğilimine sokmuştur. Ancak yine de ülke karşılaştırmalarına baktığımızda, Türkiye borçlu ülkeler arasındaki yerini korumaya devam etmiştir.

3.1. İÇ BORÇ GÖSTERGELERİ

Türkiye'de iç borç stokunda 1980'li yıllarla birlikte yaşanan hızlı yükseliş, ekonomik ve mali krizlerin yaşanmasına neden olmuştur. Artan kamu harcamaları ile enflasyonist baskıların etkisiyle özellikle 1994, 1996, 1999 ve 2001 yıllarında iç borç stokunda ani artışlar görülmüştür. İç borç stokundaki artışın yanısıra sağlam mali kaynaklarla beslenemeyen mali yapı nedeniyle de ekonomimiz, bir borç-faiz kısır döngüsüne girmiştir. O nedenle ülkemiz için iç borçlanma olgusunun sorgulanması gereği kendini göstermektedir.

3.1.1. İÇ BORÇ STOKU

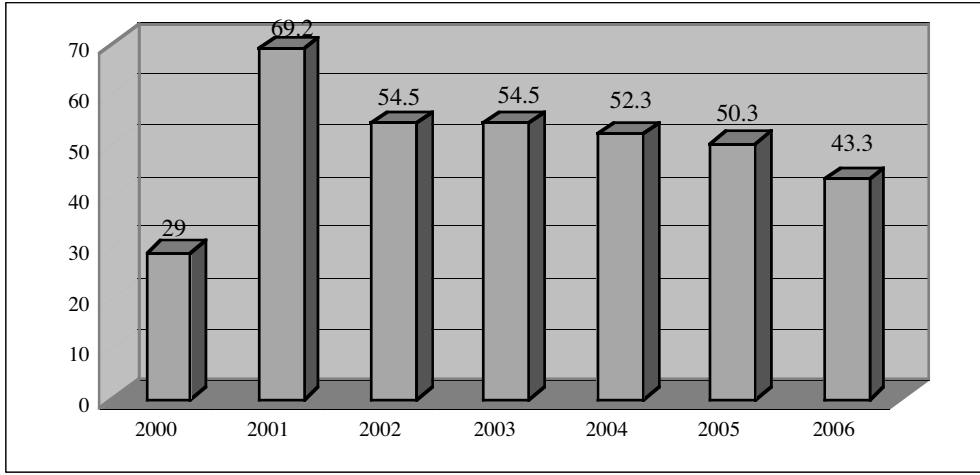
Tablo 49. İç Borç Stoku – Aylık (Milyon YTL)

	İç Borç Stoku - Aylık (Milyon YTL)
Ocak 2006	243.560
Şubat 2006	246.427
Mart 2006	246.360
Nisan 2006	246.664
Mayıs 2006	250.732
Haziran 2006	249.085
Temmuz 2006	249.738
Ağustos 2006	251.942
Eylül 2006	250.868
Ekim 2006	250.946
Kasım 2006	252.943
Aralık 2006	251.470
Ocak 2007	257.350
Şubat 2007	263.165
Mart 2007	263.724
Nisan 2007	262.336
Mayıs 2007	258.968

* Çalışmanın bu bölümündeki tüm istatistiki veriler T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan edinilmiştir.

İç borç stoku, 2007 Mayıs itibariyle 2006 yılının ilk beş aylık döneminde yüzde 3'lük artış sergilemiştir. GSMH'ya oran olarak da 2003 yılından bu yana meydana gelen azalış trendi de, 2006 yılının ilk altı aylık dönemine kadar devam etmiş, Mayıs 2006'da yaşanan mini kriz sonucu bir puan yükselmiş, 2006 yılı, iç borç stokundaki hareketlilik ile kapanmıştır. 2007 Ocak-Mayıs döneminde iç borç stoku GSMH'nin ortalama %41,4'ü düzeyinde gerçekleşmiş, bu haliyle bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,7 oranında azalış göstermiştir. Esasen bu azalış iç borç stokunda cari fiyatlarla meydana gelen azalıştan değil, 2007 yılı GSMH rakamının bir önceki yıla oranla yüzde 9,7 oranında yüksek programlanmasından kaynaklanmıştır.

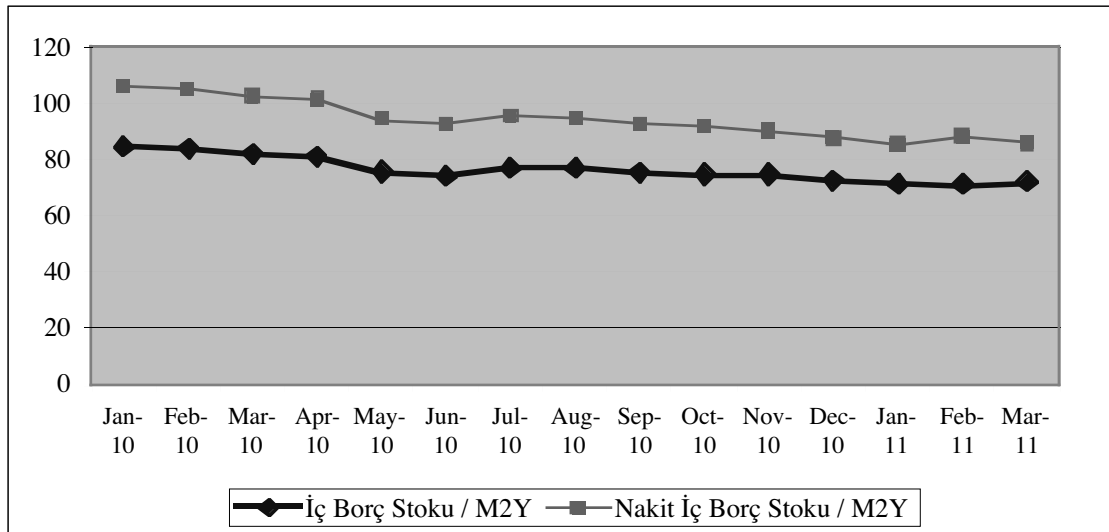
Grafik 5. İç Borç Stokunun GSMH'ya Oranı

3.1.2. MALİ BASKINLIK

İç borç stokunun artış trendine girmesi, iç borç stokunun mali sisteme oranını etkilemektedir. Nitekim İç Borç Stoku/M2Y ve İç Borç Stoku/Toplam Mali Varlıklar rasyoları özellikle 1990'lı yıllarda çok hızlı büyümüş, mali sistem iç borcun finansmanında giderek daha fazla zorlanmaya başlamıştır. Dolayısıyla kamunun mali piyasalardaki ağırlığını gösteren mali baskınlık oranı, bu yıllarda oldukça yüksek seyretmiştir.

Grafik 6. Mali Baskınlık (İç Borç Stoku/M2Y)

2006 yılının ilk yarısında para arzı bir önceki döneme göre artış ve iç borç stoku da azalış göstererek mali baskınlık oranının azalmasına yol açmıştır. Temmuz 2006'da ise para arzı, döviz kurunda yaşanan gerilemenin etkisiyle azalmış ve iç borç stoku da artış gösterdiği için, o dönemde mali baskınlık oranında bir yükseliş yaşanmıştır. Bu dönem dışında gerek İç Borç Stoku/M2Y gerekse Nakit İç Borç Stoku/M2Y oranının düşüş trendini devam ettirdiği söylenebilir. Ancak yine de mali baskınlık oranının son altı yıldır düşmesine rağmen, kriz öncesi dönemdeki yüzde 67'lik orana hala dönemediği görülmektedir.

3.1.3. İÇ BORÇ STOKUNUN ALACAKLILARA GÖRE DAĞILIMI

Günümüzde iç borç stokunun alacaklıları arasında piyasa alıcılarının payı büyüktür. İç piyasaya olan borçların, kamu kesimine olan borçlardan daha hassas olduğu bilinmektedir. Bir başka ifadeyle; iç piyasadaki alacaklıların kamu kesiminden borçlarını tahsil etme imkan ve arzuları, kamu kuruluşlarından daha yüksektir. Özellikle nakit sıkışıklığı durumunda iç piyasa borcunun ihmalî, kamu kuruluşlarına olan borçların ihmalinden daha büyük sıkıntı doğuracaktır. Dolayısıyla iç ve dış piyasaya olan borçların tamamen hassas olduğunu ve bu borçların 'aksatılmaması' gerektiğini bilmek önemlidir.

2006 Haziran ayı itibariyle, ihraç edilen bono ve tahvillerin yüzde 69,7'lik kısmı piyasa tarafından alınmış, bu pay 2007'nin ortalarına doğru yüzde 72 civarına ulaşmıştır. Bu durumda iç borç stokunun ortalama üçte ikilik kısmı ticari koşullara ve piyasa eğilimlerine uygun bir şekilde, üçte birlik kısmı ise daha kontrollü koşullar sonucu oluşmuştur. Öte yandan piyasaya verilen borçların en büyük alıcısı bankalardır, bu çerçevede piyasa yapıcı bankalardır. Özel sektör kuruluşlarının ve hanehalkının payı çok düşük kalmaktadır.

Tablo 50. İç Borç Stokunun Alacaklılara Göre Dağılımı – Aylık (Milyon YTL)

	2006												2007				
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	
(milyon YTL)																	
Kamu	75.121	75.335	74.760	74.804	75.990	75.427	75.357	75.258	75.223	74.548	71.729	71.410	71.724	73.444	73.521	74.107	
Merkez Bankası	18.427	18.427	18.427	18.427	18.228	18.228	18.078	18.078	17.928	17.928	17.928	17.778	17.778	17.778	17.778	17.778	
Kamu Bankaları	24.361	24.343	24.375	24.378	24.552	24.582	24.106	23.439	23.439	23.142	19.865	19.865	19.865	19.865	19.865	19.865	
TMSF	4.498	4.463	4.521	4.536	4.835	4.878	4.766	4.748	4.766	4.506	4.565	4.499	4.497	4.487	4.483	4.447	
Diğer Kamu (*)	27.835	28.102	27.437	27.463	28.375	27.738	28.406	28.992	29.090	28.972	29.370	29.267	29.584	31.314	31.395	32.016	
Piyasa	168.439	171.092	171.600	171.860	174.742	173.658	174.381	176.684	175.645	176.398	181.214	180.060	185.625	189.721	190.202	188.230	
Toplam Borç Stoku	243.560	246.427	246.360	246.664	250.732	249.085	249.738	251.942	250.868	250.946	252.943	251.470	257.350	263.165	263.724	262.336	
(% Pay)																	
Kamu	30,8	30,6	30,3	30,3	30,3	30,3	30,2	29,9	30,0	29,7	28,4	28,4	27,9	27,9	27,9	28,2	
Merkez Bankası	7,6	7,5	7,5	7,5	7,3	7,3	7,2	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1	6,9	6,8	6,7	6,8	
Kamu Bankaları	10,0	9,9	9,9	9,9	9,8	9,9	9,7	9,3	9,3	9,2	7,9	7,9	7,7	7,5	7,5	7,6	
TMSF	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	
Diğer Kamu (*)	11,4	11,4	11,1	11,1	11,3	11,1	11,4	11,5	11,6	11,5	11,6	11,6	11,5	11,9	11,9	12,2	
Piyasa	69,2	69,4	69,7	69,7	69,7	69,7	69,8	70,1	70,0	70,3	71,6	71,6	72,1	72,1	72,1	71,8	

3.1.4. İÇ BORÇ STOKUNUN VADE – FAİZ YAPISI

Kamu borçlarının vadeleri yıllar itibariyle önemli miktarlarda değişmektedir ve borcun vadesine etki eden pek çok faktörden bahsedilebilir. Bir güven bunalımının varlığı, uzun vadeli fon arzeden kurum olmayışı, gelir düşüklüğü, borcun mili gelire oranındaki artış, etkin ikincil piyasaların yokluğu ve enflasyon, vadelerin kısılmasında rol oynar. Bu şekilde sık sık kısa vadeli borçlanmaya başvurma, mali piyasaları tedirgin ederek bir kriz havasının yayılmasına yol açar ve bu dönemlerde vadeleri piyasa güçleri belirler.

Türkiye’de iç borçlanma vadeleri 1989’dan sonra kısalmaya başlamış ve hatta en kısa vadeye 1994 ve 2001 yıllarında gelinmiştir. Giderek kısalan iç borç vadesi ve yükselen reel faizler sonucunda devlete borç verecek ekonomik birimler, devletin borçlarını geri ödeyebileceği konusunda endişe duymaya başlamışlardır.

Bütçe açıklarının iç borçlanma ile karşılanması, mali piyasalara artan kaynak talebi olarak yansır. Bu durumda kamu kesimindeki dengesizlik, mali piyasalarda da dengesizliğe neden olacak ve faiz oranlarını yükseltecektir. Faiz oranlarının yüksekliği, kamu kesimi finansman gereğini kalıcı bir biçimde azaltıcı önlemler alınmadığında, kendi kendini besleyen bir sürece neden olmaktadır. Bu durumda faiz oranları aşağıya doğru esnek olmamaktadır.

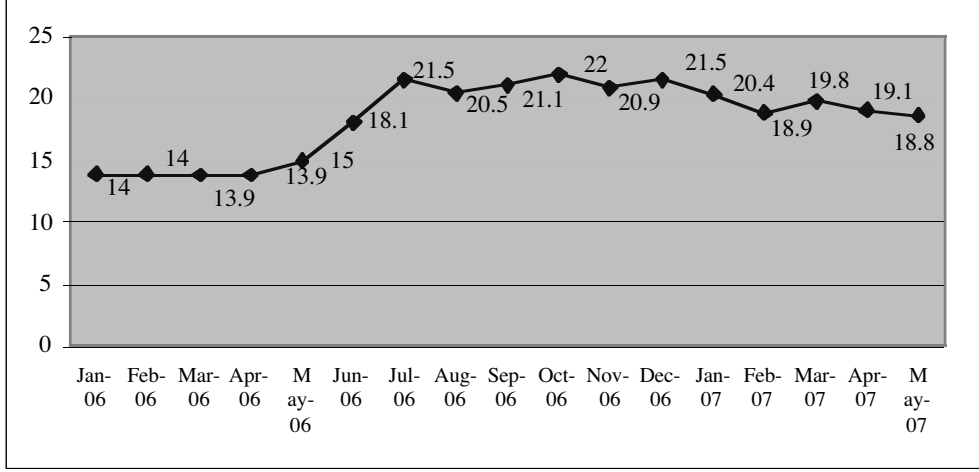
2001 krizinde Şubat ayı itibariyle yüzde 200’lere varan iç borçlanma bileşik faiz oranı, 2002 yılıyla beraber yüzde 75 seviyesine gerilemiş ve düşüş devam etmiştir. Görüldüğü üzere Hazine daha düşük faizlerle borçlanmakta, bu da borcun maliyetini düşürmektedir. Ancak yine de faiz oranının yeterli düzeyde düşük olmadığı da kabul edilmektedir.

Aşağıda mevduat faiz oranlarının, iç borçlanmanın ağırlıklı ortalama bileşik faiz oranlarının ve iç borç stokunun vade yapısının gelişimi görülmektedir.

Tablo 51. Ağırlıklı Ortalama YTL Mevduatı Faiz Oranları (%)

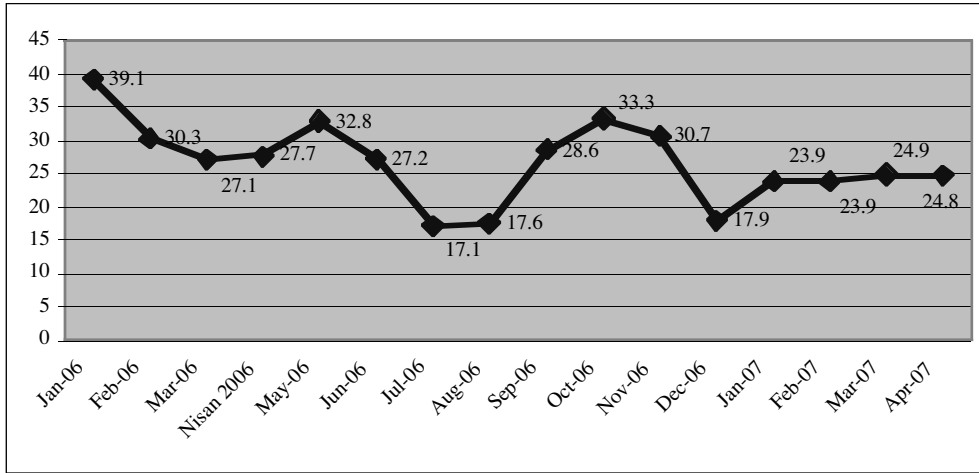
Yıl	1 Aya Kadar Vadeli	3 Aya Kadar Vadeli	6 Aya Kadar Vadeli	1 Yıla Kadar Vadeli
Ocak 2006	15,39	16,37	17,06	16,29
Şubat 2006	15,28	16,23	17,03	16,45
Mart 2006	14,97	15,93	16,50	16,43
Nisan 2006	14,61	15,57	15,76	16,19
Mayıs 2006	14,43	15,28	15,20	15,85
Haziran 2006	16,12	15,94	15,88	16,32
Temmuz 2006	17,19	17,66	16,28	16,24
Ağustos 2006	17,22	17,99	17,01	16,37
Eylül 2006	17,57	18,60	17,67	16,49
Ekim 2006	17,68	18,51	18,08	16,34
Kasım 2006	17,90	18,80	18,95	16,69
Aralık 2006	18,10	19,12	18,40	16,99
Ocak 2007	18,28	19,23	19,25	17,63
Şubat 2007	18,04	19,15	19,14	18,02
Mart 2007	18,03	18,68	18,86	18,32

**Grafik 7. İç Borçlanma Bileşik Faiz Oranları
(İskontolu YTL Cinsi İhaleler)**

2001 krizi ile giderek yükselen faiz oranları, 2003 yılında iç ve dış piyasalarda ortaya çıkan olumlu beklentilerle beraber gerileme sürecine girmiş, günümüze dek 2006 ortasındaki dengesizlik dışında gerileme devam etmiştir. 2004 yılı Aralık ayında yüzde 25’lerde olan Hazine ihaleleri ağırlıklı ortalama bileşik faiz oranı 2005 yılında yüzde 17’lere gerilemiştir. 2006 yılı ortalama iç borçlanma faiz oranı yüzde 18 olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılının ilk altı aylık bölümünde yüzde 19,4’dür. 2006 yılının aynı döneminde ise yüzde 14,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 8. İç Borç Stokunun Vade Yapısı (Ay)

Yaşanan bu olumlu gelişmeler, Hazinesinin borçlanma vade yapısının da uzamasını sağlamıştır. Nitekim, 2004 yılında Hazine ihalelerinde oluşan ortalama borçlanma vadesi 372 gün iken, 2005 yılı Ocak-Eylül döneminde ortalama borçlanma vadesi 559 güne yükselmiştir. Tablo’dan da görüleceği üzere, 2006 yılında iç borç stokunun ortalama vadesi 27,4 ay olarak gerçekleşmiştir. 2006 yılının ilk 6 aylık döneminde ortalama vade 30,7 ay iken 2007 yılı Nisan ayında 24,8 olarak gerçekleşmiş, dolayısıyla geçen yılın aynı dönemine göre önemli düzeyde düşüş gerçekleşmiştir.

3.1.5. İÇ BORÇ STOKUNUN DÖVİZ - FAİZ KOMPOZİSYONU

Ülkemizde 2004 yılında kamu borç yönetiminde şeffaflığın artırılmasını ve performansa dayalı borçlanmanın asgari maliyet ve makul bir risk seviyesinde gerçekleştirilmesini sağlamak için “Stratejik Ölçüt” uygulamasına başlanmıştır ve günümüzde de devam etmektedir. Borç yönetiminde stratejik ölçütler; orta ve uzun vadede objektif bir işlev elde etmek için borç stoku ve yeni borçlanma üzerindeki etkilerin hesaplanması ve izlenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Mali piyasaların derinliği ve genişliği ile borçlanma enstrümanlarının vadesine göre stratejik ölçüt oluşturulabilir veya çeşitlendirilebilir.

2006 yılının Stratejik Ölçütleri nakit iç borçlanmada şunlardır:

- Borçlanmada karşı karşıya kalınan faiz ve döviz kuru risklerinin hafifletilmesine yönelik olarak borçlanmanın daha çok sabit faizli ve YTL cinsinden gerçekleştirilmesi, dövize endeksli iç borçlanma yapılmaması ve döviz cinsinden iç borçlanmanın sınırlandırılması,
- İç borçlanmada vadenin piyasa koşulları da dikkate alınarak bir yılın üzerine uzatılması,
- Nakit ve borç yönetiminde oluşacak likidite riskinin azaltılması amacıyla yıl boyunca yeterli düzeyde rezerv tutulması.

Dolayısıyla ağırlıklı olarak YTL cinsinden borçlanılması, YTL cinsi borçlanmanın ağırlıklı olarak sabit faizli enstrümanlarla yapılması, ortalama vadenin piyasa koşullarının elverdiği ölçüde uzatılması hedeflenmektedir. Ayrıca döviz cinsinden iç borçlara ilişkin borç çevirme oranının %80 seviyesini aşmaması, dövize endeksli senet ihracı gerçekleştirilmemesi ve nakit ve borç yönetiminde oluşabilecek likidite riskinin azaltılması amacıyla güçlü rezerv tutulması gerekmektedir.

İlk ölçüte uyum çerçevesinde 2004 yılından bu yana dövize endeksli borçlanmanın giderek azaldığı, 2004’de borç stoku içinde dövize endeksli borçlanmanın payının %4.2’den 2006 Aralık itibariyle ve 2007’nin ilk yarısında %1’in altına düştüğü görülmektedir. Dövize endeksli borçlanma esasen sadece değişken faizlilerden oluşmuştur. Ayrıca döviz cinsinden iç borçlanma da sınırlandırılmaya çalışılmıştır. Toplam borç stokunun içinde döviz cinsinden borçlanmanın payı 2006’da %13.1’e, 2007’nin ilk yarısında da %11,7’ye kadar gerilemiştir. İç borç stokunda döviz cinsinden kağıtların artışı nedeniyle kur hareketlerinden çok ciddi şekilde etkilenmek kaçınılmazdır. Dolayısıyla iç borç stokunda gerek stratejik ölçütlerin değerlendirilmesinde gerekse son durumun değerlendirilmesinde, bu handikapın göz önüne alınması gerekmektedir.

2006 yılında ve 2007 yılının ilk yarısında önceki yıllarda olduğu gibi toplam iç borç stoku içerisinde sabit getirili senetlerin payı, değişken faizli senetlerin payının artmasına bağlı olarak azalmıştır. 2006 yılında Hazine ihale ve doğrudan satış yöntemleriyle yüzde 48,1 oranında sabit faizli, yüzde 51,9 değişken faizli borçlanırken 2007 yılının ilk yarısında yüzde 47,6 sabit faizli, yüzde 52,4 oranında değişken faizli borçlanmıştır. Bu tutarın borçlanılan para birimi cinsinden dağılımına bakıldığında, 2006 yılında yüzde 86,2’sinin 2007 yılı Mayıs ayı itibariyle de yüzde 87,7’sinin TL cinsinden borçlanıldığı görülmektedir.

Borçlanma stratejisine uygun olarak YTL cinsi ve sabit getirili senetlerle borçlanmaya ağırlık verilmiştir. İç borç bileşimindeki eğilim son yıllarda borçlanmanın kur riskine olan duyarlılığının önceki yıllara göre azaldığını, ancak faiz riskine olan duyarlılığının biraz arttığını göstermektedir.

İkinci ölçüt çerçevesinde istikrar programının uygulama sonuçları itibariyle TL’nin değer kazanması ile reel faiz oranlarında düşüş sağlanmış, net kamu borcu da önceki yıllara oranla azalmış,

sıkı para politikası uygulamasıyla enflasyonda program hedefine uymayan ama yine de sağlanan düşüş, faiz oranlarının düşmesine zemin hazırlayarak Hazinesinin borçlanma maliyetini düşürmüştür. Bu şekilde Hazine uzun vadelerle borçlanabilmiştir.

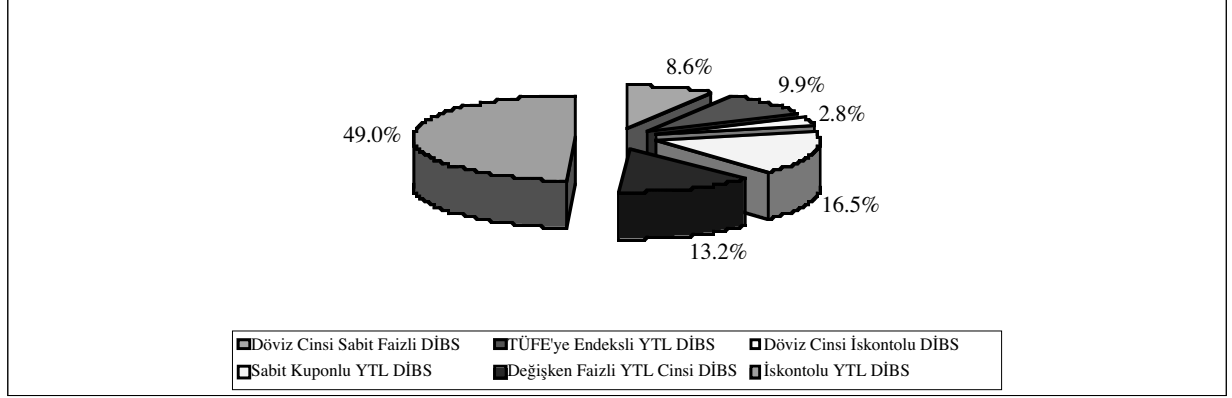
Tablo 52. Merkezi Yönetim İç Borç Stokunun Döviz-Faiz Yapısı (Milyon YTL)

	2006 (Milyon YTL)	2006 (%)	2007 Mayıs (Milyon YTL)	2007 Mayıs (%)
Toplam İç Borç Stoku	251.470	100.0	258.968	100
Sabit	121.053	48,1	123.389	47,6
Değişken	130.417	51,9	135.580	52,4
TL	216.800	86.2	227.092	87,7
Sabit	111.417	44,3	111.736	43,1
Değişken	105.343	41,9	115.355	44,5
Döviz Cinsi	32.989	13,1	30.207	11,7
Sabit	9.596	3,8	11.652	4,5
Değişken	23.393	9,3	18.555	7,2
Döviz Endekli	1.681	0,7	1.670	0,6
Sabit	0	0	0	0
Değişken	1.681	0,7	1.670	0,6

Diğer bir temel ölçüt ise; nakit ve borç yönetiminde oluşacak likidite riskinin azaltılması amacıyla yıl boyunca yeterli düzeyde rezerv tutulmasıdır. Merkez Bankası, ekonominin likiditesini ülke parası cinsinden açtığı kredilerin miktarını yani net iç varlıklarını değiştirerek düzenlediği gibi, piyasalarda döviz alıp satma işlemiyle net dış varlıklarını değiştirerek de düzenler. Ayrıca açık piyasa işlemleri ile repo yapar. Dolayısıyla API kısa dönemli likidite ayarlama aracıdır. Merkez Bankası temel likidite ayarlama aracı olan API'yi 2005 yılında da kullanmaya devam etmiştir. Kurlardaki aşırı oynaklık ya da ihtimali çerçevesinde Merkez Bankası, döviz piyasasına 2005 yılında, toplam altı kez doğrudan alım müdahalesinde bulunmuştur. 2006 yılı içinde geçici likidite sıkışıklıkları olmuş, MB döviz alım ve satım müdahalelerinde bulunmuştur. Dolayısıyla nakit ve borç yönetiminde oluşabilecek likidite riskinin azaltılması ve borçlanma maliyetlerinin sınırlandırılması amacıyla da yüksek düzeyde rezerv tutulmuştur. Ayrıca 2006 yılında öngörülenin üzerinde performans sağlanan borçlanma dışı kaynakların da katkısıyla, Hazine nakit rezervi bir önceki yıl sonuna göre önemli ölçüde artırılmıştır.

3.1.6. İÇ BORÇLANMANIN İHRAÇ YÖNTEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Grafik 9. İç Borçlanmanın İhraç Yöntemlerine Göre Dağılımı

Türkiye’de senet ihracı yoluyla iç borçlanma 1935 yılından bu yana uygulanmış, ancak 1980’li yıllarda önem kazanmıştır. Özellikle 1985 yılında ihale yöntemine geçilmesi ile iç borçlanma, nitelik ve nicelik yönünden aşamalar geçirmiştir. O yıllara kadar yoğun olarak başvurulan iç borçlanma yöntemi, Hazine’nin Merkez Bankası’ndan kısa vadeli avans kullanımı idi. 1985 sonrasında Merkez Bankası’ndan kısa vadeli avans kullanımı ile iç borçlanma yerine, ihale yöntemi ile iç borçlanmaya gidilmeye başlanmıştır.

Mayıs 2007 itibariyle en çok ihraç edilen senetler, iskontolu senetler olmuştur. Genelde kuponsuz senetler olup, iskontolu olarak satılan bu senetlerle kısa vadede senedin değerindeki değişiklikten kar elde etme amacı güdülür. Değişken faizli DİBS’ler yüzde 13,2’lik payla ihraç edilmektedir. Hazine, borç vadesini sabit faizli tahviller ile uzattığında, faiz oranlarının yükselmesiyle yatırımcılar faiz riski ile karşı karşıya kalırlar, faiz oranlarının düşmesiyle de kar elde ederler. Hazine açısından ise tersi bir durum ortaya çıkar. Sabit faizli tahviller ile vadeyi uzatan Hazine’nin, faiz oranları düştüğünde reel maliyetlerinde artış olurken, faiz oranları yükseldiğinde reel maliyetlerinde bir azalma olur. Değişken faizli devlet tahvilleri ile Hazine, bir yandan faiz riskini yüklenirken öte yandan vade uzatma ile borcunu yenileme riskini azaltmayı hedefler. İç borç stokunun ortalama vadesini uzatmayı hedefleyen Hazine, Temmuz 1999’dan itibaren 3 yıl vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli, değişken faizli devlet tahvilleri ihraç etmeye başlamıştır.

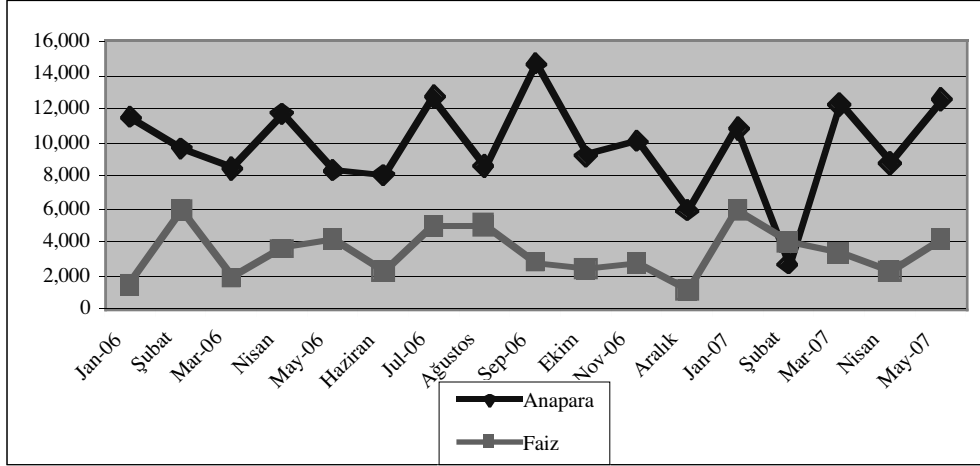
Enflasyona endeksli senetler de, tasarrufu enflasyondan koruyan ve gerçek getiri oranı yüksek olan bir mali araçtır ve ihraç edilenler içinde 9,9’luk payı vardır. Devletin iç borçlanması ile devlete borç verenler, verdikleri borcun iadesine kadar geçen sürede gelir kaybına uğramayacaklarına dair bir beklenti içerisinde olurlar. Bu ihraçlarda ödemeye esas alınacak değerlendirme oranı, ödemelerin enflasyona karşı herhangi bir gecikme olmadan duyarlı olması ve yatırımcıların enflasyon riskinden tam anlamıyla korunması açısından, ödeme dönemi itibariyle gerçekleşen TÜFE değişim oranı olmalıdır. Ancak devletin bu şekilde borçlanması milli paranın değerine olan güvenin tam olmadığını gösterir. Ayrıca enflasyonun hızlandığı dönemler için faiz yükünü artırır.

3.1.7. İÇ BORÇ SERVİSİ

2005 yılında 135,2 milyar YTL’si anapara ve 39,2 milyar YTL’si faiz ödemeleri olmak üzere toplam 174,4 milyar YTL iç borç servisi gerçekleştirilmiştir. 2006 yılında anapara ödemesi bir önceki yıla göre yüzde 13 azalmış, faiz ödemesi ise aynı düzeyde kalmıştır. 2007 yılının ilk beş aylık

dönemine bakıldığında bu yılın borç faiz ödemelerinin bir önceki yıl düzeyi olan 19,5 milyon YTL'yi aştığı görülmekte, bu da 2007 yılı sonunda faiz ödemelerinin son iki yılın seviyesinden daha yüksek olacağı düşüncesini beraberinde getirmektedir.

Grafik 10. İç Borç Anapara ve Faiz Ödemeleri
Aylık - Milyon YTL

3.2. DIŞ BORÇ GÖSTERGELERİ

Borçlanmaya başvurmada alınacak kararlardan en önemlisi, borçlanmada başvurulacak kaynaktır. Borcun sağlandığı piyasanın milliyetine göre borçlanma, iç ve dış borçlanma olarak ayrıma tabi tutulur. Kamu kesimi finansman açıklarının ve ödemeler dengesi açıklarının giderek büyümesi, ülkeleri finansman arayışları çerçevesinde dış aleme yönlendirmektedir. Ancak gerek bu dengeler gerekse kalkınmanın finansmanının sağlanması amacıyla dış borçlanmaya gidilirken, dış borçlanmanın ulaştığı boyutlar ihmal edilmektedir.

Küreselleşme sürecinin yaşandığı yüzyılımızda hemen hemen tüm gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunlardan biri olan dış borç sorunu, Türkiye açısından da ciddi boyutlarda yaşanmaktadır. Türkiye'nin Osmanlı Devleti'nden devraldığı borcun tutarı 1933 yılında 65 milyon dolardır. İkinci Dünya Savaşı sonrası Türkiye 356 milyon dolar borcu olan ülke durumunda iken günümüzde merkezi yönetim dış borç stoku 67,2 milyar dolara ulaşmıştır.

Türkiye'de dış borç sorununun bugünkü düzeyi önemli bazı işaretler vermektedir. Döviz kurundaki devalüasyonist anlamda yukarı doğru herhangi bir hareketlenmenin dış borç yükündeki gerçek değerleri ortaya çıkardığı takdirde, ülkemizde borçlanma politikalarının sağlıklı bir şekilde tespit edilemediği anlaşılmış olacaktır.

3.2.1. DIŞ BORÇ STOKU

Tablo 53. Merkezi Yönetim Dış Borç Stoku – Aylık (Milyon YTL)

	Dış Borç Stoku - Aylık (Milyon YTL)
Ocak 2006	87.784
Şubat 2006	85.997
Mart 2006	88.171
Nisan 2006	86.361
Mayıs 2006	99.500
Haziran 2006	102.885
Temmuz 2006	96.881
Ağustos 2006	96.897
Eylül 2006	98.792
Ekim 2006	95.680
Kasım 2006	95.635
Aralık 2006	93.579
Ocak 2007	95.256
Şubat 2007	94.721
Mart 2007	93.973
Nisan 2007	89.756
Mayıs 2007	89.083

Türkiye'nin dış borç stoku giderek artmakla beraber özellikle 1999 yılından itibaren dikkat çekiçi bir artış gözlenmiştir. Öyle ki dış borç stoku uzun yıllar GSMH'dan daha hızlı artmıştır. Bütçede öngörülen düzeyde faiz dışı fazla oluşturulamadığı sürece, yeni borçlanmalar kaçınılmazdır.

2006 yılının sonunda 93,579 milyon YTL olan merkezi yönetim dış borç stoku 2007 Mayıs ayında 83,073 milyon YTL düzeyine gerilemiştir. Bu demektir ki, 2007 yılına gelindiğinde bir miktar azalış olmuş, daha doğrusu Mayıs 2006'daki ekonomik dengesizliğin yarattığı dış borç stoku artış hızı durdurulmaya çalışılmıştır.

Türkiye'nin dış borç stokuna bakıldığında hem mutlak hem de GSMH'ya oran olarak büyüdüğü ancak 2002'deki ani yükselişin önüne geçildiği görülmektedir.

Tablo 54. Toplam Dış Borç Stoku (Milyon \$) - % GSMH

Yıllar	Toplam Dış Borç Stoku (Milyon \$)	Toplam Dış Borç Stoku (%GSMH)
2000	118,503	59,3
2001	113,592	78,0
2002	129,720	71,7
2003	144,319	60,3
2004	160,835	53,7
2005	168,849	46,8
2006	207,436	51,9
2007/3	213,441	

3.2.2. DIŞ BORÇ STOKUNUN ALACAKLILARA GÖRE DAĞILIMI

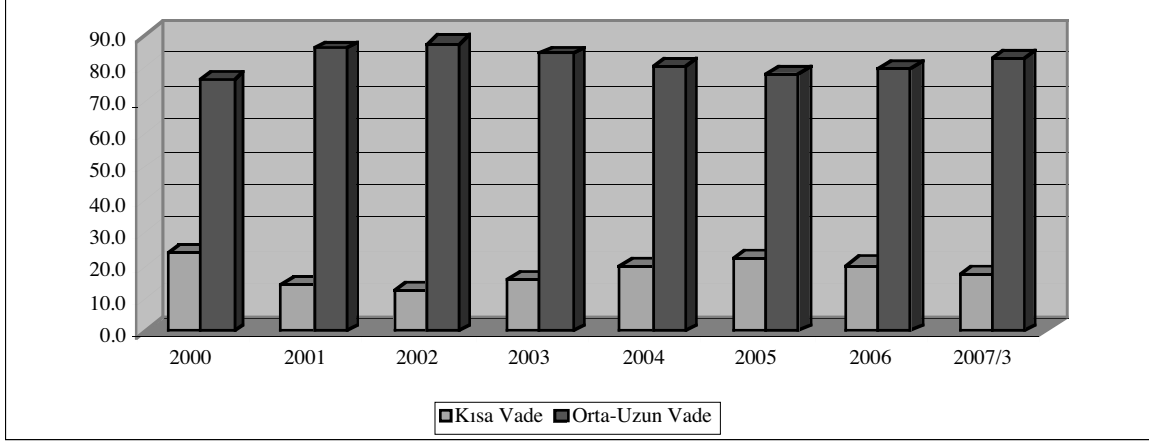
Türkiye’de dış borcun alacaklılar yönüyle dağılımına baktığımızda, ikili anlaşmalar yoluyla sağlanan borçların ağırlıkta olduğu yapının, yerini ticari bankaların ağırlıkta olduğu bir yapıya terk ettiği gözlemlenmektedir. Bir başka deyişle özellikle orta-uzun vadeli yapısının ağırlıkta olduğu toplam dış borç stokunun en önemli alıcıları özel kreditorler ve bu çerçevede ticari bankalardır.

Tablo 55. Dış Borç Stokunun Alacaklılara Göre Gelişimi (Milyon Dolar)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 Q1
TOPLAM DIŞ BORÇ STOKU	118.503	113.592	129.720	144.319	160.835	168.849	207.436	213.441
KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR (2)	28.301	16.403	16.424	23.013	31.880	37.103	42.046	36.898
TİCARİ BANKA KREDİLERİ	17.306	7.775	5.187	8.260	12.661	16.363	18.609	12.897
ÖZEL KESİM KREDİLERİ	10.995	8.628	11.237	14.753	19.219	20.740	23.437	24.001
ORTA - UZUN VADELİ DIŞ BORÇLAR	90.202	97.189	113.296	121.306	128.955	131.746	165.390	176.543
RESMİ KREDİTÖRLER	20.078	30.530	39.980	42.563	40.970	32.006	29.096	26.902
HÜKÜMET KURULUŞLARI	8.668	8.524	9.253	9.426	8.753	7.158	6.556	6.250
ULUSLARARASI KURULUŞLAR	11.411	22.005	30.727	33.137	32.217	24.848	22.540	20.653
ÖZEL KREDİTÖRLER	70.124	66.660	73.316	78.743	87.986	99.740	136.294	149.641
BORÇ	48.295	45.628	49.721	51.631	57.907	68.179	99.948	109.741
TİCARİ BANKALAR	27.400	27.548	28.349	28.475	32.769	41.931	68.371	77.034
BANKACILIK DIŞI FİNANSMAN KURULUŞLARI	5.602	3.371	3.316	2.970	2.784	3.299	5.115	5.816
PARASAL OLMAYAN KURULUŞLAR	4.280	3.941	4.674	4.349	4.410	6.019	7.585	7.835
KIYI BANKALARI	1.203	731	1.010	1.508	2.787	4.222	5.711	5.865
ÖZEL YATIRIM VE KALKINMA BANKALARI	78	81	92	88	29	46	50	55
DRESDNER	9.724	9.948	12.272	14.232	15.119	12.654	13.106	13.126
NGTA	8	8	8	9	9	8	9	9
TAHVİL	21.828	21.031	23.595	27.112	30.079	31.560	36.347	39.900

3.2.3. TOPLAM DIŞ BORÇ STOKUNUN VADE YAPISI

2005 yılında 131,746 milyon \$ olan orta-uzun vadeli toplam dış borç stoku, 2006 yılında yüzde 25 artış göstermiş ve 165,390 milyon \$’a ulaşmıştır. Bu yıldaki artışta, resmi kreditorlerin payındaki azalışa karşılık özel kreditorlerden alınan borç miktarındaki artışın etkili olduğu anlaşılmaktadır. 2007 yılına gelindiğinde ilk çeyrekte toplam borç stoku 176, 543 milyon \$’a ulaşmıştır.

Grafik 11. Toplam Dış Borç Stokunun Vade Seyri**Tablo 56. Merkezi Yönetim Dış Borç Stoku Vade Yapısının 2007 Yılı Seyri**

(%, Yüzde)	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs
Kısa Vade (1 yıldan az)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Orta Vade (1-5 yıl)	3,5	3,3	3,3	3,1	3,2
Uzun Vade (5 yıldan fazla)	96,5	96,7	96,7	96,9	96,8

Merkezi yönetim dış borç stoku da 2007 yılı başından bu yana son iki ayda borç stokunda bir düşme yaşanmış, bu düşüşte uzun vadeli borcun payında yükselişle kendini göstermiştir.

Merkezi yönetim dış borç stokunun vade yapısına bakıldığında da, 2007 yılı Mayıs ayı itibariyle uzun vadeli borçların oranının yüzde 96.8, orta vadeli borçların oranının da yüzde 3.2 düzeyinde gerçekleştiği görülmüştür. Toplam dış borç stokunun vadesi ise daha farklı olmakta, örneğin 2007 yılı ilk çeyrek itibariyle yüzde 83'ü orta uzun vadeye sahip olmaktadır.

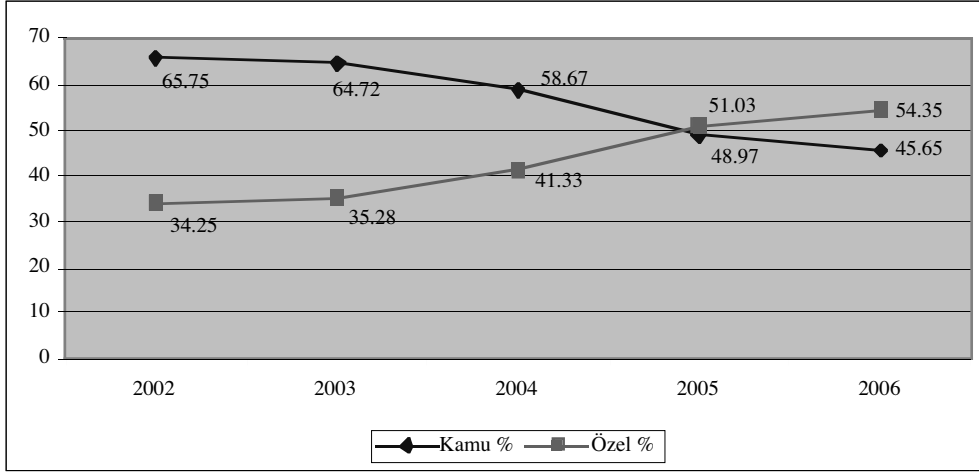
3.2.4. DIŞ BORÇLARIN BORÇLULARA GÖRE DAĞILIMI

Ülkemizde dış borcun önemli bir kısmı, son yıllarda payı düşmekle beraber kamu veya kamuya ait kuruluşların borçlarından oluşmaktadır. Bu yapının olumlu ve olumsuz yönleri vardır. Ödenen borç kamu garantisini ile tekrar başka kaynaklardan geri alınabilip mevcut borçların idaresini kolaylaştırdığı gibi, geri ödemelerin ve faizlerin kaynağını vergi ve vergi benzeri gelirlerin oluşturması ve bunun da kamu finansmanında sağlıksız etkiler yaratması sözkonusudur.

Toplam dış borç stoku içinde kamu sektörünün payı yaklaşık %45 düzeyindedir. Elimizdeki veriler aslında kamu sektörünün dışarıdan borçlanmak yerine, daha çok iç borçlanma yoluna gittiğini göstermektedir. Özel sektörün dış borç stoku, toplam dış borcun yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Özel sektörün borçları, kur artışı yönünden ciddi bir riskle karşı karşıyadır. Kurdaki ani bir yükseliş, özel sektörü bir anda ciddi bir krizle karşı karşıya bırakabilir. Merkezi yönetim dış borç stoku iç borç stokuna oranla daha düşük hızla artmaktadır. Bunun nedeni, yüksek reel faiz-düşük kur uygulamasına dayalı uygulamada, dış borçlanmanın özel sektöre kaymasından kaynaklanmaktadır. Nitekim 2003-2006 döneminde Türkiye'nin toplam dış borç stoku 68.0 milyar dolar artmış ve 198.0 milyar dolara ulaşmıştır. Bu artış hemen hemen tamamen özel sektörden kaynaklanmış; kamunun payında (TCMB dahil) 1.5 milyar dolarlık azalma görülürken, özel sektör borç sto-

kunda 69.7 milyar dolar tutarında artış kaydedilmiştir. 2003 yılında özel sektörün toplam dış borç stoku içerisindeki payı yüzde 34.1 iken, 2006 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 57.5'e ulaşmıştır. Bu hızlı tırmanış büyük ölçüde uygulanan yüksek reel faiz-düşük kur politikasına dayanmaktadır.

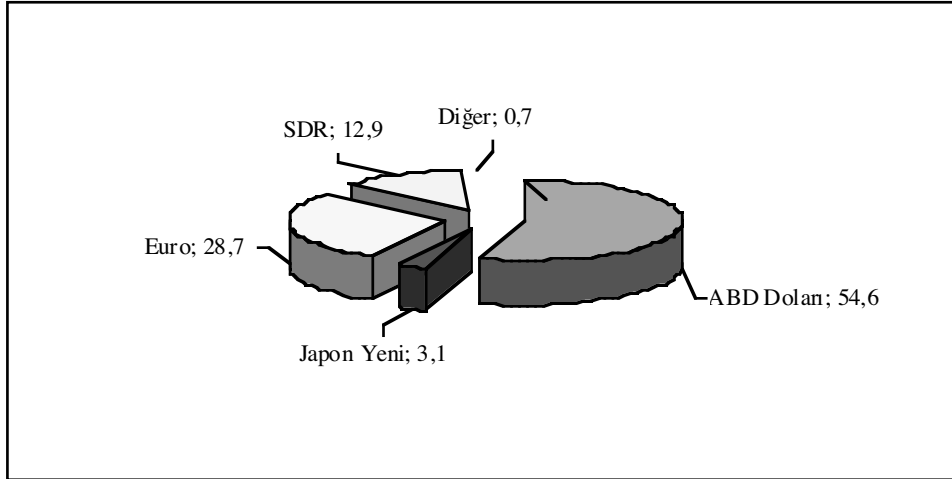
Grafik 12. Toplam Dış Borç Stokunun Borçlulara Göre Dağılımı

Dış borç stokunu kamu – özel kesim dağılımı açısından incelediğimizde ağırlıklı payın özel kesimde olduğu görülmektedir. Kamu kesimin kısa vade yükümlülüklerinin olmadığı (TCMB'de 2.563 milyon dolar civarındayken) ancak kısa vade yükümlülüklerinin özel kesimde yoğunlaştığı görülmektedir.

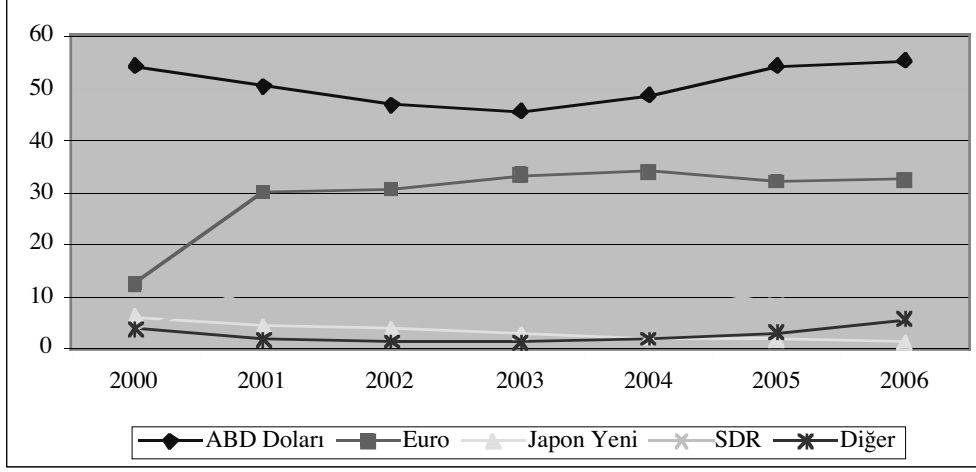
3.2.5. DIŞ BORÇ STOKUNUN DÖVİZ-FAİZ KOMPOZİSYONU

Grafik 13. Merkezi Yönetim Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu (2007 Mayıs)

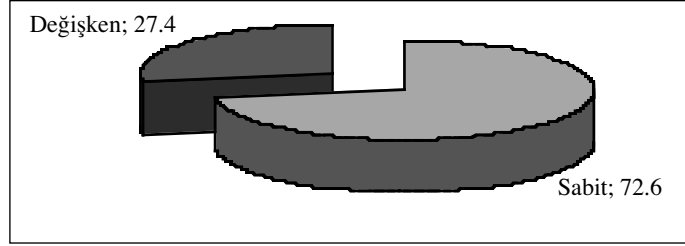

Dış borç stoku içinde ABD dolarının payı 2003 yılında %46,8'den günümüzde yüzde 54,6'ya yükselmiştir. IMF borçlarının diğer dış borçlara oranla ve 2002-2003 yıllarına oranla azalması sayesinde SDR'nin payı 2003 yılında 17'lerden Mayıs 2007 itibarıyla yüzde 12,9'a gerilemiştir. Euro'nun payı ise son yılların en yüksek seviyesine, değer kazanması ile ulaşmıştır.

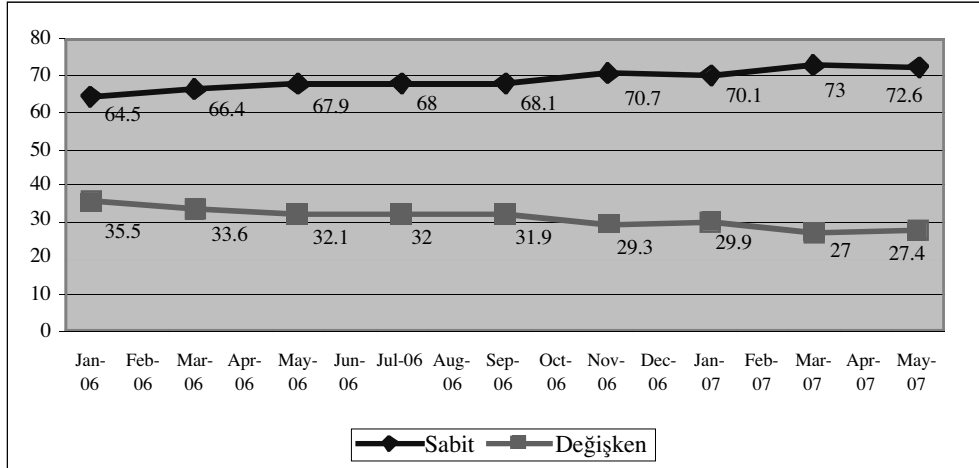
Grafik 14. Merkezi Yönetim Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonunun Gelişimi (2000-2006)

Grafik 15. Merkezi Yönetim Dış Borç Stokunun Faiz Kompozisyonu (2007 Mayıs)

Grafik 16. Merkezi Yönetim Dış Borç Stokunun Faiz Kompozisyonu Gelişimi (Ocak 2006 – Mayıs 2007)

3.2.6. DIŞ BORÇ SERVİSİ

Dış borçlar milli ekonomi üzerinde iç borçlara oranla daha önemli etkiler yaratırlar. Çünkü dış borçların neden olduğu net transferler, milli gelirin azalmasına yol açar ve geri ödemeler dolayısıyla ortaya çıkan döviz gereksinimi ödemeler dengesini olumsuz yönde etkiler. Bu olumsuz etkileri azaltabilmek için, mutlaka dış borçlar üzerindeki reel faizlerin ekonominin büyüme hızının altında olması gerekmektedir. Borç servislerinin sorunsuz olarak yerine getirilmesi ancak böyle bir durumda mümkün olabilir. Bunun aksi, ülkeden net kaynak çıkışına sebep olur ve uzun vadede ülkenin fakirleşmesine yol açar.

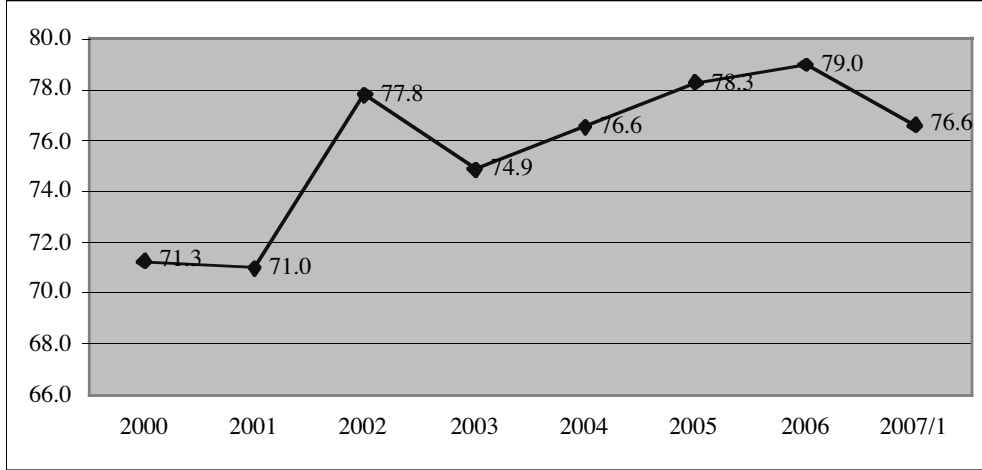
Kamu dış borçlanmasının faiz koşulları uzun dönemde, uluslar arası piyasalardaki eğilimlere bağlı olarak artış göstermiştir. Türkiye'nin risk priminin yüksek hesaplanması da faiz oranlarının artmasına etki etmiştir. Faiz oranlarının artışı kamu kesimi dış borçlarının artışı ile birleşerek kamu kesiminin dış borç faiz ödemelerini 1990 yılından sonra, yılda 3 milyar doların üzerine çıkarmıştır.

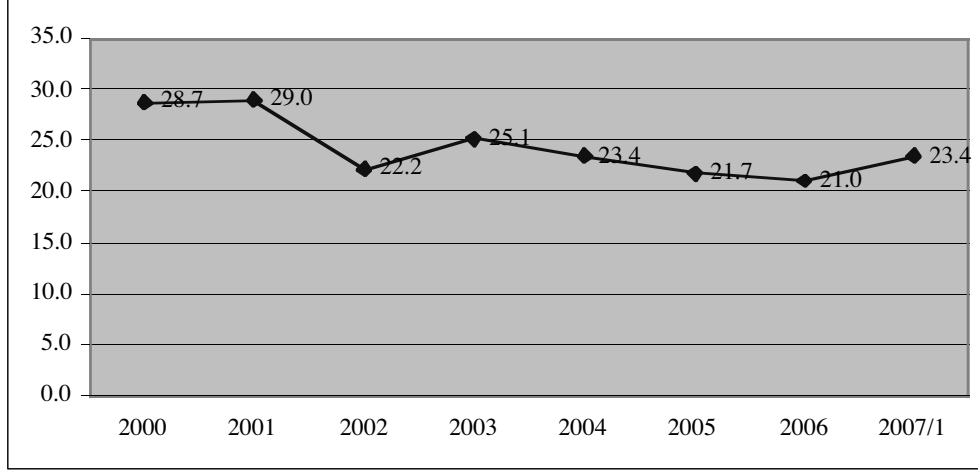
2007 yılında da maliye politikasında makroekonomik istikrarın devamını sağlamak çerçevesinde, kamu borç stokunun milli gelire oranını ve kamu açıklarını kalıcı bir şekilde azaltılması hedeflenmiştir.

Tablo 57. Dış Borç Servisi (Milyon Dolar)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007/1
DIŞ BORÇ SERVİSİ	21.939	24.623	28.852	27.811	30.480	36.612	38.388	42.608
ANAPARA	15.638	17.489	22.450	20.824	23.338	28.653	30.317	32.645
FAİZ	6.301	7.134	6.402	6.987	7.142	7.959	8.071	9.963

Grafik 17. Dış Borç Anapara Ödemesi / Dış Borç Servisi

Grafik 18. Dış Borç Faiz Ödemesi / Dış Borç Servisi

İç borç ve dış borç stokundaki mutlak artışlar ve endekslerdeki gelişmeler çarpıcıdır. 1998-2005 kesitinde 188 katrilyon 859 trilyon 386 milyar TL toplam faiz ödenmiştir. Tablodan da görüleceği üzere 2006 yılında gerçekleşen 38,3 milyar dolar gibi yüksek tutarda faiz servisine karşın borç stokundaki artış devam etmiştir.

3.3. TOPLAM BORÇ STOKU GÖSTERGELERİ

3.3.1. TOPLAM BORÇ STOKU

Tablo 58. Toplam Borç Stoku

	Toplam Borç Stoku - Aylık (Milyon YTL)	Toplam Borç Stoku- Aylık (%GSMH)
Ocak 2006	331.344	57,5
Şubat 2006	332.424	57,7
Mart 2006	334.531	58,1
Nisan 2006	333.025	57,8
Mayıs 2006	350.232	60,8
Haziran 2006	351.969	61,1
Temmuz 2006	346.618	60,2
Ağustos 2006	348.840	60,6
Eylül 2006	349.661	60,7
Ekim 2006	346.626	60,2
Kasım 2006	348.578	60,5
Aralık 2006	345.049	59,9
Ocak 2007	352.605	55,8
Şubat 2007	357.886	56,7
Mart 2007	357.697	56,7
Nisan 2007	352.092	55,8
Mayıs 2007	348.051	55,1

3.3.2. TOPLAM BORÇ STOKUNUN DÖVİZ-FAİZ KOMPOZİSYONU

Toplam borç stoku içinde 2004 yılından bu yana dövize endeksli borçlanmanın giderek azaldığı ve yüzde 1'in altına düştüğü, bu borçlanmanın da değişken faizlilerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca döviz cinsinden borçlanmanın da sınırlandırılmaya çalışıldığı, TL cinsi senetlerin payının arttığı görülmektedir. Karar alıcıların borç stokunun kur hareketlerinden ne derece olumsuz etkileneceğinin farkındalığı giderek artmaktadır.

2006 yılında ve 2007 yılının ilk beş ayında, sabit ve değişken getirili senetlerin payı değişmemiş, TL cinsi ve sabit getirili senetlerle borçlanmaya ağırlık verilmiştir.

Tablo 59. Toplam Borç Stokunun Döviz-Faiz Yapısı

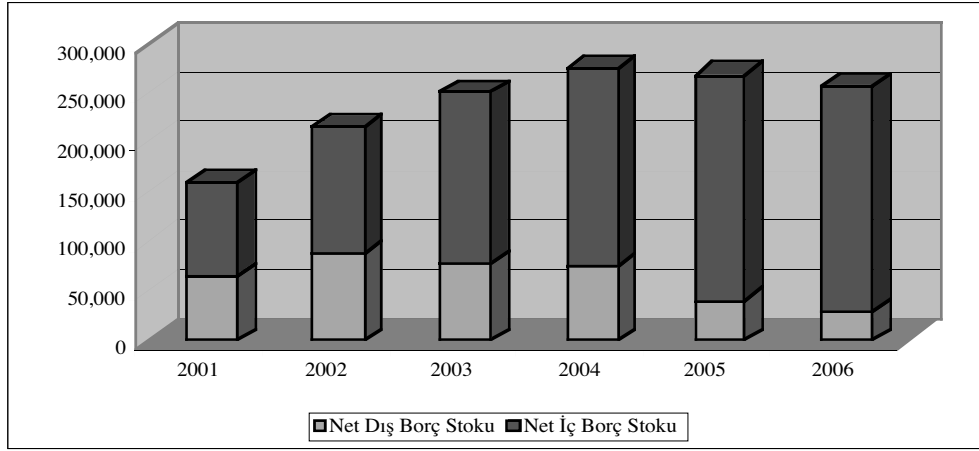
	2006 (Milyon YTL)	2006 (%)	2007 Mayıs (Milyon YTL)	2007 Mayıs (%)
Toplam Borç Stoku	345.050	100.0	343.051	100
Sabit	185.169	54.0	188.091	54.0
Değişken	158.881	46.0	159.960	46.0
TL	216.800	62.8	227.092	65.2
Sabit	111.417	32.3	111.736	32.1
Değişken	105.343	30.5	115.355	33.1
Döviz Cinsi	126.569	36.7	119.290	34.3
Sabit	74.712	21.7	76.355	21.9
Değişken	51.856	15.0	42.935	12.3
Döviz Endeksli	1.681	0.5	1.670	0.5
Sabit	0	0	0	0
Değişken	1.681	0.5	1.670	0.5

3.3.3. KAMU NET BORÇ STOKU

Kamu kesimi borçlanma gereğinde sağlanan iyileşme ve istikrarlı büyüme sayesinde borç yükünde önemli oranda gerileme kaydedilmiştir. Kamu net borç stokunun milli gelire oranı 2001 yılında yüzde 90,4 seviyesindeyken, dört yıllık dönemde 35,1 puan azalarak 2005 yılı sonunda yüzde 55,3 seviyesine ve geçtiğimiz yıl yüzde 45 seviyesine gerilemiştir.

Tablo 60. Kamu Net Borç Stoku (Milyon YTL)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Toplam Kamu Net Borç Stoku	159.575	215.678	250.844	274.396	269.124	257.811
Net Dış Borç Stoku	66.235	88.357	78.319	74.837	41.427	30.153
Net İç Borç Stoku	93.341	127.321	172.526	199.559	227.697	227.658
Toplam Kamu Net Borç Stoku/GSMH	90,4	78,4	70,3	64,0	55,3	44,8
Kamu Net Dış Borç Stoku/GSMH	37,5	32,1	22,0	17,4	8,5	5,2
Kamu Net İç Borç Stoku/GSMH	52,9	46,3	48,4	46,5	46,8	39,5

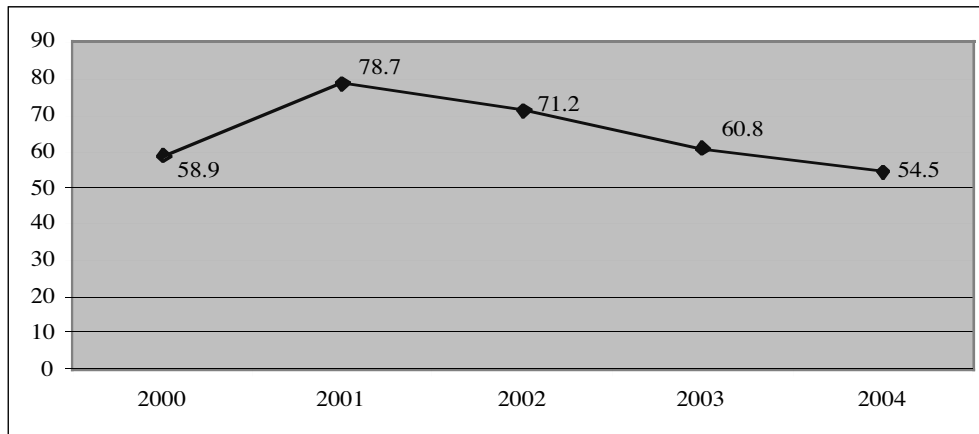
Grafik 19. Net İç ve Dış Borç Stoku (%)

3.4. BORÇ GÖSTERGELERİNE İLİŞKİN ORANLAR

Dış borçlar alındığı dönemde borç miktarı kadar milli gelir düzeyini artırırken, geri ödenirken milli gelir düzeyini azaltır, alacaklı ülkenin milli gelirini artırır ve o ülke insanların refahı yükseltir. Dolayısıyla borç geri ödenirken ödemeler, esasen borçlu ülke mükelleflerince karşılanır ve o ülkede refah azalışına yol açar. O nedenle bir ülkede milli gelir artışı borç artışından fazla ise borç yükü azalırken, tersi, durumda ise borç yükü giderek ağırlaşır.

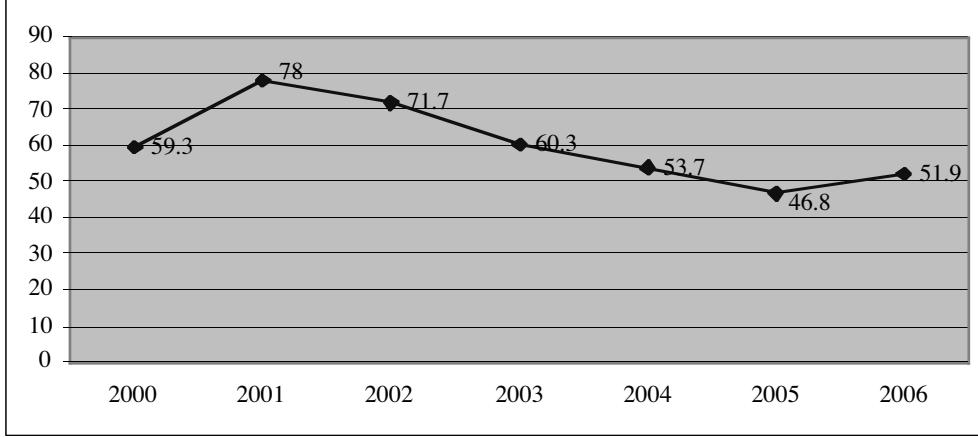
Borç yükü ile ilgili birtakım karşılaştırmalar yapabilmek için, bazı oranlara gereksinim olacaktır:

Ülkenin toplam borcunun nüfusa oranlanmasıyla ortaya çıkan bir orandır.

Grafik 20. Kişi Başı Borç Yükü

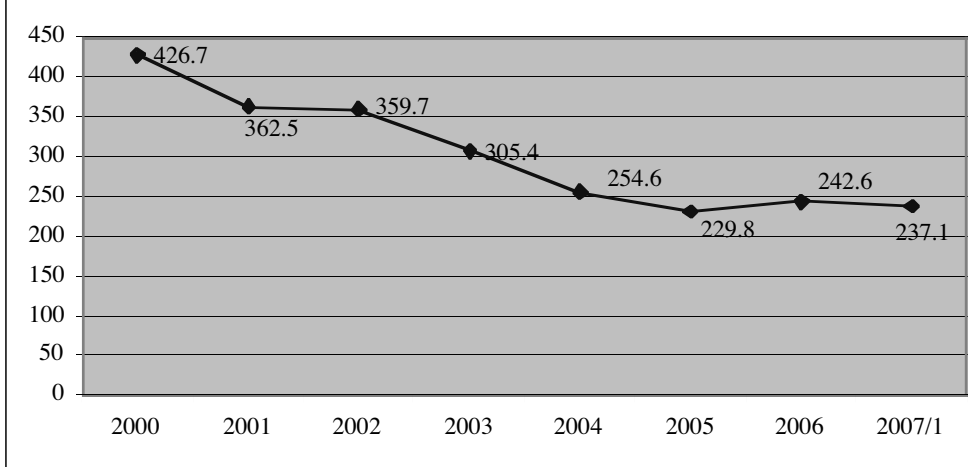
Borç faizlerinin ödenmesi, bütçeden toplanan vergi gelirlerince, dolayısıyla vergi mükelleflerince gerçekleştirilir; borç faizi arttığında, artan vergi geliri ihtiyacı mükellefler üzerinde bir yük oluşturur.

Grafik 21. Dış Borç Stoku / GSMH

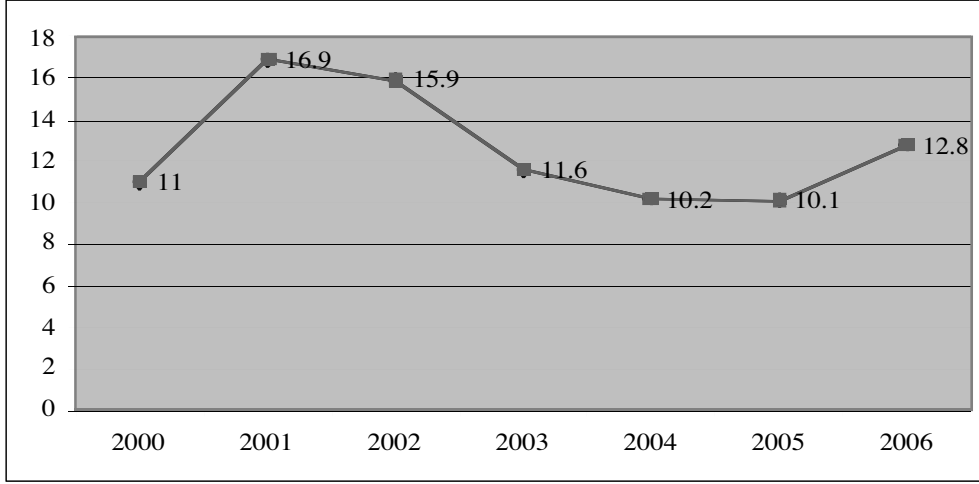
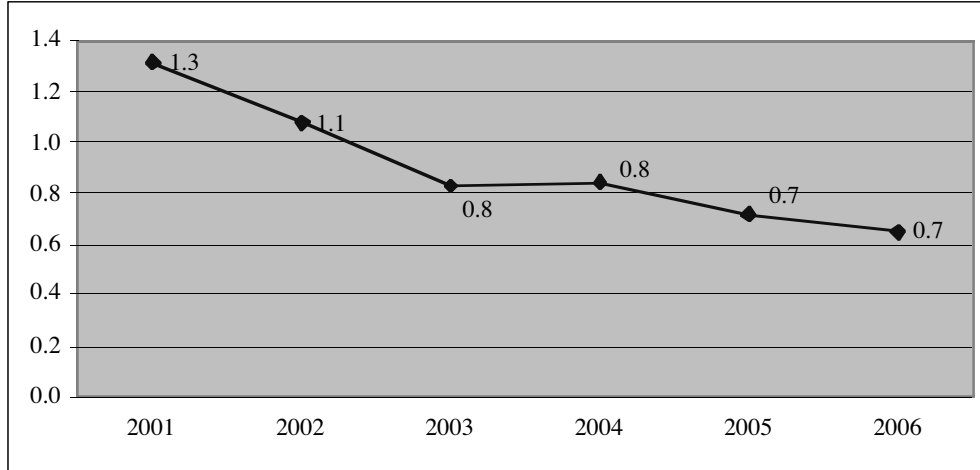
Milli gelire oran olarak 2002’de %72 civarında olan toplam dış borç yükü, döviz kurunda gözlenen ucuzlamayla birlikte izleyen yıllarda 2006 yılı ilk yarısında yaşanan ekonomik dengesizliğe kadar yüzde 46’lar seviyesine gerilemiş, 2006 yılı sonunda yüzde 51,9’luk paya sahip olmuştur.

Grafik 22. Dış Borç Stoku / İhracat

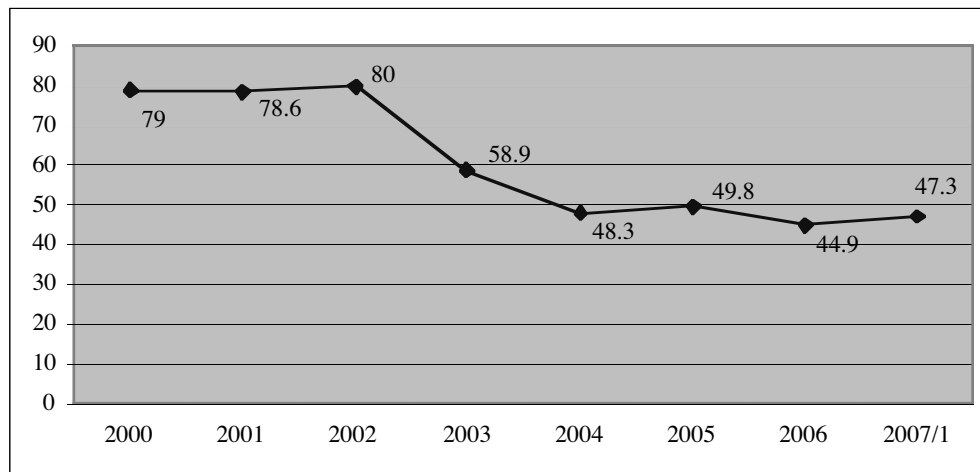

Dış borç stokunun GSMH’ye oranı, ülkenin borçluluk durumunu ve ayrıca dış borç ödeme kapasitesini gösteren, ihracat gelirlerinin toplam borç stoku üzerindeki uzun dönemli etkileri konusunda bilgi edinmek için kullanılan bir ölçüttür.

Dış borç stoku / İhracat oranının 165-275 olması ülkenin orta derecede, 275 üstü olması ülkenin borç borçlu olduğunu göstermektedir. Grafiğe göre Türkiye 2004 yılına kadar çok borçlu ülke konumundayken, günümüzde orta derecede borçlu ülke konumuna geçmiştir.

Grafik 23. Dış Borç Servisi / GSMH**Grafik 24. Dış Borç Servisi / Döviz Rezervleri**

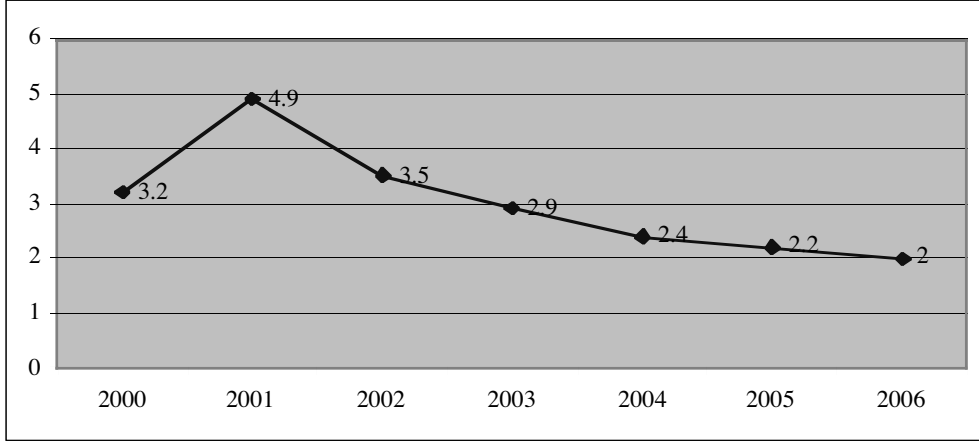
Bu oran, dış borç ödeme kapasitesinin en önemli göstergelerinden biridir. Ülkeler dış borçlarını döviz gelirleri ile kapatmak zorundadırlar.

Grafik 25. Dış Borç Servisi / İhracat

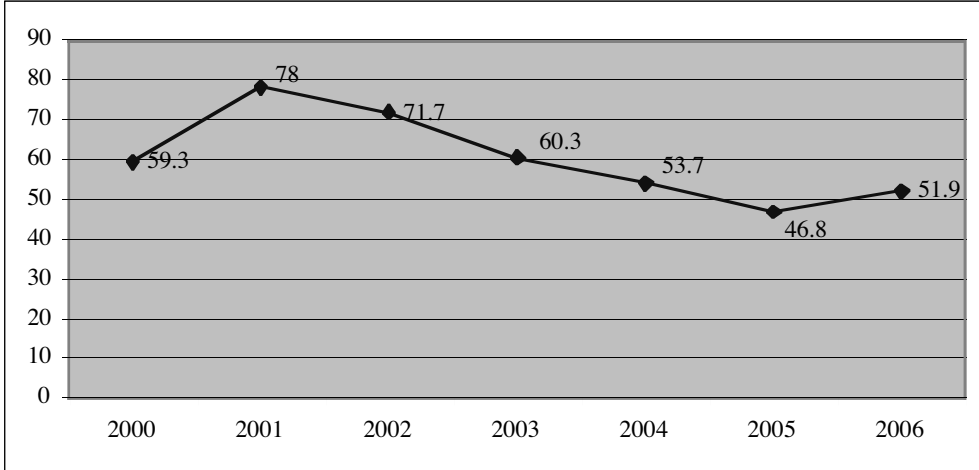
Bu oran borcun maliyetinin ya da ülkenin çok borçluluğun ölçülmesinde kullanılır. Uluslar arası alanda kabul gören oran yüzde 12-20 arasında orta derece olarak kabul edilirken, 20 üstü çok borçluluğu ifade etmektedir.

Öte yandan eğer faiz servis artış hızı ihracat artış hızından daha yüksek ise, bu durum ülke ekonomisi açısından olumsuz bir gelişmedir. Bu durum, dış borç kullanımlarının ağırlıklı olarak ülke yatırım ve ihracatını artırıcı faaliyetlerde kullanılmamış olmasından kaynaklanabilir.

Grafik 26. Dış Borç Faiz Ödemesi / GSMH

Grafik 27. Toplam Borç Stoku / GSMH

3.5. ÜLKE KARŞILAŞTIRMALARI

Her ülke borçlanmaya veya borçluluğa karşı olmasına ya da arzulamamasına rağmen bu durumdan kaçınmamaktadır. Dünyanın gelişmiş ülkeleri de dahil olmak üzere hemen hemen bütün ülkeler, gerek ekonomik ihtiyaçları ve gerekse maliye politikaları amaçları doğrultusunda iç ve dış borçlanmaya başvurmaktadırlar. Ancak en büyük borç artışı gelişmekte olan ülkelerde yaşanmakta, gelişmekte olan ülkelerin borç toplamları 1970'lerde 72.8 milyar dolar iken, 1980'de 609.4, 1990'da 1.458.4, 2000 yılında 2.492.0 ve 2001 yılında 2.442.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiş bulunmaktadır. Sadece 2001 yılı dikkate alındığında gelişmekte olan ülkelerin borç toplamları GSYİH'larının (6.388.8 milyar dolar) yaklaşık %38'ine karşılık gelmektedir (World Bank, 2002).

Dünyanın gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerinin 2001 yılı borçluluk rakamlarına bakıldığında Japonya'nın GSYİH'nın %132'si ile hemen hemen en borçlu gelişmiş ülke olduğu, bunu %109 oranı ile İtalya'nın takip ettiği, Belçika ve Yunanistan'ın ise %107 gibi büyük bir borçluluk oranına sahip olduğu görülmektedir. İsveç, Almanya, İspanya, Fransa hatta ABD gibi ülkeler ise sınır değer olan %60'lar düzeyinde bir borçluluk oranı göstermektedirler.

Ancak bilinmesi gereken borçtan çok borçların vade yapısının problem doğurduğudur ve gelişmiş ülkelerde devlet borçları genelde 5-10 yıl vadeli bir kompozisyondan oluşmaktadır.

Tablo 61. OECD Ülkeleri ve Türkiye – Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (Milyon Dolar)

	2004	2005	2006
Avustralya	40.989	45.883	43.907
Avusturya	197.353	178.494	204.510
Belçika	367.466	327.876	366.912
Kanada	344.385	356.715	347.691
Çek Cumhuriyeti	26.509	28.110	38.439
Danimarka	125.924	96.010	94.291
Finlandiya	86.886	70.834	77.577
Fransa	188.596	1.084.817	1.222.971
Almanya	1.180.360	1.068.593	1.251.971
Yunanistan	274.114	254.126	-
Macaristan	64.338	59.643	-
İzlanda	4.288	3.157	-
İrlanda	51.550	45.043	47.303
İtalya	1.823.976	1.648.390	1.892.349
Japonya	7.284.065	7.050.113	-
Kore	190.204	236.378	295.071
Lüksemburg	534	293	651
Meksika	157.659	173.618	-
Hollanda	292.718	253.203	-
Yeni Zelanda	22.428	24.528	21.440
Norveç	53.105	49.355	43.028
Polonya	134.716	134.969	164.412
Portekiz	123.596	120.044	142.970
Slovakya Cumhuriyeti	18.335	15.393	-
İspanya	449.426	389.721	427.066
İsveç	190.083	164.535	185.007
İsviçre	11.952	99.170	101.281
Türkiye	236.304	246.475	244.888
İngiltere	930.449	982.802	1.167.829
ABD	4.307.420	4.605.970	4.848.260
OECD	20.275.553	12.760.010	-

Kaynak : IMF, World Economic Outlook, Nisan 2007.

